

NIKITA

Mats, dertiger, leeft al van jongs af aan in een mijnenveld. Hij heeft een aandoening die hem telkens opnieuw velt, als een laffe sluipschutter: epilepsie. Maar er is vlakbij nog een ander mijnenveld. Hij maakt ook letterlijk moord en brand mee op het 'Domein der Beperkingen': een instituut voor kinderen en volwassenen met een fysieke handicap, met een lagere en een middelbare school, leefgroepen, wooneenheden, werkplaatsen, dagcentrum, boerderij, tearoom, etc... Mats zelf woont ondertussen zelfstandig begeleid op een aangepast woonerf vlak bij dat domein, waar een aantal directeuren de plak zwaaien. Drie van die directeuren komen op een gruwelijke manier aan hun einde. De molen op het domein speelt hierin een hoofdrol. De 'Molenmoorden' worden een hele kluif voor pers en publiek. Ondertussen wordt een benefietactie voor Mats op touw gezet: 'Mats naar Montevideo'. Het blijkt namelijk dat hij in Uruguay bekend is bij veel mensen. Een vliegtuigcrash in de jaren zeventig in het Andesgebergte heeft daar alles mee te maken. Maar hoe komt dat? En wie maakte de drie directeuren koud?

Een exclusieve inclusieve thriller zonder politie of detectives, met in de hoofdrollen een kerel met een beperking, de niet-aflatende wind, een molen, drie dode directeuren, oud-rugbyspelers uit Uruguay en personages van divers pluimage op het 'Domein der Beperkingen'.

Eender welke gelijkenis met bestaande personen of plaatsen is toevallig en onbedoeld. Dit is fictie.

NIKITA

01

De afgod van het verkeer had Nikita op een grauwe novemberdag weggemaaid. De eeuwige oorlog tussen auto en fiets was haar fataal geworden. Ze was wat men noemt de zwakste weggebruiker geweest. De jonge dader had maar weinig blijk gegeven van spijt of medeleven en was bovendien veel te licht gesanctioneerd.

Mats hield van de wind, al zijn hele leven lang. Toen Nikita, een van zijn vaste jonge begeleidsters, zo bruusk uit deze wereld weg werd gerukt, stond er hevige wind. Het waren de sombere dagen waarop ook de doden werden herdacht. Daarom kreeg de wind – eender welke wind – eindelijk een naam. Mats noemde hem Nikita, als een steeds weerkerende herinnering aan haar. Want hij had haar bijzonder graag gemogen. Dit was het ergste afscheid geweest, terwijl hij er al zoveel had meegemaakt en doorstaan, zijn hele turbulente leven lang.

Nikita was eigenlijk een mannelijke voornaam, afkomstig uit het Russisch, maar in West-Europese talen zorgden de wereldbekende song 'Nikita' van Elton John (waarbij in de videoclip een vrouwelijke Nikita figureerde) en ook wel de eindklank ervoor dat een aantal vrouwen Nikita heetten. Bovendien kregen orkanen zowel meisjes- als jongensnamen. De wind van Mats heette nu altijd Nikita. Tot voor het ongeluk had hij de wind instinctief als een boze heer aanvoeld, die de mensen bij hun haren greep en die steil achterover harkte, hoeden wegblies en paraplu's verkrachtte. Nikita was nu zowel boze bui als braaf briesje, ruwe rukwind als landerige luchtkus, bladerstorm als appelschudder. En Nikita was bovenal een engelbewaarder geweest.

Mats onderging ook zijn eigen hersenstormen. Die waren naamloos. Hij wilde ze geen naam geven. Ze tartten hem al zijn hele leven. Ze waren heer en meester over dat leven, dat ze naar hun eigen wetten smeedden: de wetten van hete vuren, koud zweet en talloze aanvallen. Na enkele hobbelige schoolse jaren bracht Mats meer dan een decennium door in Zevenbossen, het enige epilepsiecentrum van het land. Cocktails van pillen werden op hem uitgetoetst, gecombineerd met nog vele andere pogingen. Hij droeg permanent een helm. Die beschermde hem maar onvolkomen. De terreurdreiging bleef. Gewond en gekwetst overleefde hij vele veldslagen. Toen hij meerderjarig werd, moesten zijn ouders uitkijken naar een ander onderkomen. Het was immers zinloos om de

rest van je leven thuis op de sofa in hotel mama door te brengen. De wachtlijsten waren lang. Na een halfjaar kon hij terecht in een leefgroep van een instituut waar allerlei mensen met een fysieke beperking werden begeleid. Dit was niet echt naar de verwachtingen, hij bleef er een buitenbeentje als 'loper', maar er was niks anders voor meerderjarigen met hersenstormen. Op dat vlak bleef dit land, een 'verzorgingsstaat', zwaar in gebreke. Vijf jaren later kon Mats de overstap maken naar zelfstandig begeleid wonen op een sociaal geconcipeerd woonerf vlakbij, dagelijks geruggensteund door verpleging, familiale hulp en persoonlijke begeleiding. Ook het instituut bleef nog wat betalende diensten aanbieden. Een vijftiental diverse onfortuinlijke lotgenoten – maar alweer niemand met een dergelijke aandoening – woonden er in zijn onmiddellijke omgeving, zodat er altijd een gestage stroom van hulpverlening passeerde op en rond het erf. Een beroep uitoefenen zat er niet in. Wilde Mats verder van officiële financiële tegemoetkoming genieten, dan mocht hij alleen maar onbetaald vrijwilligerswerk doen. Anders kon hij niet meer op die maandelijkse steun rekenen. Een halve dag per week assisteerde hij juffrouw Darline in haar klas in de middelbare school op het groene domein waar hij zelf ooit in een leefgroep had gewoond. Eenmaal per week trok hij met de belbus naar een nabijgelegen bibliotheek om er boeken terug in de rekken te zetten. Ondertussen werden er stappen ondernomen om in een dierenasiel aan de slag te gaan, maar gezien zijn aandoening was dit niet eenvoudig. Het aaien van katten zat er bijvoorbeeld meer in dan het uitlaten van honden. Bijgevolg gingen daar zoals gewoonlijk vele vergaderingen met veel verschillende deskundigen aan vooraf. Zijn ouders werden er niet jonger op en spijbelden al vaker dergelijke bijeenkomsten. Stilaan werden ze zelf het onderwerp van enkele vergaderingen, op een andere plek. Home Vrijzicht kwam in beeld. Deze seniorie zou hun laatste woonplaats worden: geen huis, geen buitenverblijf, maar een binnenverblijf. Vermoedelijk met avondklok.

Ondertussen bezocht Nikita om de haverklap de lage streek waar Mats woonde. Dan stormden ze samen in een universum waar de klassieke zwaartekracht van geen tel was. Dan wiekte op speciale dagen de molen in de nabijheid dat het een lieve lust was. Hij stond op het groene domein. Er huppelden vaak wilde konijnen rond. Het was een molen die Mats nooit bestegen had, want trappen mocht en kon hij niet nemen. Het was te gevaarlijk. Ze waren zo steil en reikten zo hoog dat alleen de sportiefste toeristen aan de verticale tocht begonnen. De anderen bleven op de begane grond bewonderend naar boven staan gapen, met open mond, misschien wel naar een kont. Xavier, een jonge 'loper' met een onzichtbare beperking, die ook voor de Groendienst van het domein werkte, bemande de molen af en toe. De molen maalde niet echt meer, maar Nikita blies er om de haverklap weer leven in: op feestdagen, of wanneer er iets speciaals te doen was

in de omgeving. ‘Hup Nikita,’ fluisterde Mats dan, behoedzaam stap voor stap de korte weg van zijn huis naar het domein aflegend. ‘Blazen maar.’

De dag voordat er tussen de bomen, op de paden en over de velden van het domein een mountainbike evenement plaats zou grijpen, vertoonde die mooie molen iets bizars. Het was een winderige valavond, de laatste donderdag van oktober. De wieken draaiden, een dag te vroeg. Ze draaiden gezwind, want Nikita blies vanuit het hiernamaals haar wangen bol. Bladeren ritselden over de grond. De lucht was al enkele tinten donkerder verschoten toen een eerste fietsster ter hoogte van de molen met hevig gepiep bruusk haar remmen dichtkneep. Twee konijnen hupten ijlings weg. Begeleidster Yasmine keerde terug naar huis na haar shift in ‘Montmartre’ (eigenlijk Leefgroep D. voorheen, maar een cultuurbezeten directeur – prille vijftiger; midlifecrisis ondanks recent dieptepunt afgerond – had kleurrijke namen voorgesteld voor de biotopen waar de diverse leefgroepen huisden – zo had je nu ook Broadway, Piccadilly, De Kersentuin en Alhambra in het Instituut der Beperkingen). Ze sperde tegelijk haar ogen en haar mond open. Vlak daarna ontsnapte er een gilletje-met-een-beperking uit haar mond, zo ver-rast was ze. Lange Jeroen van De Kersentuin botste even later bijna tegen haar op. Zijn bril belandde scheef op zijn neusbrug. Vijftig meter verder raasde de zoveelste trein voorbij, voorafgegaan door aan flarden waaiend belgerinkel en ver-licht door de rode pinkogen aan de overweg.

‘Hé... ‘

‘Kijk! Daar!’

Naderende autolichten met 30 km per uur streken het tafereel even met een bundel kunstmatig licht in. Verpleegster Lara kwam terug van Mats’ woonerfje. Ze had hem daarnet zijn avonddosis medicinale cannabisolie toegediend. Ook zij dook nu ijlings met haar voetje naar de rem, nadat ze voorovergebogen met haar hoofd tegen de voorruit twee stilstaande fietsers bijna midden op de smalle weg en een ontwrichte werkelijkheid had geconstateerd. Ze week noodgedwongen naar de fietsstrook en het voetpad uit, ontgordelde zich snel, drukte de vierpin-kersknop in en stapte met een verbijsterd gezicht uit. Vlak daarna kwam een auto met tergend felle koplampen langzaam uit de tegengestelde richting. Dia-ken Robbe Imbo was op weg naar zijn shift in de verpleegeenheid in zijn hoeda-nigheid van nachtverpleger. Hij had net nog de kleine kapel aan de rand van het domein van verse kaarsen voorzien. Iedereen maakte afwerende gebaren tegen de verblindende lichtbundels. Robbe zwenkte het graspleintje naast de molen op en stapte hoofdschuddend en met vragend gespreide armen en handen uit.

‘Maar wat is hier... !?’

Ze wezen en knikten met z’n allen naar boven, hun hoofden als bij een

tennismatch meebewegend.

‘Maar... Maar dat is... !!’

Verder geraakte diaken Robbe niet.

Don Quichot kon hier een punt aan zuigen. Malende molen. Mallemolen. Molentjes in je hoofd. Moulin Rouge. Maar wat was dit? De voorzet tot zo’n lugubere scandicrimi? De zesde wind van de herfst blies vaart in de wieken.

Als er al één treinstation in het hele land opengebleven moest zijn, dan was het wel dit op het groene Domein der Beperkingen. De spoorlijn liep er vlak naast en zelfs gedeeltelijk door. De rage van fusies en herstructureringen eind vorige eeuw (de eeuw van de grote gelijkmakers) had ervoor gezorgd dat het station als zodanig opgeheven werd. De treinen raasden er voorbij, twee richtingen uit. Later werd het als kinderopvang gebruikt: ‘Het Stationneke’, wat dacht je. De talrijke domeinbewoners-met-een-beperking konden dus ondanks hun extra immobiliteit geen gebruikmaken van de spoorlijn vlakbij, die nota bene drie belangrijke steden van de provincie met elkaar verbond. Alweer een staaltje van zorg van de verzorgingsstaat. De directies van het instituut en de bijhorende scholen op het domein waren ook te laks geweest. Ze hadden naar de pijpen gedanst van de toenmalige grote gelijkmakers. Het bleef een smet op hun blazen, dat ze op gezette tijden oppoetsten door pers en publiek uit te nodigen ter gelegenheid van een zoveelste ‘innovatief’ project, een gelegenheidsboek waarin ze zichzelf fêteerden of de inhuldiging van alweer een nieuw gebouw vlak naast de krakemikkige voorganger. Toevallig ook bevond het geografische middelpunt van de provincie zich daar – gemarkeerd middels een bescheiden plaatje aan een paaltje op hurkhoogte. Vlak bij die mooie molen. Maar daar deden ze wijselijk niks mee. De treinen stopten immers niet meer in de navel van de provincie. Ware dat geen mooie metafoor geweest, heren directeuren?

Een van deze directeuren – de oudste, diegene met de meeste verantwoordelijkheid – kon niet meer antwoorden. Hij tolde met een vaartje gezwind in het rond, met vele touwen vastgesjord aan een van de wieken, tegen de wijzers van de klok in. Zijn kleren bolden op, zodat hij er als een krachtpatser uitzag. Zijn hoofd had het formaat en het uiterlijk van een oude pompoen aangenomen.

Yasmine, Robbe, Jeroen en Lara stapten verbijsterd op de molen toe. Ze riepen verward door elkaar, terwijl om de haverklap meneer Dezeure van de hemel naar de hel daalde, en weer steeg, via het wilde westen, en weer daalde, via het wijze oosten. Van Xavier, de jonge gelegenheidsmolenaar, was geen spoor te bekennen. Het donkere gat boven aan de trap aan de achterkant gaapte anoniem. Niemand durfde die trap op. Nog andere auto’s, fietsers en rolwagens hielden

nu halt. Ook enkele mountainbikers stopten ijlings hun verkenningrondjes. Het leek alsof er een sein gegeven was dat hier iets spectaculairs gaande was.

‘Hoe leggen we dat ding stil!’

‘Is dat niet... ‘

‘Dezeure! De ouwe zeu... Dezeure van Algemene Diensten!’

‘Godver! Ja! De ALDi!’

‘Sstt... Rustig maar met dat gevloek.’

‘Waar is Xavier??’

‘Is hij... Eh... ‘

‘Leeft hij nog? Leeft hij nog?’

Jeroen vormde een toeter met zijn handen, die hij naar boven richtte, naar waar die trap aan de achterkant in dat donkere gat uitmondde: ‘Xavier! Xavier!’ ‘Xavier!!’ gilde nu ook Yasmine.

‘Meneer Dezeure! Meneer Dezeure!’ riep diaken-verpleger Robbe.

Meneer Dezeure, afwisselend gekruisigd rechtop als een Jezus en ondersteboven als een Petrus, gaf geen kik. Zijn broekspijpen flapperden om zijn benen en de wind föhnde zijn haren beurtelings platgedrukt tegen zijn schedel en punkachtig steil achterover harkend.

Op de revers van zijn jas prijkte een minuscuul kruisje. Opgepast: geloof! Uitkijken: priester! Meneer Dezeure was niet alleen Algemeen Directeur (in de wandelgangen: ALDi) van het Domein der Beperkingen. Hij was ook Dienaar van het Woord. Bovendien was hij iets Belangrijks in diverse ‘Commissies’. Zijn ‘bureau’, eigenlijk een gigantisch salon met imposant meubilair en bisschoppelijke brandglasramen, bevond zich dan nog eens in ‘Het Kasteeltje’: het centrale administratief gebouw met de statige pui, de torentjes, de hoge ramen en de vele kelders. Dezeure was ondanks zijn eeuwige glimlach niet echt geliefd. Hij was de verpersoonlijking van een wereld waarin het verdachte woord ‘verbondenheid’ een hoofdrol speelde. Men wist wel beter. In al zijn hoedanigheden en als opvolger van een nog grotere ‘verbondene’ had hij zelf evenmin inspanningen geleverd om het station in ere en functie te herstellen. Hij stond symbool voor die verdomde rinkelbellen en die knipperende rode lichten aan de overweg, waar om de twintig minuten een trein voorbijraasde in een of andere richting, zonder vaart te minderen of te stoppen. De bewoners, en vooral ook hun familie, namen hem dat kwalijk. Priester? Algemeen directeur? ALDi? Baas van een viertal andere stichtingen? M’n kl... !

‘Hup Nikita! Blazen maar!’

Moeizaam en omzichtig waadde Mats door de invallende duisternis tegen de wind op. Hij grijsde naar het Graag Traag bord en de kinderlijk gekalligrafeerde

verkeersverzen aan diverse palen opgehangen. Grillig gekrulde gele, oranje en bruine bladeren die hun doodstrijd al hadden verloren, warrelden in dwaze onderbroken cirkels over de hoofdstraat die het domein in tweeën sneed, om de vijfentwintig meter stemmig verlicht door modern lantaarnlicht. Het ruisen en schuimen van de wind in de inmiddels half ontbladerde boomkruinen was vervangen door een heviger zwiepen. Flarden van schreeuwende stemmen woeien hem tegemoet.

Plotseling was het weer daar. Net wanneer Mats zich afvroeg of de geluiden zich in zijn hoofd afspeelden dan wel ergens anders. Op het ogenblik dat hij een wegbuitelend plastic winkelzakje wilde ontwijken, golfde er een elektrische ola door zijn hersenen. Die hersenstorm veroorzaakte een steekvlam in zijn bewustzijn, dat daardoor even uitgeschakeld werd. Hij maakte een zwaar hikkend geluid en dook naar links. Het gebeurde zo snel dat hij het alweer niet zou kunnen naverellen. Zijn val werd gebroken door een van de vele partjes struik die het smalle voetpad van het bredere fiets- en rolwagenpad scheidden, netjes in een rechthoekje gesnoeid door Xavier. Daar bleef Mats als een geknakte harlekijn overhangen. Zijn ogen sloten zich wijd open en activeerden schermbeveiliging: het noorderlicht? Flitsen? Sterren? Einders en vlaktes? Om zijn mond stolde een grimas die een minuut lang zijn gezicht als een masker in bedwang hield. Zijn vingers, handen en armen waren even niet langer van hem. Hij leek in een klemvaste houdgreep te zitten van een onzichtbare grimmige reus. Daarna ontsnapte wat licht gekreun met kleine tussenpozen uit zijn mond. Een beekje speeksel zocht zijn weg over zijn kin. Mats kwam weer tot bewustzijn in eenzelfde andere wereld. De steekvlam had een portie van zijn energie verschroeid. Hij bleef nog even in die vreemde houding over het struikje heen hangen en hees zich dan weer rechtop. Zijn zij deed pijn, waar een dikkere tak hem gepord had. Daar groeide waarschijnlijk nu al een beurse plek. Mats wreef zijn handen tegen elkaar schoon, controleerde op schrammen, klopte zijn kleren af en keek om zich heen. Er was blijkbaar niemand gepasseerd. Of het snel invallende donker had hem onzichtbaar gemaakt. Hoelang had het geduurd? Er kwam een vage glimlach om zijn mond zweven. Alles was weer een tijdlang in onzekere balans. Hij bleef nog een poos staan, ademde diep in en vervolgde voorzichtig zijn weg.

Hoe leg je zo'n wiekende molen stil zonder zelf in schijfjes gesneden te worden of een fikse klap van de molen te krijgen? Herhaald geroep en gebrul naar dat donkere deurgat daarboven leverden geen resultaat op. Xavier bleef onzichtbaar.

'Maar alleez... Hoe is dat nu... '

'Komaan! Wie doet iets!?'

'Je gaat toch die trap niet op!?'

‘Ik bel de politie!’
‘De 112 moet je bellen.’
‘Is er geen ander noodnummer?’
‘Die vent... Dezeure... Zou die... ‘
‘Dood?’
‘Hij beweegt niet.’
‘Nee, hij wordt bewogen.’
‘Hij doet niets anders dan bewegen.’
‘Hé... Een beetje respect hé voor... voor... ‘
‘Allez: wie belt er nu? Is er al gebeld?’
‘Mats... Ben je alleen gekomen? En het is al bijna donker!’
Lara haakte haar arm in de zijne.
‘Maar... Wat is... Wie is... Ik hoorde geschreeuw... ‘
‘Je ziet bleek om je neus. Iets voorgehad?’
‘Dat hier verdorie! Dat hier, vlak voor mijn neus!’
‘Ja... Dat is... We hebben het nog maar net ontdekt.’
‘Dezeure? Van Het Kasteeltje?’
‘Ja.’
‘Dood?’
‘Dat weten we nog niet. Er wordt gebeld.’

Met open mond volgde Mats de immer wentelende ALDi met de wapperende kleren. Om hem heen groeide de samenschooling. De meeste ramptoeeristen waren werkzaam op het Domein der Beperkingen en waren na hun shift ergens op een van de afdelingen weer op huis toe aan het gaan, via de hoofdstraat die het domein doormidden sneed.

Lara voelde nerveuze rillingen aan haar rechterarm.

‘Gaat het, Mats?’
‘Ja ja. Naschokken.’
‘Kan gebeuren hé. En nu dit.’
‘Je zou van minder geschokt zijn hé?’

Ondanks de omstandigheden glimlachte Lara. *Kermisattractie. Rad van Fortuin.*

‘Wil je niet even gaan zitten, Mats? Daar op dat omheininkje... ‘
‘Niet nodig. Is hij nu dood? Ik... ‘

Dertien minuten later kleurde blauw zwieplicht de omgeving van de molen. Xavier werd opgespoord; hij bleek met enkele kornuiten van de Groendienst zwaar aangeschoten in café De Sportwereld te zitten: een drankholletje vlak naast de spoorweg, waar geen kat meer kwam, tenzij enkele ‘lopers’ en halfmobiele bewoners van het domein. Binnen het kwartier vielen de wieken stil, in die welbepaalde stand die betekende: *het is over, het is gedaan*. Algemeen Directeur

Dezeure hing levenloos in de touwen aan de onderste wijk, die op drie minuten naast het halfuurpunt stond. Een konijn naderde nieuwsgierig.

Een deel van dat blauwe zwieplicht was ook voor Mats bedoeld geweest. Hij kwam weer tot bewustzijn op de Spoedeisende Afdeling van het Algemeen Ziekenhuis aan de periferie van de dichtst bijgelegen stad. Déjà vu voor hem; hij was hier nog geweest. Nu deed zich een mengeling van minder dreigend blauw en geel licht voor. Hij knipperde zichzelf de werkelijkheid weer in.

‘Hoi Mats. Weer onder ons?’

‘Lara... ‘

‘Heb ik... Ben ik... ?’

‘Ja.’

‘Shit. Alweer. Wat een rottag.’

‘Het werd een hele reeks, en je bleef erin hangen.’

‘Hoe laat is het?’

‘Halfacht.’

‘Heb je ma en pa gebeld?’

‘Nog niet.’

‘Wacht nog maar. Morgen misschien. Je hebt toch het nummer van Vrijzicht hé?’

‘Ja ja. Heb je toch niet liever... ‘

Een piepjonge spoedarts wervelde binnen in kamertje 27 en nam de gebruikelijke testen af bij Mats. Lampje – kneepje – wijsvinger – neuspunt – been.

‘We kennen mekaar zeker nog niet... eh... Mats?’

‘Nee dokter. Ik kom hier wel af en toe. Sommige dokters hier kennen me wel. Ik heb...’

‘Ja. Ik las je medisch dossier al vlug eens door.’

‘Dik dossier hé?’

‘Hm, ja. En dat is... ‘

‘Lara. Verpleegster. Mats is een van mijn patiënten. Dit is zijn medicatierooster, dokter.’

Lara overhandigde hem de kopie van het kaartje dat in zijn medibox zat, het handige pillenschuifdoosje dat een hele week bestreek – het betrof complexe medicatie.

‘Ah. Dank je. We geven dat onmiddellijk door. Hoe voel je je nu, Mats? Iets beter? Duizelig?’

‘Beter.’

‘Je hebt geen verwondingen, zie ik. Alleen... ‘

‘Die schrammen zijn van nog vroeger.’

‘Ook van vandaag? Ja hé?’

‘Ja. Ik was even op stap. Een puntige struik wou haar handtekening op mij zetten.’

‘Het was heftig daar bij de molen,’ zei Lara. ‘En dat was een tijdje geleden, hé Mats? Dat het zo heftig was? En zo lang? Daarom...’

Mats knikte.

De spoedarts knikte ook en ging zitten.

‘Oké. We laten straks wat bloedprikken. Het duurt anderhalf uur voor we daar wat resultaten van hebben. Misschien moet je hier wel blijven vannacht, Mats. Er wordt voor je gezorgd. Vul me eerst maar verder in. Ik luister.’

‘Dat is beter dan papieren invullen,’ zei Mats.

‘Eh...’ deed Lara. ‘Kan ik... Ik moet eigenlijk...’

De dokter knikte: ‘Er mag nu toch niemand mee naar de kamer. Dat is gebruikelijk. De verpleging komt zo. Merci voor dat medicatierooster, eh... Lara.’

‘Oké. Dokter, nog iets: we hebben vanavond wel iets raars meegemaakt. Mats vertelt het u wel. Het is dus echt waar. Het klopt. Het is geen eh... Mocht u er eventueel aan twijfelen... Tot morgen, Mats. Of iets later.’

‘Dag Lara. Kun je eventueel vragen aan iemand van mijn dagbegeleiders dat ze wat kleren en toiletpullen meebrengen? En mijn laptop? En mijn pillendoosje? Het ziet ernaar uit dat ze me hier nog een dag gaan houden.’

‘Misschien doe ik dat zelf wel. Of ik leg een briefje als het niet lukt. Waarschijnlijk hebben ze hier ook al de pilletjes die je nodig hebt. Wie komt er normaal gezien morgen?’

‘Sophie. Bedankt Lara.’

Twee uur later belandde Mats op een tweepersoonskamer op de eerste verdieping. Van onder de deken in het bed tegenover het zijne klonk wat gegrom en geknor.

‘Een leuke oude kerel,’ fluisterde de verpleegster. ‘Een molenaar op rust. Zul je morgenochtend wel merken. Ik breng je nog het nodige. Je had toch niks bij je toen je binnengebracht werd hé?’

‘Nee,’ schudde Mats. ‘Zelfs geen tandenborstel. *I travel light.*’

‘Goed,’ zei ze. ‘Morgen zien we wel. Tot straks. Ik kom zo met wat spullen.’

Mats ging op het ingewikkelde bed zitten, strekte zijn rug en probeerde uit het karige warhaan dat vanonder de deken uit piepte wat herkenbaars te onderscheiden.

‘Molenaar??’

De dubbele aanvalsgolf van die dag, de mensenmalende molen en de extra portie pilletjes die hij na de spoedopname nog te slikken kreeg, zorgden ervoor dat Mats door alle vrijdagochtendddrukke in het ziekenhuis heen sliep. Pas rond half-tien porde een verpleegster hem wakker, waarna het meteen een heen-en-

weergedraaf van jewelste was. Mats kreeg amper de tijd om even kennis te maken met zijn kamergenoot, die al in vol ornaat achter een krant verscholen in de makkelijke fauteuil naast zijn bed troonde. Na een haastontbijt (dat met bijna bovenmenselijke inspanningen uit de plastic verpakkingen bevrijd diende te worden), een badkamersessie (weer plastic alom, nagelnieuw door het ziekenhuis geleverd), een zestal gehandschoende ziekenhuiskundige ingreepjes en niet minder dan twee glazen water om de cocktail van pilletjes weggeslikt te krijgen, nam Mats ook in zijn fauteuil plaats, vanwaar zich een panorama op een indrukwekkend parkeerterrein ontvouwde. De man (*molenaar!* flitste het plotseling weer door zijn hoofd) vouwde abrupt zijn krant samen, gooide die op zijn bed en hees zich wat moeizaam uit zijn fauteuil. Hij was oud, klein en breed. Mats schatte hem wel tachtig jaar. Toch had hij een bijzonder vrolijk slim gezicht.

‘Meneer,’ groette hij.

‘Mats hé?’ knikte het mannetje. ‘Dat hebben ze hier al verklapt. Ze konden hun mond niet houden. Ik ben José. Ziek van suiker. ‘Meneer’ (hij klauwde even met zijn vingertjes in de lucht) is allang begraven. Aangenaam om een kamer met je te delen.’

‘Dag José.’

‘Je bevindt je in 1272. Ze hebben je uitzonderlijk lang laten uitslapen. Normaal gezien is het hier al van ’s ochtends vroeg een lawaai van alle duivels. Maar nu eerst even plassen. Straks komt er een van mijn zeven dochters. De vierde in de rij. Denk ik toch. Het kan ook de derde zijn. Als ze hier naar mij vragen... (hij knikte naar de halfopen deur) ... je weet wel... die bleke uniformpjes... dan ben ik eh... even in het kleinste hokje hé... ‘

Hij knipoogde, graaide verrassend kwiek uit het kastje boven zijn koelkast een doosje chocoladen zeevruchten mee en verdween in zijn badkamertje.

Zeven dochters.

Mats wou in zijn rechterarm knijpen, maar er zaten wat ziekenhuiskundige slangetjes in de weg. En wat was dat nou gisteravond met de algemeen directeur en die molen geweest? Echt, ja? Kon hij nog wel op zijn eigen hoofd vertrouwen? Wanneer kwam Lara? Of iemand anders van de begeleiding? Hij had dringend zijn vertrouwde spullen nodig. Misschien raakten ze vandaag niet eens door de barricades en versperringen van het mountainbike evenement op het Domein der Beperkingen.

Toen José na gedane zaken (en zonder pralinedoosje) weer verscheen, was het de beurt aan Mats om zijn eigen ‘kleinste hokje’ even op te zoeken.

‘Het is besmettelijk zeker?’

‘Ha ha, misschien wel.’

Wat een leuk mannetje.

Toen Mats terugkwam, zat er een vrouw op de rand van José's bed. De molenaar had weer in zijn fauteuil plaatsgenomen. Het was een klein, breed vrouwtje dat alleen qua leeftijd grondig van José verschilde. Ze wiegde zacht heen en weer, *onzichtbare wieken op haar rug*.

'Dit is Nikita,' glimlachte José. 'Mijn... een van mijn dochters.'

Met open mond zonk Mats in zijn fauteuil neer, zichzelf nog net belettend 'Dit kan niet!' te roepen. De derde of vierde molenaarsdochter bood hem een grijns-groetje aan, terwijl haar onzichtbare wiekjes een hoger toerental bereikten. Mats wierp een vlugge blik op het parkeerpanorama, maar nergens was wind aan af te lezen. De hoopjes bladerdeeg tussen de auto's bewogen niet; de haren op de mensenhoofden bleven zo te zien ongemoeid door natuurelementen, als ze al niet door mutsen en petten verborgen werden gehouden. Mats keek weer naar het dametje, check, en naar haar vader, double check. Ze hielden hem toch niet voor de gek? Op het schernpje in zijn voorhoofd wentelde weer de heer Algemeen Directeur Eerwaarde Dezeure voorbij, heel langzaam *in zijn wiek geschoten*. Was het leven nou een raddraaiende kermis of een Russische roulette?

Had de piepkleine brede José ooit nog echt in een molen gewerkt? Of hoe zeiden ze dat? Een molen bediend? Gemalen? Hij was zo klein van gestalte dat het misschien een koffiemolen geweest was. Er verscheen een grijns op Mats' gezicht. Toen daagde plotseling Sophie op – zijn duvelin-doet-al die gewoonlijk op vrijdagden geroosterd stond in verband met boodschappen doen en koken en schoonmaken.

'Mats, hier ben ik. De groeten van Lara. Ze heeft me alles verteld. Ik heb wat spullen meegebracht.'

'Sophie, hallo! Vlot gevonden?'

'Ja ja, ik ken de weg hier wel. Dag eh... meneer, mevrouw.'

'José,' verduidelijkte Mats. 'En... '.

'Nikita,' zei Nikita.

Mats keek haar verbaasd aan, maar geen spiertje in haar gezicht wees er op dat... Wees waar op? Was hij nou echt gek aan het worden? Iemand kon toch Nikita heten? Ja? *We gaan toch niet lullig doen over toeval?*

Sophie plantte twee bolle plastic zakken op Mats' bed neer.

'Wat hoor ik, Mats? Weer een drukke avond en nacht gehad? Pech hé... '

'Ja... Ik was op weg naar... Wat is daar eigenlijk gebeurd? Daar bij die molen?'

'Molen?' echode José. Derde/vierde dochter Nikita stopte even met onzichtbaar wiegen.

'Ja,' zei Sophie aarzelend. 'Vreselijk. Ik kwam pas om... Ik heb het niet... '

Toen werd plotseling – de deur stond wagenwijd open – met besliste verplegingshand een wendbaar karretje met medicinale laptop binnengereden in kamer 1272. De beide heren José en Mats, resp. 82 en 36 jaren oud en jong, werden zonder veel omhaal onderworpen aan diverse geneeskundige testen en zorgen, vacuümverpakt. Met uitzondering van wat mouwgestroop mochten ze hun kleren aanhouden. Uit eerbied voor de Gezondheid van de Mens hield iedereen even zijn of haar mond. De enquête betreffende pijn, duizeligheid en stoelgang nummer twee. De eredienst van de bloeddruk. Vroeger werd je dan als bezoeker zo'n kamer uit gestuurd, terwijl boven je hoofd een rode lamp waarschuwend flikkerde. Sophie mocht blijven. Toen de bloedwaarden bekend waren (Nikita knikte goedkeurend naar haar mannelijke verwekker), lanceerde de bejaarde José enkele kwieke onelinermopjes, die hij blijkbaar permanent in voorraad had. Gelukkig betrof het geen onderbroekenlol. De automatische piloot in de verpleegster reageerde gepast. Sophie, bescheiden weggedrongen in een hoek, glimlachte kuis. Mats begon wat opluchting te voelen omdat humor hier getoleerd werd. Veel pechvogels op het Domein der Beperkingen bedienden er zich ook van. Nadat de laptop alle informatie opgeslagen had en het karretje weer de gang op geduwd werd, pakte Sophie de plastic zakken uit.

‘Oei, ai, nog zo'n computermachine!’ zei José, toen ze Mats' laptop uit de hoes trok. ‘Kan die ook meten hoeveel bloed ik nog heb? Of hoeveel pralines ik...’

‘Ha ha.’

José graaide weer naar zijn krant en verschanste er zich achter.

‘Je houdt ze ondersteboven, pa,’ zei Nikita.

‘Sstt... Ik lees over Australië, waar de mensen omgekeerd hangen.’

Nikita schudde veelbetekenend van nee richting Mats en Sophie, maar die waren druk bezig met de verkenning annex opberging van de meegebrachte spullen.

‘Ik hoop dat het niet voor lang is, hoor.’

‘Misschien word je na de middag al ontslagen.’

‘Maar als ze de medicatie willen wijzigen...’

‘Dan duurt het iets langer, ja. Het is voor je eigen bestwil hé.’

‘Ik bel nog de verpleegdienst ginder. Niet iedereen weet al waar ik ben. Verwittig je ook enkele mensen?’

‘Ik zie die nog wel. Zeker.’

‘Je hoeft niet langer te blijven, Sophie.’

‘Nee, ik heb nog afspraken. Zal het gaan hier?’

‘Ik ben in goede handen, denk ik.’

‘We houden hem stevig in de gaten,’ klonk het plagerig van achter de krant.

Het grappige oude molenaartje had het ding onmerkbaar weer in de juiste leesstand gemanoeuvreerd.

‘Alle steun is welkom, meneer.’

‘José. ‘Meneer’ is allang dood.’

‘Dat zegt hij altijd,’ fluisterde Mats in Sophie’s oor.

‘En dat is mijn dochter Nikita. Een dochter, bedoel ik.’

Sophie knikte naar het andere bed.

‘Nikita hé?’

‘Ja.’

Sophie had de echte Nikita nog gekend. Zijn Nikita, wier naam hij nu aan de wind gegeven had. Ze waren collega’s geweest. Hij merkte geen speciale reactie bij Sophie. Zie je wel. Er waren nog Nikita’s op deze wereld. Zoals er vier windstreken waren, en vele soorten wind, met allemaal aparte namen in de taal van het land waar ze doorheen waaiden.

‘Nu moet ik er echt weer vandoor. Mats: ik regel alles hé. En vergeet niet even Vrijzicht te bellen.’

‘Ja. Nee. Oké. Merci Sophie. De groeten ginder bij mij thuis.’

Pas toen Sophie vertrokken was, realiseerde Mats zich dat ze het verder niet over de molen op het Domein der Beperkingen gehad hadden, en wat er daar gisteravond voorgevallen was. Hij vouwde zijn handen achter zijn hoofd, rekte zich uit en probeerde daarna de gebeurtenissen te reconstrueren. Er ontbraken weer grote stukken. Maar daar had hij leren mee leven. Hij was na verloop van tijd zo diep in gedachten verzonken, dat hij niet merkte dat dochter Nikita zachtjes de kamer verliet. Grapjas José was ingedommeld; zijn krant lag bewusteloos over zijn onderste ledemaatjes. Zijn pantoffeltjes raakten net niet helemaal de begane grond. Ook Mats zakte nu even opzij uit de werkelijkheid. Hij zag mountainbikers rondjes malen en hoorde het ouderwetse geknars van een koffiemolen. Een briesje deed hem even rillen. Even later werd hij wakker gepraat door een (alweer andere) verpleegster die zijn temperatuur op kwam nemen. Daarna pakte hij zijn schokvrij mobieltje uit de lade en belde achtereenvolgens juffrouw Darline van de school, mevrouw Fran van de bib, de speciale taxidienst waar hij ter afwisseling met de belbus soms gebruik van maakte, het diensthoofd van de verpleging die elke dag bij hem langskwam en ten slotte Home Vrijzicht, waar sinds kort zijn ouders verbleven. Dit was zijn kleine netwerk – het web waarnaar zijn hulplijn liep wanneer hij voorzag dat hij misschien weer enkele dagen ‘out’ zou zijn. Het was ondertussen al over elfen. Reeds dreef de walgelijke walm van ziekenhuisvoedsel door de gang.

Het raadsel van de gemolenwiekte Algemeen Directeur werd door het mountainbike evenement ’s anderendaags natuurlijk extra in de verf gezet. De dode Dienaar des Heren was hét onderwerp van de gesprekken, hoeveel kampioenen en oud-kampioenen en beloften er die vrijdag ook door het bladerdeeg op de

terreinen van het Instituut mochten ploeteren. De directie van het Domein der Beperkingen was echter niet onthoofd. Er liepen minstens zes, zeven Hoofden van iets rond: van de Aangepaste Werkplaatsen, van het Dagcentrum, van de Lagere School, van de Middelbare School, van het Leefgroepencomplex, van diverse andere wooneenheden, van de Dierenboerderij annex Tearoom, van de Dienst Administratie... De mountainbike wedstrijd kon ook zonder problemen doorgaan, met een kleine aanpassing: er werd noodgedwongen een omtrek-kende beweging om de molen beschreven. Het parcours was afgehuurd door een externe sportieve organisatie omdat het uitermate geschikt was voor het doel: om ter rapst fietsen op een schilderachtige maar ook lastige omloop. Met een leven met beperkingen hadden noch de deelnemers noch het merendeel van de toeschouwers iets te maken. De term 'inclusie' hoorde alleen thuis in het vakjargon van de moeilijke pedagogische tijdschriftjes. Hier werd even sport bedreven voor de echte tweebeenen.

Uiteraard had de avond ervoor nog de kruisafneming van Eerwaarde Heer Dezeure plaatsgevonden, na de normale gang van zaken in zulke gevallen. (*There is nothing to see here - Move on, people – Er valt hier niets te zien – Gelieve door te schuiven – Keer terug naar huis, mensen*). De doodsoorzaak deed alras de ronde – de God der Lopende Vuurtjes had daarvoor gezorgd. Het was iets fataals met het linkerhart, ter hoogte van dat kruisje op zijn revers, maar de grote vraag betrof natuurlijk het tijdstip waarop dat herderlijke hart het begeven had. En wie had(den) – het moest het werk van minstens twee daders geweest zijn – de kerel in hemelsnaam aan de molen gekruisigd? Was dit een verwijzing naar Golgotha? De molen stond immers op een heuveltje. Was het een afrekening van... van wie? Misnoegden op het domein? Die vrijdag bleven de wieken doodstil staan, beschermd door de kleurrijke politionele linten die een vipruimte rond de molen afbakenen. Dat was niet de bedoeling geweest, want bij speciale gelegenheden (vooral door externen georganiseerd – *kijk eens hoe vrolijk en vlotjes alles hier draait en reilt en zeilt*) gaf de ALDi groene jongen en gelegenhedsmolenaar Xavier de opdracht om de molen in beweging te brengen.

Blijkbaar had Xavier de avond voor hij in actie mocht treden al flink de bloemetjes buiten gezet in café De Sportwereld. De hele donderdag reeds heerste er een feeststemming op het Domein der Beperkingen tijdens het opslaan van de tenten en de opbouw van het parcours. Xavier en de twee anderen van de Groendienst waren al vanaf de latere namiddag niet meer weg te slaan uit de omgeving van een van de cateringtentjes, waar toch een en ander vooraf geproefd en getest diende te worden in verband met mogelijk vergif. Er zouden morgen immers Belangrijke Mensen komen. Toen het donkerder werd, waren

de benevelde groene jongens na gedane zaken naar café De Sportwereld getrokken. Onderweg passeerden ze de molen.

‘Feest, Xavier! Morgen is het feest! Draaien maar! Waar wacht je nog op?’

‘Maar De Zeurpiet heeft het bevel nog niet gegeven.’

‘Je gaat daar toch niet op wachten!? Feest! Fies... Fees... Fiet... Fiestfeest! Fietsfeest! Ha ha ha! Fiesten! Feesten!’

‘Maar ik mag pas morgenochtend... ‘

‘Jij bent toch de molenaar!?’

‘Ja, maar... ‘

‘Allez, vooruit!’

‘Ha ja... Waarom niet eigenlijk... ‘

Xavier was de trappen aan de achterkant opgeklimmen zonder de wieken te inspecteren, die zich aan de voorkant bevonden. De twee trawanten hadden ook alleen maar aandacht voor die duistere trap – ze bleven er de wacht bij houden tot de wieken begonnen te wentelen en Xavier, niet zonder moeite en al ietwat verlamd door de feeststemming, de achterwaartse afdaling weer beëindigd had. Daarna haastten de dorstige spitsbroeders zich als vluchtende kwajongens na belletje trek zonder omkijken naar café De Sportwereld. En de molen maalde. Omdat het sportfeest in aantocht was.

Na ampele ondervraging konden noch Xavier noch zijn handlangers zich herinneren ‘dat er iets aan de hand was geweest met een van de wieken’. Ze hadden zich op de trap geconcentreerd, en het was al aardig donker aan het worden. En deed hij dat wel vaker, op eigen houtje die molen in beweging brengen? Nee, dat was de eerste keer. Hij moest altijd wachten op het sein van...

‘Van wie?’

‘Wel, van de ALDi hé.’

‘De wat?’

‘De ALDi.’

‘Dat is een warenhuis, Xavier. Lacht ge nu met ons?’

‘Maar dat is de Algemeen Directeur!’

‘De Al... Ah ja... Oké.’

‘Meneer Dezeure hé?’

‘Dezeure, ja.’

‘En hebt ge donderdag meneer Dezeure nog gezien?’

‘Eh... nee. Hij is ook priester. Zijn bureau... ‘

‘Ja, dat weten we. Ge werkt ook parttime bij de Groendienst hé?’

‘Ja.’

‘Van wie krijgt ge de opdrachten? Het werkschema?’

‘Dat wordt door meneer Debels geregeld. De chef van... ’

‘Ja. En de molen... Wie bepaalt dat? Wanneer moogt ge naar de molen?’

‘Als er toeristenbezoeken gepland zijn. Als er bussen zullen toekomen. Verenigingen. Scholen. Dan geeft meneer Dezeure het sein dat ik naar de molen moet. Dan zet ik hem in gang.’

‘Gaf... ’

‘Eh?’

‘Gaf. Hij is nu dood. Hij moet daar al gehangen hebben voor jullie... Heeft niemand van jullie drieën dan iets gezien?’

‘Het was donker... ’

‘En jullie hadden al flink wat gedronken hé?’

Xavier kromp ineen. Er kwam niets meer uit.

‘Ge blijft toch hier op het woonerf hé Xavier? We gaan u nog nodig hebben.’

‘... ’

Ook de handlangers van Xavier wisten niets verhelderends te melden, tenzij dat het een hoge trap was, dat het donker geweest was, dat ze al van vlak na de middag een beetje gefeest hadden en dat ze eigenlijk niet naar die wieken gekeken hadden, niet voor hun snode daad en niet na hun vlucht naar De Sportwereld. Ze werden nog grondig aan de tand gevoeld, maar meer dan bibberen en ineenkrimpen en er het zwijgen toe doen konden ze niet. De Groendienst maakte duidelijk een zware herfstdepressie mee. De dokteres op het Domein der Beperkingen kreeg het opvallend drukker. *De onderzoekers tasten in het duister* (De Weekbode). *De politie staat voor een raadsel* (Het Volksblad).

02

Mats werd pas de daaropvolgende vrijdag, een week na de molenkwestie, geschikt bevonden om naar huis terug te keren. Er was tijd nodig geweest om zijn medicatie aan te passen en te evalueren. De speciale taxidienst kwam hem ophalen.

‘Dat was maar een kort beleefdheidsbezoek aan mijn vertrekken,’ zei José.

‘Kunt gij dan niet één weekend bij mij in deze Hof van Olijven vertoeven?’

‘Ik zal je missen, José. Onze glazen water die we samen dronken. De pra... ’

‘Sstt!’

‘Onze puddinkjes... ’

‘De jouwe smaakten beter hé.’

‘Mijn taxi wacht beneden, José. Ik wens je het beste.’

‘O, meneer heeft een privéchauffeur!’

‘En groet nog je zeven dochters, waarvan ik er maar één heb gezien. Nikita.’

‘Was het Nikita? Ah, weet ik niet meer. Er zijn er zoveel. Ja, ja. Ze hadden het allemaal druk hé. Allez, vooruit: duik maar weer de wereld in. Kijk: daar is de verpleegster al. Je zult in een karretje moeten tot je aan de uitgang bent. Niets vergeten, kerel?’

‘Check, check, nee. Dag José.’

‘Hm.’

José greep naar zijn krant om zijn ontroering achter te verbergen. Mats slikte wat moeilijk speeksel door en verliet kamer 1272, nog even een vlugge blik op de tv hoog in de hoek werpend, waar José en hij enkele dagen lang via het journaal op de streekzender de beelden van de molen op hadden gezien. Op vragen van Mats in verband met molens had José alleen maar wat gebromd of afwijkend geantwoord. Ook van de zeven dwerginnen was er geen spoor te bekennen, tenzij de genaamde heen-en-weer wiegende Nikita. Buiten op het plein voor de kliniek ademde Mats diep in. Het was een kille stille dag. Nikita liet geen zuchtje liet horen.

De lage streek waar het Domein der Beperkingen zich bevond, stond bekend om haar klakkeloze eigendunk. Men huldigde er domweg het principe dat men de eerste en de beste was. Dat gold ook voor alle geledingen van het instituut. Holderdebolder opgestarte ‘innovatieve’ projecten werden met trommels en bazuinen aangekondigd, maar gaven na verloop van soms bedroevend korte tijd alweer de geest. Men ging er prat op een lange traditie, men lonkte ook naar al wat ‘nieuw’ was, maar men werd door de tand des tijds in het nekvel gegrepen. Woorden als ‘uniek’ en ‘middenpunt’ en andere halfzachte uitdrukkingen die de betuttelende Directeuren van de Lege Dozen bezigden, hadden hun geloofwaardigheid verloren. Holheid heerste. Het werd tijd dat al het gezonde groen waarachter het domein verscholen lag en de bewoners verborgen waren, wat opengebroken werd.

Omkadering!

Een van de bekendste woorden in harde snoeitijden.

De bouwmaatschappij die met opgezette borst voor het sociaal geconcipeerde woonerf had getekend (waar Mats ook woonde), verweerde zich met de mededeling dat ze geen sociale instelling waren.

De directie van het Domein der Beperkingen, die met veel klaroengeschal en de nodige pluimen op de hoed het project voor dat woonerf opgestart had, beweerde dat het hun verantwoordelijkheid niet meer was, met uitzondering van

de betalende diensten die ze nog wilden verstrekken, want het wooncomplex lag buiten hun domein.

De paraplucultuur.

Dit laffe geval van aanvankelijk prestigegegedoe gevolgd door handenwasserij à la Pontius Pilatus uitte zich in bijvoorbeeld het ontbreken van een noodzakelijke conciërge op het woonerf en een schreeuwend gebrek aan omkadering. Zo'n inwonende conciërge (er was een appartement voorzien) diende 'normale' huur te betalen, kon overdag een beroep uitoefenen, maar kreeg voor zijn of haar diensten 's avonds en 's nachts amper 40 € per maand. De eerste twee conciërges die er ooit waren geweest, verdwenen weer als de bliksem. Wie ter wereld zou er in hemelsnaam ooit hun plaats in willen nemen?

En dan was er nog die schandelijke kwestie van het station. Het was lang geleden, maar toch flakkerde dat smeulende Vuur van de Onvrede om de haverklap weer op, vooral wanneer andermaal een prestigeproject (dat zich gretig op pers en publiek richtte) de kop opstak. De warmeluchtverkopers die het Domein der Beperkingen beheerden, hadden dé kans op (verdere) mobiliteit voor hun immobiele bewoners door de vingers laten glijpen. Het station was 'Het Stationneke' geworden, een kindercrèche. Zo lief. Zo innovatief.

Onvrede werd misnoegdheid. Misnoegdheid werd woede. Vier weken na de kruisiging van Algemeen Directeur Dezeure moest ook schoolhoofd Vanrijssel van de middelbare school op het Domein der Beperkingen eraan geloven. Zijn verkoolde resten werden tussen de restanten en de as van de molen teruggevonden. Vooraleer de molen een brandstapel was geworden, werd ook hij eerst gekortwiekt. Dit was menens. Een regelrechte aanslag op het middelpunt van de provincie. Een heel peloton onderzoekers streek op het domein neer. En nog een ander peloton, waar ze hier zo vaak al naar uitgekeken hadden: de pers. Dit keer betrof het ook de echte pers, en niet de verzameling bevriende lokale pennenriddertjes die de hielen van de zes à zeven Hoofden en hun Hofhouding likten. De overgebleven directeuren maakten zich grote zorgen en vroegen om bescherming. Reeds deden verwijzingen naar Tien kleine negertjes van Agatha Christie de ronde. De molen, die er niet meer was, werd nationaal nieuws. Er kampeerden zelfs even enkele buitenlandse zenders in de bosrijke omgeving.

Op en rond het Domein der Beperkingen zwierven speurneuzen rond. Ze probeerden zo onopvallend te zijn dat ze opvallend werden. Zelfs op het aanpalende woonerf, dat eigenlijk een fuik vormde voor verkeer dat van plan was doorgaand te zijn, zag Mats extra beweging van onbekende nummerplaten en Mannen met Dekmantels. Ook op de begrafenissen van de gemolenwielde directeuren, die natuurlijk massale belangstelling wekten, verschenen beschermers van mens en

vaderland. Krantenkoppen blokletterden nog dagenlang de Molenmoorden. Nu die molen er niet meer was, kwam hij des te uitdrukkelijker in beeld. Het handvol Hoofden dat nog restte, werd wekenlang zo niet nadrukkelijk geëscorteerd dan toch permanent in de gaten gehouden. Het was immers overduidelijk dat de directeuren de doelgroep vormden van de molenmoordenaar(s). Maar wie zat hier in hemelsnaam achter?

Omwille van het terreurbewind van onverwachte aanvallen (ondanks dat zijn medicatie sedert zijn week in het ziekenhuis was aangepast) stapte Mats gewoonlijk gearmd met een of ander begeleider of begeleidster. Het dimde een eventuele val wat. Dat had hij altijd zo gedaan met Nikita. Met Vanessa, Bart of Maud (er waren een tiental los-vaste jongere vrijetijdsassistenten) had hij de laatste tijd zeker al vier keer de restanten van de molen bezocht. Het ding, of wat ervan overschoot, lag op een paar honderd meter van zijn woonerf verwijderd. Elke dag wat stappen was noodzakelijk voor Mats' gezondheid. Onder begeleiding.

'Don Quichot zou zich de ogen hebben uitgewreven.'

'Ja. En die dikzak die hem vergezelde.'

'Sancho Panza.'

'Ja. De ene dag nog zie je de malende wieken van je luchtkasteel, of de dreigende armen ervan, en de andere dag zijn die foetsie.'

'Mooi gezegd, Vanessa.'

'Ik kan het nog anders formuleren. Weet je hoe ze in een krant de afgebrande molen noemden?'

'Eh... nee.'

'De Moulin Rouge.'

'Wauw. Dat is... '

'Goed gevonden hé?'

'Ja, maar het is wel over de rooie.'

'Ha ha ha!'

'Wil jij geen molentje in je tuin? Zo'n... tuinmolentje?'

'Nee.'

'Waarom niet?'

'Ieder meisje wil een pony. Wist je dat niet?'

'Ha. Een meisje wil ook wel een arm. Vind je het niet erg dat je me een arm moet geven?'

'Nee.'

'Zal je vriend niet jaloers zijn?'

'Nee.'

'Misschien denken de mensen daardoor dat ik je vriend ben.'

‘Dat zou kunnen. Niet erg.’

‘Hoe komt... ‘

‘Gaaf het, Mats?’

‘Mijn pillencocktail is onlangs aangepast. Ik moet... ‘

‘Ga maar even zitten. Hier, op het omheinkje.’

‘Ja, ik... ‘

Cut.

Midden december ontketende Nikita een heuse sneeuwstorm. Wind zweefte telkens opnieuw de kale boomkruinen op, zodat die bij elke nieuwe ruk van hun verse lading vlokken werden ontdaan. Sneeuw wervelde rond in doldraaiende cirkels. Begane grond was verdwenen. De resten van de afgebrande molen staken als een rotte kies in de verblindende witheid uit. Twee dagen lang duurde de witte woede. Toen nam de regen het weer over. Het nieuws in verband met een staking, twee faillissementen en een internationale blunder van formaat overvleugelde verdere berichtgeving over de Molenmoorden. De donkerste dagen van het jaar braken aan. Mats regelde vervoer en begeleiding naar Home Vrijzicht. Er schoot nog wat over van zijn assistentiebudget; Maud zou hem vergezellen.

De ma en de pa van Mats mochten zich pas op latere, zeg maar: overrijpe leeftijd de ouders van Mats noemen. Het bleef ook bij deze enige Mats. Eigenlijk waren ze toen al iets te stoffig en gekreukt voor deze onverwachte maar vooral verstrekkende opdracht. Bovendien deden er zich problemen voor bij hun eerst- en enig geborene. De tweede helft van hun actieve leven brachten ze voornamelijk in voertuigen en ziekenhuizen door. Uiteindelijk daalde wat ogenschijnlijke rust over hen neer toen Mats voor het woonerf naast het Domein der Beperkingen kon kiezen. Dat ging gepaard met de nodige hindernissen, maar het lukte. Hij leek eindelijk te zijn geland (... hoewel hij nog altijd op de meest onverwachte momenten pijnlijke landingen meemaakte). Een ingewikkeld systeem van hulpverlening ondersteunde hem dagelijks.

‘De tijden veranderen’, zegt men, of ook nog ‘de jaren vliegen voorbij’, maar dat zijn foute beweringen. Het zijn de mensen die verouderen. Dat overkwam ook de ouders van Mats. Ze namen na een virtueel verblijf op enkele wachtlijsten (daarin waren ze al getraind in verband met hun zoon) en op voorspraak van een invloedrijke oud-burgemeester onder invloed, tevens ex-dokter, hun intrek in Home Vrijzicht in hun geboortestad. Het was ze toegestaan ieder twee koffers met inhoud mee te brengen naar hun nieuwe thuis. Om zoveel mogelijk voorwerpen ook nog een laatste kans te geven, tooiden ze hun lichamen met allerlei sieraden, hulpstukken, laagjestextiel en vulden ze hun zakken op met Dingen Die Ooit Van Pas Zouden Komen. Zo hadden ze bij hun blijde intrede in Home

Vrijzicht ook ieder hun hoorapparaat in of aan, maar dat betrof een uitzonderlijke toestand: de beide hoorapparaten hadden bij hen thuis het vaakst op de kast gelegen, in een porseleinen schaalje dat voorheen een volstrekt zinloos bestaan leidde. Een vreemde vorm van zuinigheid lag daaraan ten grondslag. 'Batterijen' werd een codewoord. Een gevolg van deze spaarzaamheid was dat Mats' verwekkers nogal vaak aan het bekvechten waren, omdat ze niet sterk waren in liplezen en omdat ze hun wederzijdse gebarentaal wel vaker verkeerd interpreteerden. Het was soms om razend van te worden, voor henzelf, voor hun toekomstige nabestaande. Het is bekend dat doofheid zelfs soms tot moord en doodslag kan leiden. Immers: *'la plupart des occasions des troubles du monde sont grammairiennes'*. Aldus Michel Eyquem de Montaigne.

Het was gewoonlijk al een heel gedoe voor Mats om de ontwikkelingen in zijn aparte leven verwoord te krijgen, maar het werd dus ook een lastig karwei voor hem (hierbij dan nog geassisteerd door Maud) om de Molenmoorden aan zijn ma en pa te beschrijven. Het gedoe rond de verkoop van hun huis en de verhuis naar Home Vrijzicht eisten al hun aandacht op. De tijd was aangebroken dat ze melkcapsuletjes en boterkoeken mee zouden jatten naar hun kamer.

'Hoe valt het eten mee?'

'We mogen niet klagen. Hé ma?'

'Maar wat mompel jij daar toch weer!? Ik hoor niet... '

'Dat we niet... '

'Elke avond krijgen we twee soorten toespijs.'

'Is er een avondklok, mevrouw? Kunnen jullie... '

'Het programma hangt elke dag uit.'

'En gaan jullie meedoen, meneer? Dat is belangrijk. Een beetje beweging... '

'We zijn hier veruit de jongste. Is hij helemaal afgebrand?'

'Eh... ja.'

'En er hing weer iemand aan? Opgeschept? Eraan gehaperd?'

'Ze... ze onderzoeken dat nog.'

'En trekt hij goed zijn plan, Mia?'

'Maud, het is Maud.'

'Kom je elke dag?'

'Er wordt afgewisseld, ma. Ken je Sophie nog? Lara? Bart? Vanessa? En... Nikita?'

'Ja... '

'Maar Maud hadden jullie nog niet gezien hé?'

'Er loopt dus een moordenaar bij jullie rond.'

'Sluit je nog je deur af na het avondbezoek van de verpleging? Je moet altijd goed je deur afsluiten.'

‘Alles is geregeld.’

‘Maar wie heeft dat dan gedaan?’

‘Eh... Wie?’

‘Die molen.’

‘Ah. Ze weten het niet. Het is serieus aan het worden hé.’

‘Kijk: ik heb ergens nog die kranten liggen... ’

In de krappe tweepersoonskamer ondernam Mats’ pa een speurtocht naar de edities van Het Volksblad waarin de eerste en de tweede Molenmoord uitvoerig belicht werden.

‘Vind je ze niet meer?’

‘Ik zou zweren dat... We hebben die toch naar hier meegebracht, Simonne? Ik had ze apart gehouden om... ’

‘Maar ik heb die ook hoor, pa.’

‘Verdorie, waar is... ’

‘Maar wat zoek jij nu toch weer?’

‘Die kranten!’

‘Maar hij heeft ze zelf zegt hij!’

‘Mag ik hier even passeren, Mia? Merci... Ik denk... ’

Het Volksblad dook onherroepelijk niet meer op.

‘Maar doe toch geen moeite, pa, ik heb zelf wel alles gelezen.’

‘... in een van de valiezen... ’

‘Twee per persoon. We mochten er vier meebrengen.’

‘Dat is toch niet veel hé, mevrouw.’

‘Ik heb ze weggegooid, Michel.’

‘Eh? De koffers? Maar die liggen hier toch op... ’

‘Maar nee: de kranten! We gaan hier toch geen oude kranten beginnen houden?!’

‘Maar zeg dat dan!’

‘Het is hier al zo klein... ’

‘Mia, sorry, ik moet hier weer eventjes... ’

‘Geen probleem.’

‘Dat zij dat nu heeft weggesmeten... ’

‘Ik heb zelf de knipsels nog, pa. Geen probleem.’

‘Ik neem soms de krant mee naar de ontspanningsruimte. Misschien ligt ze... ’

‘Wel, wij moeten er eens vandoor, hé Maud? Ik kom over twee weken nog eens langs. Ik bel ook nog wel.’

‘Dat is goed, Mats. Wees voorzichtig. Dag Mia.’

Mats en Maud veerden van het bed op waarop ze noodgedwongen plaats hadden genomen (er stonden twee fauteuils, maar bezoekerstoelen waren nog in aantocht) en verlieten dit oorlogsgebied.

Bij de terugreis naar het woonerf kon Mats het niet helpen dat zijn gedachten voortdurend naar het dierenasiel uitzwermden.

‘Waarom gebruiken ze hun hoorapparaten niet?’ vroeg Maud.

‘Die dure dingetjes bevestig je niet eventjes zomaar aan je oren,’ antwoordde Mats. ‘En doofheid biedt voordelen. Het is een verzachtende omstandigheid. Alles klinkt gedempter. Als een revolver met een knaldemper op.’

‘Ha ha!’

‘Ze willen de batterijen niet uitputten. Die moeten eeuwig meegaan, tot in het hiernamaals. Ze behandelen ze als juwelen. Ze worden dus vooral niet gebruikt.’

‘Zuinigheid hé?’

‘Rantsoenering,’ knikte Mats. ‘Je weet nooit dat er een oorlog komt. Heb je dat gehoord, Maud? Een oor-log.’

‘Ha ha ha!’

De overgebleven Directeuren op het Domein der Beperkingen overleefden met schrik om het hart zowel Oud- als Nieuwjaar. Ze passeerden heelhuids kerstmarkten en maakten ongeschonden recepties en dinertjes mee. Niets ontplofte. Niets smaakte vreemd. Niets kwam uit de lucht te vallen. Niets versperde ze onverhoeds de weg. Mats vierde de overgang van het afgematte naar het ovenverse jaar met een aantal bewoners van het woonerf in de grote eetzaal (sinds kort ‘restaurant’ genoemd) van het instituut op het Domein der Beperkingen. Mits inschrijving konden ze er deel aan nemen. Voor een iets hoger bedrag konden ook familieleden of aanverwanten mee aanschuiven. Toegerust met een systeem in verband met valdetectie om zijn hals – zijn helm was al een poos verleden tijd – waagde Mats de korte tocht naar het restaurant bij het laatste daglicht; zijn buur David reed naast hem in zijn rolwagen. Nikita zorgde voor rugwind op het hellend weggetje. Na de feestelijkheden zouden ze door iemand van het instituut terug naar huis begeleid worden. In het bos van rolwagens, rollators, krukken, helmen en andere hulp- en beschermstukken was maar één directeur te zien. Het was de heer Cools, patron van het Leefgroepencomplex. Hij zou blijven tot halfelf; daarna zou hij zijn gezin thuis gaan opzoeken om het oude jaar voor het nieuwe in te wisselen. De ontploffinkjes betroffen de vreugde omtrent het nieuwe jaar dat zou aanbreken. Het gesis van gensters kwam alleen maar van staafjes op een taart. De heer Cools wapperde met een serpentine en ontrolde even een kleurrijke kameleontong, maar toch bleef hij op zijn hoede. Pas nadat anderen van een en ander geproefd hadden, beet hij ook toe. ‘Er moest hier een voorproever zijn, zoals in de oude tijden,’ was hij even van plan te zeggen, maar net op tijd (hij had zich al naar een kringetje van vier rolstoelen toe gebogen) slikte hij die opmerking weer in, plotseling beseffend hoe dit zou overkomen op eender wie hier in de zaal. De heer Cools nipte zuinig en beet dapper

door, tot de lelijke klok aan de wand halfelf aanwees. Begeleid door enkele ontgoochelde uitroepen, die niet echt gemeend klonken, waadde hij door het bos van wielen en wieltes de zaal uit, verder alles aan de goede zorgen van begeleiders en personeel achter latend. Mats slikte zijn avondmedicatie met alcoholvrij bier door en speelde Rummikub tot in het nieuwe jaar.

De dennenbomen hadden al een behoorlijk contingent van hun naalden losgelaten. Tijd om ze buiten te gooien (zo ze al niet buiten stonden) op een vreugdevolle brandstapel. Driekoningen brak aan, nog altijd in de gedoogzone van de *wishes, lies and dreams* van goede voornemens (roken, vet, vis, alcohol) – de uitdovende sperperiode van de eindejaarsfeesten. Kinderen deden de ronde en belden aan deuren aan; wafels en pannenkoeken werden gebakken. Wie de boon in de koningentaart zou treffen, was voor die hele dag ‘koning’.

De naam van de tearoom naast de dierenboerderij op het Domein der Beperkingen hoorde niet thuis in het oorstrelende rijtje van Montmartre, Alhambra, Broadway, Piccadilly en De Kersentuin, zoals de vroegere Leefgroepen D, C, A, B en E in het instituut momenteel op bevel van een cultureel bevlogen heer Cools moesten heten. De directeur van de Dierenboerderij annex Tearoom was niet alleen nationalistisch, maar ook particularistisch gezind. Hij propageerde de gewesttaal in de vaart der volken. Daardoor heette de tearoom (wat haatte de man dat Angelsaksische woord!) op het domein nu Kaffaat Zetjebie. Vertaald naar het Algemeen Begrijpelijk: Café Kom erbij zitten.

Dat deed daadwerkelijk op Driekoningendag de heer Cools, directeur der Leefgroepen. De baas van de Dierenboerderij annex Kaffaat Zetjebie was immers zijn schoonbroer. En het nieuwe jaar was nog jong. In het remspoor van de voorbije feesten was enige ontspanning toegestaan. De ambtenaren ‘ginder’ in Brussel deden het ook. En vervanging van onder andere de op zo eigenaardige wijze van hun heengegane Algemeen Directeur diende zich inmiddels ook aan. Voor de leiding van de onthoofde middelbare school bleek er ondertussen een externe kaper op de kust verschenen te zijn. Eén met connecties. De hofhouding begon samen te zweren. Er was ook een echte koningencake besteld door de gerant van Zetjebie, naast het ‘normale’ assortiment cakes. Diaken Robbe Imbo – een vaste klant in de keuken van de tearoom in verband met restjes; de pastorale vrijgezel-nachtverpleger kon hier op enig begrip rekenen – had geadviseerd omtrent dit gebruik.

De heer directeur Cools was uitgenodigd door de Leefgroep De Kersentuin voor een koffie met gebak in Kaffaat Zetjebie. Bakkerij Picknick (een jammerlijke samentrekking van ‘Piet’ en ‘Nikita’ – het gevolg van een doorgedreven hersenhoos op zoek naar een ‘leuke’ naam voor het bedrijf op een nevelachtige avond

met enkele vrienden) leverde er elke dag het lekkers – een onderaanneming met familiale banden.

Het merendeel van de bewoners van De Kersentuin, voorheen Leefgroep E, bevond zich op navelhoogte van de heren directeuren Cools en Vanden Bossche, diens schoonbroer. Er was maar één ‘loper’ bij – iemand die dus niet tot de tweewielers behoorde. Daardoor duurde het niet lang of de heren directeuren waren alras gezeten in de kuipstoelen van Zetjebie, zodat ze zich op gelijke hoogte bevonden van hun onderdanen. Toen arriveerde de kers op de taart, met de nodige kwinkslagen van begeleiders en bewoners. Gery en Kelly, de gerant en zijn vrouw, brachten het gebak.

‘Driekoningenbrood! Het is Driekoningen vandaag!’

‘Maar ja! Da’s ook nog waar!’

‘De hoeveelste zijn we?’

‘De... de zesde.’

‘Voila!’

‘Is dat niet de Dag van de Onnozele Kinders?’

‘Maar neen! Dat is al gepasseerd! Eind december, onnozelaar!’

‘Ha ha!’

‘De achtentwintigste, als ik het goed voorheb.’

‘Wie waren die kinders eigenlijk?’

‘Wel: al die kinderen die koning Herodes liet vermoorden hé.’

‘Ja maar: en dat vieren we?? Dat staat op de kalender??’

‘We vieren vandaag Driekoningen, onnozele hals. We zitten al in een nieuw jaar. Komaan: zetjebie.’

‘Ha ha ha!’

‘Wat was dat nu van dat driekoningenbrood?’

‘Of taart. Er zit een boon in verstoppt. Wie de boon heeft, is voor één dag de baas. De koning.’

‘Welke boon?’

‘Een blauwe boon?’

‘Ha ha ha!’

‘Sperzieboon?’

‘Koffieboon?’

‘Nee: een gewone bruine boon. Ja: soms een koffieboon. Het is gewoon kwestie dat jij hem hebt. Gelijk welke boon. Het kan zelfs een muntstukje zijn. Als je geen boon hebt.’

‘Als je hem hebt, dan ben jij Boonanza!’

‘Wie is dat?’

‘Een oude cowboy op tv.’

‘En hebben we dat hier nu? Zo’n boon?’

‘Bakkerij Picknick, die hier levert, heeft in een van die grote cakes hier een koffieboon verstopt,’ zei Kelly.

‘Wauw!’

‘Dus: wie die vindt, is vandaag koning!’ voegde Gery eraan toe.

Begeleider Axel zwaaide met een gekarteld broodmes uit de keuken van Zetjebie.

‘Meneer Vanden Bossche: aan u de eer!’

De directeur van Dierenboerderij annex Kaffaat Zetjebie, die de bestelling zelf geplaatst had via gerant Gery, veerde gezwind op.

‘Blijf zitten, meneer Cools! Gasten mogen niet werken!’

Vanden Bossche (VDB in de wandelgangen van het kaffaat) kreeg nu het mes overhandigd. Hij verhakselde de drie cakes in ongeveer gelijke partjes. Voor de rest had bakkerij Picknick nog een assortiment cupcakes geleverd, de meeste met rode bolletjes en bleekgroene blaadjes versierd, enkele zonder.

‘Gelukkig heb je de boon niet doormidden gesneden!’

‘Ja: dat is ook nog waar! Ik had kunnen...’

‘Maar zit de boon dan in zo’n grote cake?’

‘Of in een van die kleine cakejes?’

‘Ja: in een van gewone. Wedden?’

‘De boon had al zichtbaar kunnen zijn!’

‘Voila meneer Cools: die hier moet je alleszins proeven,’ zei Gery.

‘O ja?’

‘Dat is een speciale, zei de bakkerin. Met kikkererwtenmousse. Hij is voor u, zei ze.’

‘Kikker... Kikker wat?’

‘Een scheut vocht van kikkererwten. Eh... ’t Is te zeggen... chocomousse. Een speciaal recept. Dat maken ze ervan.’

‘Maar... erwten... ? En chocolade?’

‘Zeker. Proef maar.’

‘Vooruit dan, als zij het zegt...’

‘Eet hem maar helemaal op. Wie weet, zit de koningsboon erin.’

‘Maar hij... meneer is al koning! Of toch directeur.’

‘Ha ha!’

Meneer Cools verhapte in twee bewegingen het lekkere ding.

‘En?’ vroeg Gery.

‘Wie we daar hebben! Kijk eens aan!’

De dubbele automatische deur zwaaide open en Juf Darline arriveerde met haar pelotonnetje gemobiliseerde leerlingen, geassisteerd door Mats.

*Drie koooningen, drie koooningen,
geef mij nen nieuwen (h)oed.
Mijnen ouwen is verslee-eeten,
mijn moeder mag 't nie wee-eeten.
Mijn vader heeft geen geld,
Is dat niet slecht gesteld?*

‘Ha ha ha! Kom erbij kinderen! Zetjebie!’
‘Dat zijn al geen kinderen meer hé, directeur!’
‘Ah... nee. Jonge... jonge mensen hé.’
‘En de meeste zitten er al bij... ‘
‘Eh... dat is ook nog waar. Cake iedereen? Juffrouw Darline? En... ‘
‘Mats. Mijn assistent op donderdagen.’
‘Mats. Dag Mats.’

De kring dijde nu beduidend uit. Directeur Cools was ook opgesprongen om de juf en haar groep te helpen een plaats te veroveren in de cirkel van driekoningenvreugde.

‘Ontrieven we jullie niet? We kwamen eigenlijk gewoon Driekoningen zingen en iets drinken,’ zei juf Darline. ‘We wilden niet... ‘

‘O, er is cake genoeg hoor. Kennen jullie het boonverhaal?’

‘Boonverhaal? Louis-Paul... ?’

‘Ja: dat je voor de hele dag koning bent wanneer... ‘

‘Ah ja!’

‘We hebben hier zo’n verborgen boon. In een van die cakes.’

‘Dat moeten we even verder communiceren,’ knikte Darline. ‘Mats: er is wat werk aan de winkel.’

‘Oké juffrouw.’

Mats en Darline deelden via de specifieke geëigende middelen de leerlingen van de groep het verhaal van de boon mee, terwijl de stukken cake op bordjes rond werden gedragen. Dat was bij sommigen best wel ingewikkeld, en het nam de nodige tijd in beslag. Zowel het luisteren als het spreken als het eten. Toen juf Darline ook weer gezeten was, boog de heer Cools zich vertrouwelijk naar haar toe: ‘En, dat gaat bij jullie, zo zonder schoolhoofd?’

Juffrouw Darline keek hem even verbaasd aan. Dat kwam niet zozeer door de vraag dan wel door de woordkeuze ‘schoolhoofd’. Het had bijna als ‘onthoofding’ geklonken.

‘Eh... ja hoor,’ knikte ze.

‘Iedereen is vervangbaar hé,’ opperde Cools.

‘Het was moeilijk om aan de leerlingen uit te leggen. Zo’n bizarre... eh... dood.’

‘Dat kan ik geloven.’

‘Ik was bij de eerste molenmoord,’ zei Mats. ‘Ik heb het gezien.’

‘Er gebeuren hier rare dingen.’

‘We waren nationaal nieuws hé.’

‘Weten ze al iets?’

‘Nee. Het wordt een verhaal zoals dat van de Bende van Nijvel.’

‘Ja, met die fameuze carnavalreus.’

‘Ha, daar is de koffie!’

‘Er komt binnenkort wel vervanging,’ mompelde Cools nog, maar juf Darline hoorde het niet door het geroezemoes omtrent de koffie.

‘Vanavond is er kerstboomverbranding bij het voetbalveld! Daar bij die... Er ligt al een hele stapel. Wie gaat?’ riep Axel plotseling enthousiast. Hij propte een cupcake-met-ornamenten in z’n totaliteit in zijn mond

‘Ik! Ik! Ik ook! Wij allemaal!’

‘Een gevoelig thema hé kerel,’ knorde VDB. Hij keek begeleider Axel langer dan nodig aan. Die wist niet of hij het meende of dat hij hier met de vreemde humor te maken had die op het Domein der Beperkingen heerste.

‘Skuus meneer.’

‘Niet praten met je mond vol.’

Begeleider Axel keek hem nu zelf verbijsterd aan.

Humor?

Kon je hier geroosterd of gevierendeeld worden voor onbedoelde sneren?

Cakeje hier maar beter uit??

Mats keek alvast zijn ogen uit toen hij plotseling de genaamde Nikita uit de keuken zag verschijnen en met enkele lege manden weer verdwijnen door de dubbele zwaai deur – *een der zeven dochters van ‘molenaar’ José*. Ze had hem niet gezien. Blijkbaar was zij dus de helft van Picknick. De wederhelft. Hoe zou het met mannetje José zijn, haar pa? Even later passeerde ook Robbe Imbo, de verpleger. Hij wuifde even algemeen naar iedereen, tikte op zijn polshorloge en haastte zich naar buiten.

Het was een koffieboon. Joshua uit de groep van juf Darline was koning voor die dag. Een troon had hij al. Ook een kroon: hij droeg ondanks de veiligheid van zijn rolwagen ook nog eens een helm.

Buiten blies er een schrale wind, waardoor er binnen harder dan gewoonlijk gestookt werd. Directeur van Leefgroepen Cools begon het na verloop van tijd wat benauwd te krijgen. Dat benauwende gevoel ging over in hoofdpijn. Hij excu-seerde zich voor het vele werk dat nog lag te wachten en verdween voor het invallende duister. Dat was het sein voor iedereen om kort daarna ook te ver-trekken: er zouden nog kerstbomen op de brandstapel gegooid worden.

Die avond wakkerde Nikita het vreugdevuur aan vanuit het oosten. Het was koud en droog. In lokaal T216, in de vernieuwde toren die als enig gebouw met

verdiepingen midden tussen de gelijkvloerse leefgroepenruimtes verrees, leunde directeur Cools verkrampt achterover in zijn werkfauteuil. Daarnet had hij naar de verpleegeenheid gebeld. Er zou iemand komen. Hij had het koud, zweette en snakke naar eten. Duizeligheid werd misselijkheid en weer duizeligheid; hij wou zowel veilig blijven zitten als opstaan om zich in de richting van het personeelssanitair naast de lift te begeven. Onder aan zijn ene grote moderne raam gloeide af en toe de flakkerende weerschijn op van de vurige vlammen die aan de kerstbomen likten. Een zoveelste kramp spijkerde hem met wijd open mond en gesperde ogen in zijn fauteuil vast. Hij hoorde niet eens hoe er op de deur werd geklopt.

Juf Yoni van een andere groep, die toch de richting van het woonerf uit moest wanneer ze naar huis reed, bracht zoals elke week Mats terug thuis. Er was die avond geen verdere begeleiding voorzien, dus bleef hij thuis ‘bij moeder de tv’, zoals hij soms placht te zeggen. Op klaarlichte dag kwam hij vrijwel nooit alleen buiten; in het donker al zeker niet – ook al straalden vanavond de ter dood veroordeelde kerstbomen voor de laatste keer hun licht uit. Het was te ver voor hem. Rond halfacht zou ook de verpleging nog langs komen. Terwijl een paar honderd meter verder de sparren knetterden en *een derde klein negertje* in den hoge de geest gaf, smeerde Mats enkele boterhammen en installeerde zich in de sofa om naar Hell’s Kitchen te kijken.

De eerste molenmoord was gebeurd toen Nikita de zesde herfstwind in het leven had geroepen. Midden december, kort na de tweede molenmoord, had ze een sneeuwstorm ontketend. Op Driekoningenavond zette ze de kroon op het werk door een schrale oostenwind over het Domein der Beperkingen te jagen. Had Nikita nog andere plannen? In deze lage streken was eender welk seizoen geschikt voor allerlei vormen van winderigheid. Niet lang nadat de Derde Directeur levenloos in zijn hoge toren werd aangetroffen (men schreef dit verscheiden in algemene bewoordingen aan ernstige voedselvergiftiging toe – bakkerij Picknick kon zich hieruit met voldoende bewijsmateriaal redden) kwamen de avant-garde voorjaarswinden eraan. Zoals wel vaker het geval was, waren de winden in sprokkelmaand februari milder en warmer dan de schuine maartse buien.

De schaarse directeuren die nog overschoten werden geleidelijk aangevuld met verse externe directeuren. Een winternet van connecties, beloftes en wederdiensten zorgde ervoor dat iedere nieuweling netjes op zijn plaats terechtkwam. Veel verschuivingen gebeurden er niet. Er was in deze hogere echelons echter weer geen vrouw te bespeuren. Het onderzoek naar de overlijdens op het Domein der Beperkingen sluimerde. Hoe schilderachtig en ontstellend twee van de drie gevallen ook waren, er was geen touw aan vast te knopen. Alleen de nog in

leven zijnde directeuren drongen uitdrukkelijk aan op verdere waakzaamheid. 'Voedselvergiftiging' was er bij iedereen ongeveer wel in gefietst, maar toch... Tegelijkertijd werd aan het toeval een hoger gehalte aan waarschijnlijkheid toegeschreven. Een schrale troost, vertaald in de breuk 2/3.

Mats voerde als vanouds zijn vele oorlogen en veldslagen. Om de twee weken ook trok hij met de beschikbare begeleiding naar Home Vrijzicht, naar de oorverdoving van kamer 114, waar het leven van de beide bewoners langzaam uitdoofde. Het eten viel er nochtans mee. Driemaandelijks ook zocht hij in het Academische Ziekenhuis van de stad dokter Eveline op, zijn neuroloog. Die wikte en woog de ingewikkelde medicatie, en probeerde die in balans te houden met de medicinale cannabisolie die hij sedert vorig jaar nam, na een omslachtige procedure. Dit laatste wondermiddel, peperduur en alsnog in België, dat bekommerde verzorgingsstaatje aan de Noordzee, niet verkrijgbaar, moest over de grens in Nederland opgehaald worden door een van zijn hulpverleners, voorzien van de nodige verklaringen en documenten van de Nationale Vereniging voor Medicaal Cannabisgebruik. Het voorschrift zelf kwam van die ene dokter in Mechelen bij wie je daarvoor terecht kon. Sophie of Maud of Bart of Vanessa (of iemand van de verpleging) haalden ongeveer om de vijftig dagen drie flesjes op in een apotheek dertig kilometer over de grens. De hoofdapotheek in Den Haag (de enige officiële die de medicinale cannabis correct produceerde) zond namelijk binnen Nederland op verzoek de bestellingen door naar enkele verspreid gelegen apotheken, in verband met bereikbaarheid en vlotte levering. Mats nam sedert een jaar driemaal per dag vier druppels van het goedje in, onder de tong. Een dapper tempo, bepaald door die arts in Mechelen. Het hielp. Maar het was duur. Een flesje van tien ml kostte bijna 200 euro. Een flinke hap als je met een vervangingsinkomen rond moest komen. En ook de verplaatsing en het aantal uren moesten vergoed worden. Soms ging Mats mee naar Nederland. Hij voelde zich vanzelf al een stuk beter wanneer ze de drukte van de Vlaamse havenstreek verlaten hadden en in de weidsheid van Zeeland belandden.

Getuigenissen alom hielpen niet: de Belgische verzorgingsstaat had geen oren naar een legalisering van medicinale cannabis. De pillenlobby bleef het voor het zeggen hebben. En omdat bij de noorderburen één apotheek vooralsnog het monopolie had (terecht, in verband met betrouwbaarheid van het product), heerste er daar jammer genoeg geen prijzenslag rond. Het was hopen dat er een correct werkende en officieel erkende concurrent opdaagde. Want de vele oliën in andere drogisterijen, gezondheidswinkels en apotheken konden niet bogen op certificaten die eerlijk weergaven dat alles in hoge mate wetenschappelijk gecontroleerd en beproefd was geworden. Het luisterde nauw, vooral in verband met epilepsie. Populaire praat in magazines of panels op tv kon hier niet wedijveren

met het proza op de bijsluiters. Geneeskunde voor het volk was het werk van specialisten.

Honderd jaar na het einde van de Groote Oorlog waren op het Domein der Beperkingen drie directeurs gesneuveld en lag er een molen in de as.

03

‘Kan de tweede moord niet een kopie van de eerste geweest zijn?’

‘Dus je bedoelt...’

‘... dat de dader van de tweede moord de dader van de eerste moord heeft nageaapt.’

‘Er zijn dus twee moordenaars?’

‘Misschien.’

‘Eh?’

‘De eerste daders wilden misschien alleen maar een frats uithalen.’

‘Hoezo?’

‘Ze hoopten erop dat de AlDi gevonden zou worden. Daarom ook waren de wieken van de molen in beweging. Om de aandacht te trekken. Maar Dezeure bestierf het. Letterlijk. Hij kreeg een dodelijke hartaanval.’

‘Een bizarre grap dus, die fataal afliep. Daders? Meervoud?’

‘Ja. Ze moesten minstens met z’n tweeën zijn. Je krijgt zo’n tegenspartelend directorenlief niet zomaar op een molenwiek gebonden.’

‘Misschien spartelde hij niet tegen en was hij vooraf al knock-out.’

‘Kan ook.’

‘En de tweede...’

‘De tweede dader is geen grapjas. Hij kopieerde en vermoordde directeur Vanrijssel. Hij stak immers de molen in brand. Hij wou de sporen wellicht uitwissen. En er zeker van zijn dat zijn slachtoffer dood was.’

‘Ook twee of meer?’

‘Hm...’

‘Die eerste... eh... dader moet toch ook de molen in beweging gekregen hebben?’

‘Wat bedoel je?’

‘Dat hij kennis van zaken had hieromtrent.’

‘Of zij.’

‘O, kan het een zij zijn, denk je?’

‘Sluit vrouwen niet uit. De beste detectiveverhalen zijn door vrouwen geschreven.’

‘We noemen geen namen hé. Ha ha. Meervoud?’

'Meervoud. Dit is het werk van meer dan één man.'
 'Of vrouw.'
 'Vrouw. Vrouwen.'
 'Zou een vrouw niet eerder gif gebruiken?'
 'Ha ha. Je kent je klassiekers. Dat brengt ons bij het derde... de derde... Ja: hoe zal ik het noemen?'
 'Overlijden? Moord?'
 'Precies. Maar *in het belang van het onderzoek...*'
 'Ha ha! Je kent ook je klassiekers! De derde directeur? Cools?'
 'Tja...'
 'Dat was op Driekoningen. Er werden kerstbomen verbrand. Weer een brandje...'
 'Potverdorie! Drie... Koningen... Tiens... Daar zeg je zowat...'
 '*Mijnen ouwen is verslee-eeten...*'
 '*Mijn moeder mag 't nie wee-eeten...*'

Mats opende de deur en hielp zijn buur David in zijn rolwagen naar buiten.
 'De Molenmoorden,' zei die, nog even omkijkend. 'Mooie titel voor een thriller.'
 'Ja, zoals ze in de krant al schreven,' knikte Mats.
 'Van een Driekoningenmoord zijn we echter niet zeker.'
 'Nee, maar dat was wel een geval van V.V.'
 'Eh?'
 'V.V. Verdachte Voedselvergiftiging.'
 'Ha ha!'
 'Eerst dacht ik aan die koffieboon. Misschien was het een gifboon. Maar Joshua trof die, die jongen uit de groep van juffrouw Darline.'
 'Hij at die toch niet op?'
 'Nee, natuurlijk niet.'
 'Weet je wie ik niet vertrouw?'
 'Nee. Vertel op.'
 'Spuutgasten.'
 'Hé?!'
 'Spuutgasten. Mensen met een spuit. Verpleegsters. Verplegers.'
 'Ha ha ha!'
 David wielde zijn eigen terras op en probeerde een sigaret op te steken. Dat lukte niet; het vlammetje van zijn aansteker woei telkens weer uit.
 'Verdomme...'
 'Nikita houdt niet van rokers,' sneerde Mats.
 'Wiki wie?'

‘O, niemand. Tijd voor mijn pillen. See you!’

‘See you.’

Mats droomde van een aswolk die boven de bosschages van het Domein der Beperkingen groeide, zichzelf steeds vlugger opstapelend en voortplantend, de hoogte in. Aan de wolk verschenen vleugels, zodat het leek alsof een gigantische grijze engel in de lucht oprees. Het hoofd, of wat daarop leek, had de textuur van bloemkool. *Help*, dacht Mats, *help: als die de grond kust, wordt het een tornado. Help, Nikita, help*. Toen hij met een ruk wakker werd, hoorde hij de wind over zijn dak vegen en onder aan de kieren van zijn voor- en achterdeur fluiten. Hij stond op en trok de grote schuifdeur helemaal dicht die de woonkamer van zijn gelijkvloerse slaapkamer scheidde.

Het aanzwellende gehuil van de wind maakte hem voor de tweede keer wakker. Het was iets over drieën in de nacht. De klep van de brievenbus rammelde onophoudelijk. Toen Mats de overgordijnen wat opzijschoof, zag hij de schuimende massa’s van de boomkruinen op het domein als zwart water hevig heen-en-weer wiegen, een donkere dreun veroorzakend. Op en rond het woonerf zelf gierde en floot de wind als een dolleman. In de schaarse lantaarnverlichting (de sociaal bewogen heren en dames van de bouwmaatschappij waren bijzonder zuinig met omgevingslicht geweest) zag hij striemende schuine regenpijlen voorbijflitsen. Het was een liefdesverklaring van Nikita. Dit was een nacht om niet te vergeten.

Toen hij het halletje aan de voordeur passeerde, op weg naar het aanrecht voor een glas water, viel zijn blik op de witte vlek op de grond. Had hij de krant en de andere post dan al niet opgeraapt vandaag? Was er een extra postronde geweest? Of had iemand gewoon... van dat ‘persoonlijk’ drukwerk... aan de bewoners van dit huis... Hij raapte de envelop op en stak het licht in het halletje aan. Er zat een postzegel op uit Uruguay. Het was een ouderwets verzonden brief van aan een andere kant van de wereld, weliswaar netjes uitgeprint. Bij nacht en ontij las Mats, gezeten op de zachte rand van zijn valvriendelijke lage bed, half in het Engels half in het Spaans, hoe zijn naam in hoofdstad Montevideo nog altijd de ronde deed, ook al was hij daar nooit geweest. De brief was ondertekend door Alejandra Campeas, jarenlang de secretaresse van dokter Roberto Canessa. Ze liet hem ook weten dat Roberto graag een recente foto van hem zou ontvangen.

‘Ah!’ deed Mats. Hij zou niet meer slapen vannacht. Nikita had hem wakker gemaakt om een brief van Alejandra te onderscheppen. De winden in deze lage streek hadden eens goed nieuws gebracht.

Vijfenveertig jaren geleden al was het gebeurd. Het boek (*Alive: The Story of the Andes Survivors*, Piers Paul Read, 1974) en de film (*Alive*, regie Frank Marshall,

producer Kathleen Kennedy, verteller John Malkovich, 1993) vertelden het vreselijke verhaal van een Uruguayaans rugbyteam (waaronder enkele studenten) en vrienden en familie die betrokken raakten bij de vliegtuigcrash van een vlucht uit Uruguay (Uruguayan Air Force Flight 571) in het Andesgebergte op 13 oktober 1972. Zestien van de vijfenveertig passagiers overleefden de crash, dankzij het eten van mensenvlees. Pas op 22 december kwam er verlossing, na opperste ontbering.

Ongeveer vijftientwintig jaar geleden schreef Mats het volgende in zijn toenmalige dagboek.

Voor de spiegel bekijk ik mezelf: pleister op de kin, dikke wang, mijn hele hoofd in de war. Mijn spiegelbeeld wordt wazig door de tranen in mijn ogen. Wat moet er van mij worden?

Maar mijn ma heeft voor een mirakel gezorgd. Ik heb de handtekening van een held! Hoe dat zo komt? Niet zo lang geleden zat ik behoorlijk in de piepzak. Het stond namelijk vast dat ik na de zomervakantie naar dat verre, vreemde Zevenbossen zou gaan, aan de andere kant van het land. Die naam alleen al deed me rillen. Dat zag ik dus eigenlijk niet zo goed zitten. Zouden ze me daar wel kunnen helpen? Als na al die jaren niemand dat had kunnen doen? Zelfs niet in al die ziekenhuizen waar ze allemaal zo slim zijn? Ik was daar heel hard over aan het nadenken, elke dag, elke nacht. In die tijd las ik ook elke week een spannend vervolgvraagstuk in een magazine. Het ging over een avontuur van 20 of 25 jaar geleden, in het Andesgebergte in Zuid-Amerika. Een ploeg rugbyspelers uit Uruguay stortte daar met een vliegtuig neer. Er waren doden en gewonden. Niemand vond hen. Het was er bitterkoud. Er was helemaal niks om te eten. Om te kunnen drinken, moesten ze sneeuw proberen te smelten. Ook dat vormde een groot probleem in die barre koude. Een nachtelijke lawine maakte nog meer doden en gewonden. De honger werd heel erg. Daarom, na lang aarzelen, besloten ze mensenvlees te eten, van hun dode vrienden. En uiteindelijk werden ze nog gered, na een lange, moeizame tocht over de bergen, door twee jonge kerels die het er toch op waagden: Roberto Canessa en Nando Parrado. Dat waren de leiders van de overlevenden.

Op televisie werd er toen ook een documentaire over het avontuur getoond. Ma kocht het boek. En er kwam een film: 'Alive'. We gingen naar die film. Het was adembenemend. Ik was er ondersteboven van. Na de film zei ma tegen mij: 'Zie je nu wel dat het onmogelijke wel mogelijk kan worden? Je moet ervoor vechten en erin geloven. Nooit mag je de moed opgeven. En dat is ook allemaal echt gebeurd. Die mensen zullen dat hun hele leven lang nooit meer vergeten. Ze zijn er ook sterker door geworden. Jammer van die doden natuurlijk.' Ik knikte. 'En,' zei

ze nog, 'om je te bewijzen dat alles mogelijk is, beloof ik je dat ik je de handtekening van een van die dappere kerels uit Uruguay zal geven. Ook al is het zo ver weg. Ik heb de naam van de wijk in Montevideo opgeschreven waar die Roberto Canessa nu woont. Hij is een van die overlevenden aan wie ook de anderen hun leven te danken hebben. Nu is hij arts in Montevideo, een miljoenenstad. Wedden dat het me lukt? Wie weet!'

Voor de handtekening van die formidabele Canessa wou ik wel tien jaar zakgeld opofferen. Vooral nadat ik in de bioscoop de film had gezien. En mijn eigen ma zette zich aan het werk: ze leerde op eigen houtje Spaans en begon brieven te verzenden. Ondertussen belandde ik dus hier in Zevenbossen. En was ik eigenlijk al een en ander vergeten...

Nu, eind januari, krijg ik hier een grote bruine envelop. Poststempel: Uruguay! Afzender: dokter Roberto Canessa! Eigenlijk weet ik eerst niet goed wat dit allemaal te beduiden heeft. Ik laat de envelop ongeopend op mijn tafel liggen, tot woensdag. Dan komen pa en ma op bezoek. Ik denk: weer een van die vele documenten om in te vullen, er is altijd wel wat. En ook, onder ons gezegd en gezwe- gen: ik kan ab-so-luut niet tegen het lawaai van scheurend papier. Soms ook lokt het openen van brieven een aanval bij mij uit. Maar als we op woensdag samen de envelop openen, gaat mijn tikker plotseling veel vlugger kloppen. Brief! Foto! Handtekening! Van de echte Roberto Canessa! De man die zoveel jaren geleden samen met zijn vriend Nando Parrado dat wereldschokkende avontuur in het Andesgebergte beleefde. En overleefde. Op de foto staat in het Engels een groet voor mij: 'Mats, you are also my hero. Don't give up!' Canessa prijkt er naast de acteur die zijn rol in de film 'Alive' vertolkt. Ik herken ook die acteur nog. En in de brief – vertaalt ma, want die is half in het Spaans, half in het Engels geschreven – zegt Canessa nog eens dat ik ook zijn held ben en dat hij mij net zoveel moed toewenst. En dat zijn vriend Nando even op reis is, maar dat ook hij nog zal schrijven. Roberto is nu kindercardioloog; Nando is zakenman. Nou, ongelooflijk toch! De foto prikken we boven mijn bed hier. De brief nemen ma en pa mee naar huis, om te bewaren.

Ja, ik heb nu de handtekening van een echte held. Een zeer moedig en dapper man. En daar gaat het om. Ik hoop dat die Canessa het me niet kwalijk neemt dat ik hem hier in dit verhaal zet. (Geraakt mijn dagboek wel ooit tot in Montevideo, Uruguay?) En mijn ma... heeft weer een mirakel verricht. Ja, ik voel me echt wel een stuk sterker.

PS In mijn leefgroep komt iedereen natuurlijk de foto boven mijn bed bewonderen. Vijf, zes keer na mekaar moet ik het verhaal doen. Ik voel me... een beetje speciaal. Yes: Mats is a hero!

In de loop der jaren had dokter Roberto Canessa, vooral via zijn secretaresse Alejandra Campeas, contact gehouden met Mats en diens ouders, gaandeweg ook via de nieuwe sociale media. Mats kwam vaak voor in de voordrachten die Canessa gaf over de gebeurtenissen, die zo ingrijpend waren geweest dat hierbij ook bedenkingen en vragen in verband met fataliteit, hoop, moraal en zelfs religie aan bod kwamen. En in hoeverre zo'n schokkend verhaal van betekenis kon zijn voor de wereld van de mensen. Zonder dat Mats of zijn ouders het beseften, werd hij daardoor zo'n beetje een bekende onbekende naam in Uruguay. Dokter Roberto Canessa bracht hem telkens weer ter sprake. Nu vroeg hij een recente foto.

Toen het eerste ochtendlicht het duister weg begon te vlakken, had Mats de brief van Alejandra al wel vijftien keer gelezen. Het was onlangs vijfenveertig jaar geleden dat de overlevenden van de crash gered werden. Alejandra Campeas liet weten dat er daardoor hernieuwde belangstelling was voor het verhaal. Roberto Canessa en Nando Parrado vertelden het altijd voort, altijd opnieuw, als een soort evangelie van wanhoop en hoop, van opgeven en volhouden, waarin ook Mats sedert het schrijven van zijn moeder een plaats kreeg. Diezelfde voormiddag nog regelde Mats een antwoord annex foto via Facebook, waar hij al geruime tijd bevriend was met Alejandra. Tegen de middag al meldde ze vanuit Montevideo dat ze blij was dat haar *old-fashioned antiguo* brief goed gearriveerd was en dat ze de foto opgeslagen en uitgeprint had. *People still know you over here; you are also a hero/héroe.*

In Home Vrijzicht drong de betekenis van de brief niet meer echt door. Er waren andere bekommernissen. De tijden van weleer waren duidelijk vergaan.

'Ken je nog Spaans, ma?'

Mats zwaaide met de brief.

'Oei, dat zit al ver, hoor.'

'Herinner je nog... '

'De derde ging dood in die toren hé?'

'Hé?'

'De derde directeur.'

'O, die. Eh... ja.'

'Je woont daar gevaarlijk, Mats.'

'We hebben er samen voor gekeken, toch, ma?'

'Er loopt van alles rond heden ten dage.'

'Bij ons rijdt en wielt er vooral van alles rond.'

'Maar we zorgen goed voor hem, hoor, mevrouw,' zei Vanessa.

'Je zit op de krant, Michel. Wil je die weer verstoppert misschien?'

'Aan welke kant?'

'Dat je... '
'Hij hoort je niet, ma.'
'Maar ik spreek toch geen Spaans?'
'Die hier?'
'Waarom gebruikt hij dat apparaatje toch niet?'
'Maar het mijne heb ik ook niet altijd... '
'Die hier?'
'Wat zegt hij?'
'O, eh... '
'Van wie is die brief?'
Mats glimlachte naar Vanessa.
'Het is een ingewikkelde geschiedenis hé?'
'Hier of ginder?' vroeg ze.
'Hé?'
'Kamer 114 of Uruguay?'
'O, beide.'

'Misschien is dit wat met Babylonische spraakverwarring' bedoeld werd,' op-
perde Vanessa, terug in de auto naar huis.
'Ja, dat gebabbel hé, niet dat Spaans,' knikte Mats.
'Een straf van God?'
'Vroeger dachten ze dat epilepsie een straf van God was.'
'Dan moet je die god een proces aandoen.'
'Goed idee.'
'Hoe oud zijn je ouders eigenlijk?'
'Het worden binnenkort tachtigers. Jonge ouderen dus, maar ze verkasten al
vrij vlug naar Home Vrijzicht. Ze waren het beu hangouderen te zijn, ha ha!'
'Wauw... Jij bent dus... '
'... een late, onverwachte bestelling, ja.'
'Sommige directeuren bij ons geraken niet zo oud hé?'
'Nee, maar hoeft dat wel?'
'Daar zeg je zowat.'
'Dat heb je goed gehoord.'
'Ha ha! Plukken we een frietje onderweg? Dan hoef ik niet te koken vanmiddag.
Er ligt nog ander werk gereed. Voel je je oké daarvoor?'
'Friet is goed. Het belet hoge ouderdom, dus doofheid.'
'Vooruit dan: op naar Bij Monique!'
'Hopelijk zijn er zitplaatsen.'
'Anders hangen we.'

Het plan in verband met het dierenasiel lukte niet. Er bleken te veel hindernissen te zijn. Mats was er het hart van in. Enkele jaren geleden was immers ook al een ander plan mislukt. Hij had toen een ingewikkelde opleiding gevolgd bij Hachiko, een vereniging die via priv sponsoring een centrum voor hulp- en geleidehonden dreef. Er waren toen al enkele epihonden, die na jarenlange training aan een epilepsiepati nt konden worden toegewezen. Maar die moest ook lessen volgen en stagelopen, zowel theoretisch als praktisch. Mats' aandoening was te complex hiervoor. Het stappen met de hond bijvoorbeeld bleek een extra uitlokkende factor te vormen. Er diende vanzelf al altijd iemand Mats te begeleiden wanneer hij buiten kwam. Na een halfjaar van hoop nam hij weer afscheid van de labrador Eden, die voorlopig weer in een gastgezin terechtkwam. Het was een van de vele ontgoochelingen in Mats' bijna onzichtbare, maar zo turbulente leven. Het dierenasiel ging dus ook al niet door, zodat Mats verder op school en in de bibliotheek assisteerde, zoals gewoonlijk, eenmaal per week.

Toen Robbe Imbo, nachtverpleger en diaken in de nabijgelegen stad en ook bij gelegenheid op het Domein der Beperkingen, zijn halfjaarlijkse ronde op het woonerf deed om wat oude bekenden van weleer uit de leefgroepen te zien, kreeg hij van Mats zowel het verhaal van Eden als dat van de brief uit Uruguay te horen. Ook de nieuwe ontgoocheling in verband met het dierenasiel kwam ter sprake.

'Dat is jammer, Mats. Het ware eens wat nieuws geweest voor je.'

'Ja, ik had er toch wel op gerekend.'

'Eden, h ?'

'Ja.'

'Mooie naam.'

'Die mag je natuurlijk niet zelf kiezen. Hachiko bepaalt dat zelf. De hulphonden hebben een stamboom en een identiteitskaart.'

'Nee. Ja. Eh... te veel... eh... te moeilijk, dus? Die training?'

'Ja. Ik kan het moeilijk uitleggen. Ik heb zelf begeleiding nodig wanneer ik het huis uit kom. En in het dierenasiel ging het dan over verzekeringskwesties en zo. En... ach, van alles. Nog van alles. Misschien had ik er best wat papierwerk kunnen doen, of zo. Ik denk niet dat ze goed weten... Ach... '

Mats slikte iets weg en staarde even door het raam.

'Epilepsie is leven onder terreurbewind h ?'

'Ja. Zeg dat wel.'

‘Hoe gaat het met je? Hier op het woonerf?’

‘Redelijk.’

‘En je ouders? In... Vrijdom, is het?’

‘Vrijzicht. Home Vrijzicht. Ze overleven het. Geregelde voedertijden elke dag.’

‘Ha ha. Je zit nooit om een grapje verlegen hé, Mats?’

‘Het barst hier op het woonerf anders niet van de vrolijke gezichten.’

‘Hm. En Uruguay? Dat is nog eens een verhaal! Dat wist ik helemaal niet.’

‘Ja hé!’

‘Dat wist hier niemand. Je hebt het goed kunnen verzwijgen.’

‘Ja, maar tegen wie kan ik het vertellen? Ik krijg bijna geen bezoek hé, tenzij de hulpverleners. De brief van Alejandra kwam onlangs. De crash in de bergen gebeurde vijfenveertig jaar geleden.’

‘Wauw. Aan de andere kant van de wereld. En je ma... ‘

‘Ja, die was toen nog... eh... Ze leerde zelfs Spaans.’

‘Zou je niet graag zelf eens gaan?’

‘Eh?’

‘Naar ginder. Naar Uruguay.’

‘Tja... Als ik al niet naar een dierenasiel in de omgeving mag... ‘

‘Maar dat moet toch te regelen zijn? En je bent ginder blijkbaar bekend.’

‘Tja... Wie... ‘

‘Kanker en autisme en noem maar op komen om de haverklap op tv met benefietacties. De bekende vedetten staan op Rodeneuzendagen en tijdens Warmste Weken gillend te zwaaien met geld voor goede doelen. Waarom niet eens... Mag het ook eens... ‘

‘Hé?’

‘Epilepsie is een vrij onbekende aandoening. Er heersen veel misverstanden over. Of verkeerde opvattingen, hoe moet ik het zeggen. Onwetendheid. Zou het niet eens tijd zijn om... ‘

‘Wauw... ‘

‘Zou je dat willen?’

‘Eh... op tv?’

‘Misschien. Waarom niet. En naar Montevideo vliegen. Twee vliegen in één klap.’

‘Maar... ‘

‘Met de nodige begeleiding natuurlijk. Daarom die benefietactie.’

‘Zou jij dan... ‘

‘Zeker weten!’

‘Tja... waarom niet eigenlijk... ‘

Robbe Imbo ging op het randje van zijn stoel zitten.

‘Wat denk je, Mats? Zullen we de oude en de nieuwe heren directeurs

hiernaast eens een poepje laten ruiken?’

‘Pas maar op dat ze zich niet doodschrikken!’

‘Ha ha ha!’

‘Er zijn er nog een aantal te gaan hé.’

‘Ik ga er werk van maken, Mats. Ik spreek mijn netwerk aan. Ik onderzoek de mogelijkheid van crowdfunding. Dat ken je hé. De schaatser Bart Swings kreeg op die manier 75 000 € bijeen om naar de Olympische Winterspelen te kunnen gaan. Ik zoek ook contact met een muziekgroepje. En... maar dat weet je wellicht niet: ik heb ooit een dichtbundel gepubliceerd, in eigen beheer. Ik kan een verhaal schrijven en dat in gedrukte vorm te koop aanbieden.’

‘Waarover?’

‘Eh... Het moet alleszins iets met epilepsie te maken hebben hé. Als jij dat ziet zitten. Ik laat het dus ook echt drukken. Op de achterflap vermelden we het doel. Waarom we het verhaal verkopen.’

‘Je bent dus ook schrijver?’

‘Bah ja, zo’n beetje toch. En jij? Heb jij nog geschreven?’

‘Nee. Of eh... toch, ja: dat dagboek. Toen ik in epilepsiecentrum Zevenbossen zat, aan de andere kant van het land.’

‘Heb je dat nog? Ik zou het graag lezen. Ik zou het zelfs voor mijn novelle kunnen gebruiken.’

‘Het ligt hier tussen mijn boeken.’

‘Vind je het erg als ik het zou lezen?’

‘Nee.’

‘Het zou me vooruithelpen. En schrijven helpt ook. Dat dagboek was een goed idee. Het is voor het goede doel hé.’

‘Kijk: hier.’

Mats stond op en plukte een oud schrift van tussen de lijvige mappen Familiezorg, Verpleging, Persoonlijke Assistentie, Facturen, Verzekeringen, Bouwmaatschappij Woonerf en Ziekenfonds.

‘Wauw: een indrukwekkende administratie heb je hier.’

‘Hier is het.’

‘Dank je. Je krijgt het over enkele weken terug, wanneer ik weer mijn ronde doe op het woonerf. Dan praten we verder. Oké, Mats?’

‘Oké, Robbe.’

‘Kan ik je nog bij iets helpen?’

‘De verpleging komt straks nog voor mijn druppels. Wil je het flesje en het pipet alvast uit de koelkast halen? Dat moet een halfuur op voorhand.’

‘O ja?’

‘Driemaal per dag.’

‘Wauw, intens, zeg! Voila, is gebeurd. Asjeblieft.’

‘Dank. Nog iets. Eh... Ik heb ook nog ergens een tekst bewaard die ik lang geleden heb geschreven. Hij heet ‘Mijn leven met epilepsie’ Ik heb die op mijn computer bewaard. Wil je...?’

‘Ja, prima! Zend je die door naar mijn mailbox? Ik schrijf het adres even op.’

‘Oké. Ik vind die tekst wel terug. Daar ligt schrijfgerei, naast de computer.’

‘Ja, mag het hierop?’

‘Doe maar. Laat het daar maar liggen.’

‘Zet ik de koffiekopjes weg?’

‘Dat doe ik zelf wel. Niet nodig.’

Robbe stond op en tikte hem op de schouder. Hij gaf hem geen hand, want hij was er al van toen Mats nog in een leefgroep op het domein woonde op de hoogte van dat zelfs dat soms een aanval uitlokte.

‘Zo, en nu loop ik even bij buur David langs.’

‘Doe hem de groeten. En keep me updatet hé.’

‘Alleszins!’

Robbe zwaaide even met het schrift en verdween.

Toen de deur dicht was gevallen, strekte Mats zich in de sofa uit, gewapend met de afstandsbediening van de televisie. Zijn oogleden waren zwaar geworden. De pillencocktails, ook driemaal daags, velden hem om de haverklap. Het was er wat dat betreft niet beter op geworden sinds de neuroloog in het ziekenhuis aan zijn medicatiedoses gesleuteld hadden. Hij reikte nog eens naar zijn medibox met de indrukwekkende voorraad hele en halve pilletjes (check - double check of de verpleging alles wel correct aangevuld had), maar verstarde plotseling midden in zijn beweging toen hij het doosje effectief vastgreep, terwijl hij een vreemd implosief gesis voortbracht, alsof hij zich ergens aan gebrand had. Vlak daarna zakte hij opzij. Onbewust veegde hij hierbij zijn medibox van het lage tafeltje. Het doosje kletterde op de grond. Hijzelf bleef half in half uit de sofa hangen. Zijn linkerarm bewoog onophoudelijk, aangedreven door een vreemd soort elektriciteit; af en toe zwierde zijn linkerbeen naar omhoog. Anderhalve minuut later kwam Mats weer bij. Hij veegde het speeksel van zijn borst en kussen, hees zich weer in de sofa, stamelde enkele onbegrijpelijke woorden en controleerde het pillendoosje. Er zat een nieuwe barst in, naast andere schrammen, zoals er om de zoveel tijd ook verse littekens op zijn lichaam bijkwamen. Het werd tijd om het reservedoosje in te voeren. Of nog een extra exemplaar te kopen in de zorgwinkel. De verpleegster die wekelijks zijn pillenvoorraad aanvulde, zou het wel merken. Mats viel na deze zoveelste aanval van een sluipschutter als een blok in slaap. Het gesprek met Robbe Imbo had hem moe gemaakt. Geklop op de achterdeur of het indringende ding-dong van de voordeurbel kon hem soms niet wakker doen schieten. Iedereen die met hem te maken had, beschikte over een sleutel. En overdag kon de achterdeur zo geopend worden. Het gebeurde wel

vaker dat Mats zachtjes wakker geschud werd door een helpende hand die naast zijn sofa stond, of door iemand die zich 's ochtends over zijn bed boog. Pillen hielpen wel meestal en legden de grote aanvallen lam, maar verdoofden ook. Gelukkig was er nog de cannabisolie. Die had al heel veel aanvallen afgeslagen. Een welkome medestrijder.

Het woonerf was gelukkig ontsnapt aan de rage van sommige directeuren om leefgroepen en afdelingen op het domein allerlei tot de verbeelding sprekende namen te geven: Zetjebie, Het Stationneke, Montmartre, Piccadilly... Van in den beginne had de bouwmaatschappij niet echt een naam voor het woonerf bedacht of gebruikt, dat eigenlijk bestond uit twee rijen diverse aangepaste woningen en appartementen. Het woonerf bevond zich naast het domein, langsheen een hoofdstraat die eigenlijk dwars door dat domein liep. De achterkant van de ene rij huizen keek tegen de voorkant van de andere aan, gescheiden door een brede stoepstraat die doodliep op een brede carport waar ook kort geparkeerd kon worden door de bezoekende hulpverleners. Veel laag groen verzachtte de omstandigheden. Amper twee lantaarnpalen plengden bij duisternis zuinigjes hun te karige lichtplasje. Dat mocht wel iets meer zijn. De woningen zelf, al dan niet voor één of twee mensen, telkens aangepast, waren goedkoop ineengezet. Regelmatig daagden een klusjesman of een arbeider van de bouwmaatschappij op – als dat al gebeurde, want soms was het langer wachten omdat de klachten gegroepeerd werden tot het de moeite loonde om er werkvolk op af te sturen. De meeste klachten betroffen de schuifdeuren die overal in de huizen met de beste bedoelingen aangebracht waren. Die waren zwaar en hoog, en schoven met moeizaam gewrik heen en weer in hun rails. Ze haperden om de haverklap. Hier moest nog stevig over nagedacht worden. De grootste klacht echter betrof het ontbreken van een conciërge, twee jaar lang nu al, na het verdwijnen van de eerste 'gegadigden'. Familieleden van de bewoners hadden al diverse keren het gebrek aan omkadering en het daaruit voortvloeiende onveiligheidsgevoel op het woonerf aangekaart bij de algemene directie van het domein, die per slot van rekening het woonerfproject opgestart had, maar het bleef kloppen aan dovemansdeuren. Nachtverpleger en diaken Robbe Imbo speelde hier een rol in, aan de kant van de bewoners en hun familie, maar hij moest zich gedeisd houden wilde hij zijn job behouden. Het was hier zo'n lage streek, van dat kaliber. Het was altijd uitkijken geblazen, vooral met zo'n bos van directeuren en directeur-tjes.

Mats zond een dag later de volgende tekst naar Robbe Imbo. Het was een opstel van toen hij nog in Epilepsiecentrum Zevenbossen schoolliep, in de klas van juf Erwine.

Mijn leven met epilepsie

Epilepsie is een kortsluiting in de hersenen. Bij een epilepsieaanval zijn je hersenen te actief. Voor en na een aanval werken je hersenen normaal. Er zijn verschillende soorten aanvallen. Een partiële aanval: je doet een onverwachte beweging, bijvoorbeeld met je ene arm. Een complex partiële aanval: je bent je niet bewust van je omgeving. Je reageert niet als ze bijvoorbeeld je naam roepen. Een gegeneraliseerde aanval: je hebt trekkingen in armen en beide benen en je bent bewusteloos. Een secundair gegeneraliseerde aanval begint met een partiële aanval en gaat over in een gegeneraliseerde aanval.

Je kan epilepsie krijgen bij de geboorte, na een ongeval en soms weet je niet hoe het komt. Epilepsie wordt met relaxatie en medicatie behandeld. Bij mezelf doe ik aanvallen tijdens het eten en als ik met mijn twee handen tegelijkertijd iets doe. Tijdens vrijetijdsactiviteiten moet je met sommige dingen rekening houden, bijvoorbeeld als je gaat zwemmen, waarschuw je het best de badmeester. Als je epilepsie hebt, zijn er soms vervelende dingen, bijvoorbeeld op tijd medicatie nemen, voldoende slapen, geen alcohol drinken. Minder vervelend is dan weer dat de mensen veel aandacht aan je schenken omdat ze bezorgd zijn. Wat er ook vervelend is, is dat je minstens twee jaar aanvalsvrij moet zijn voor je met de auto mag rijden en dat je niet alle beroepen kunt uitoefenen. Je kunt bijvoorbeeld geen piloot of militair worden. In mijn geval kan ik geen timmerman worden.

Er is eigenlijk niets leuks aan epilepsie.

Mats

De passietijd brak aan. Bloed, wonden, kruisen, doornenkronen, paaps paars. Her en der verschenen, zoals elk jaar, de witte kruisen in de bermen en de weiden. Ze predikten diverse waarschuwingen en aanmaningen, met een hoog Jehovahgehalte. *Bekeer u! Boetvaardigheid. Hoop doet leven. Houdt uw Pasen. Geloof in Hem. Wederopstanding.* Ook op het Domein der Beperkingen, waar het puin van de molen inmiddels geruimd was, hadden de zelfverklaarde Redders der Mensheid de jaarlijkse zelfkastijding op de agenda gezet. Er werden sobere maaltijden georganiseerd. Diaken Imbo hulde de kapel in niet mis te verstane rouwgewaden. Omheen het paaltje dat het middelpunt van de provincie markeerde, verscheen een heksenkring van witte kruisen, de volwassen versies van

de Britse oorlogskruisjes, behangen met door de bewoners van Leefgroep De Kersentuin ontworpen rouwkransen.

Mats, die al zo vaak door zijn aandoening gezeseld en gekruisigd was, en een doornenkroon in de vorm van een encefalogram gedragen had, trok zich van al die zelfbeschuldigende heisa niks aan. Overigens vastte hij al zijn hele leven, want ook de primaire handelingen die bij eten horen, lokten vaak aanvallen bij hem uit. Elke middag was er assistentie nodig bij de lunch, een groot woord voor een voorgesneden en geprakte simpele maaltijd met een plastic vork. De laatste keer dat hij een kerk van binnen gezien had, was op de begrafenis van Tim uit Leefgroep Alhambra, die aan een spierziekte overleed. De volgende keer zou wellicht met totale doofheid te maken hebben. Zichzelf zag Mats in een urne belanden.

Robbe Imbo, een kale veertiger met baard, zo iemand waarvan er heel veel exemplaren rondlopen, ging na de dramatische vertoningen rond Pasen aan de slag. Hij zette zich aan het schrijven. Hij belde zijn tweelingbroer Rikkert, die het folkgroupje Candlelight leidde. Hij sprak zijn netwerk aan in verband met crowdfunding en persberichten. Hij mailde medestanders. Hij maakte de domeindirecteuren warm voor benefietacties. *We vliegen naar Uruguay. Mats naar Montevideo.* Elke week kwam hij bij Mats langs om de stand van zaken te bekijken.

‘Montevideo komt dichterbij, vriend!’

‘Moet ik Alejandra al een seintje geven? Zij weet nog van niks hé.’

‘Laat ze daar nog maar even met rust. Het moet een verrassing zijn.’

‘Maar ze moeten toch...’

‘Alles op zijn tijd. Eh... directeur Matthijs wil ook wel mee. En dokter Mieke.’

‘Jij toch ook hé, Robbe?’

‘Natuurlijk.’

‘Heb je wat kunnen aanvangen met mijn dagboek? Mijn opstel?’

‘Daar heb ik veel van opgestoken. Ik ben vijf bladzijden ver. Het wordt een novelle. Ze kunnen die hier voor een prijsje op het domein drukken, in de werkplaatsen. We wikkelen er een mooie cover om en verkopen het verhaal voor tien euro. Het wordt ongeveer vijftien bladzijden lang. Wat denk je?’

‘Kom ik er in voor?’

‘Ja, maar onder een andere naam. Bezwaar?’

‘Eh... nee. En eh... het gaat toch over... waarover gaat het eigenlijk?’

‘Epilepsie, Mats, maar het woord wordt niet genoemd. Ik maak er meer een symbolisch verhaal van. Tussen de regels, snap je?’

‘Ja.’

‘Er komt ook een optreden van mijn broers groep, Candlelight. Dat moet ik nog

zien te organiseren deze zomer. Op het domein hier.'

'Muziek?'

'Folk, ja.'

'Hou ik niet echt van.'

'Het is voor het goede doel hé. Ik verzend ook nog persberichten. Het is een mooi verhaal.'

'Eh?'

'Dat jij bekend bent aan een andere kant van de wereld zonder dat je het al die tijd beseft. En hoe dat komt.'

'Ja... Had de wind die nacht die brief niet binnen laten waaien... '

'Leuker dan zo'n mailtje of sms'je hé. Zeg: mocht er een journalist contact met je nemen, laat het me weten hé.'

'Oké, Robbe.'

'Zo, in plaats van vallen, ga jij vliegen. De omgekeerde wereld, hé.'

'We zouden beter ook wat Spaans leren, zeker?'

'Engels zal ook wel lukken, denk ik.'

'Aan de linkerkant van onze mond.'

'Ha ha!'

'Eh... Welke naam zul je voor mij gebruiken in je verhaal?'

'Dat weet ik nog niet. Heb je een voorstel?'

'Donckerwolcke.'

'Wauw... Daar heb je precies al over nagedacht.'

'Toch mooi, hé?'

'Lijkt wat op zo'n indianennaam: Gedroogd Vlees, Zwemt Met De Zalm, In De Bergen Rollende Donder... '

'Donckerwolcke kun je als voor- of achternaam gebruiken. Of gewoon, als naam. Geen voor of achter.'

'Maar klinkt dat niet te... donker? Dreigend?'

'Ik hou van wind en regen. En hoe denk je dat mijn leven er uitziet?'

Robbe Imbo knikte begrijpend.

05

AREPO

(Zwaartekracht)

01

Zaaier Arepo houdt met moeite de wielen.

Zaaier Arepo houdt de wielen draaiende.

'Ik bid u vader, ik bid u vader, gij geneest.'

	P		SATOR
	A		AREPO
A	T	O	TENET
	E		OPERA
	R		ROTAS
P A T E R N O S T E R			
	O		
	S		
O	T	A	
	E		
	R		

02

Het was in de tijd dat een eerste lichte siddering door het land trok. Midden september passeerde de appelschudder even. Dat gebeurde bijna onmerkbaar, zoals de tijd met de vinger op de lippen door een mensenleven sluipt: een rimpeling, een rimpel. De appelschudder gaf de boomkruinen een luchtkus en verdween dan weer voor een jaar. Al net zo verstolen en onbewaakt verschoten daarna de tinten op het land en in de stad een stukje dieper.

Arepo Herfst hield ervan dat het elke dag wat vroeger donker werd. ‘De dagen worden korter,’ zeiden de mensen. Dat was natuurlijk niet echt zo. Dat was een uitvinding van de winteruurwerkmaker. Tijd kon immers alle kleuren aan, ook donkere en grijze en zwarte. Tijd kon je niet inkleuren, ook al probeerden sommigen om de donkere tinten te versieren met lichten, lampen en juwelen, bij voorkeur wanneer de avond ingetreden was. Uitbundige zonnetijdkleuren hadden die uitspattinkjes dan weer niet nodig.

Ook Arepo Herfst kreeg in die tijd weer een magenta blos op zijn wangen, want het werd wat kouder. Gelijk met de bladeren die hun bomen loslieten en over het land warrelden, verloren de kruinen de warmte die ze een zomer lang vastgehouden hadden. Arepo vond dat best gezellig. Hij stookte een vuur in de tuin en gooide er de bladeren in die dood wensten te gaan. Het was geen vuur om te treuren, maar om te vieren. Aan takken en bladeren had Arepo geen gebrek. Langs het kanaal waar hij woonde en rond zijn huis was het een groot gehakketak en geblader. Hij hoefde maar te plukken en te kraken, te bukken en te rapen. Bij het knetterende haardvuur gezeten, las hij met gloeiende wangen vele verhalen waar het heerlijk in waaide. Dan hoopte hij dat het buiten ook echt waaide. Soms was dat zo. De schoorsteen en de rolluiken konden er van meespreken.

Sedert de luchtkus van de appelschudder had Arepo Herfst alweer heel wat gebladerd. Hoe ‘korter’ de dagen werden, in mensentaal, hoe langer hij opbleef om te lezen en te luisteren. En hoe vroeger de mensen gingen slapen, hoe vaker hij ‘s avonds laat nog naar buiten trok om ... Maar dat was een groot geheim.

Een geheim deelde je niet. Anders was het geen geheim meer. Op een dag in het holst van de herfst deed Arepo iets waardoor zijn leven en dat van een vrouw een andere wending zouden nemen, zeg maar: een hoge vlucht. Die vrouw woonde toen nog alleen in een herfststad aan zee. Met haar zou hij zijn geheim delen.

03

VOORBEHOUDEN – RESERVE

van: Brugge 10:29

de: (Bruges)

à: Oostende 10:46

tot: (Ostende)

Groep/Groupe:

ST. WILLIBRORDUSSCHOOL

Classe:	Plaatsen:
2	57
Klasse:	Places:
Trein:	Date:
19805/830	30/11/20XX
Train:	Datum:
NF/NR	

Te kleven midden onderaan het venster

A apposer en bas et au centre de la fenêtre

04

Dagje uit. Het was leuk om midden in de week een doodgewoon dagje uit te plukken. Sluiswachter Arepo Herfst stapte goedgeluimd naar het station van Kortrijk. Het was nog een flinke ochtendwandeling, onder andere een stuk langsheen het kanaal. Reeds aan het loket be kroop hem het reisgevoel. De trein is immers altijd een beetje reizen. Zijn automatische piloot nam de trein alsof hij nooit iets anders had gedaan. De herfstzon scheen spetterend over de perrons. Het deed pijn aan de ogen, ook voor iemand die 's avonds in vuren staarde en overdag het licht over het water ketsen zag. Arepo Herfst wachtte tot zijn trein zacht denderend over de sporen onder de overkapping gleed. Blazend en sissend openden de deuren zich. De warmte van mensenlijven buitelde naar buiten en loste zich op in de kruidigheid van de herfst. Hij stapte op en vlijde zich neer in een hoekje aan de schaduwkant. Er was keuze te over. Het compartiment was dunbevolkt. De conducteur kwam iedereen melden dat er op de valreep nog 57 plaatsen gereserveerd dienden te worden vanaf halte Brugge. Deze trein zou immers doorrijden tot aan zee. En in Brugge zou een groep scholieren opstappen. Wie daarmee te maken had, moest even verhuizen naar een ander compartiment.

'Anders wordt het laatste stuk van uw reis erg onrustig,' lachte de conducteur.

Arepo Herfst lachte terug, maar bleef zitten. Hij zou immers in Brugge al uitstappen. Enkele reizigers graaiden hun bagage bijeen en verhuisden naar een ander compartiment. Op elk raam kleefde de treinwachter de reservatiestrookjes voor de Sint-Willibrordusschool. Toen hij na gedane zaken verdween, plukte Arepo een balpen uit zijn binnenzak. Even gluurde hij reikhalzend om zich heen. Toen schreef hij stiekem op de zelfklevende mededeling aan zijn raam: www.arepoherfst.be wenst u een goede reis.

Dat had hij altijd al willen doen: ergens vlug-vlug een graffito op schrijven, spuiten of krassen, als een kwajongen. Het voelde een beetje hetzelfde aan als het hebben van een geheim. Dit was dus eens het goede moment. Het leek wat op een graffito zoals je dit ergens in de stad aantreffen kon. Maar dit graffito zou reizen. Op reis mocht je weer wat kind zijn. Dat hoorde bij de vreugde van het reizen. De trein vertrok met een schokje. Arepo Herfst glimlachte en dommelde kort daarna even in, gewiegd door het treinstel.

Zoals het gefladder van een vlinder in Tokio een aardbeving in San Francisco kan veroorzaken, zo zou zijn haastig gekrabbelde wensboodschap de aanleiding vormen tot een aantal gebeurtenissen. Die zouden zelfs jaren in beslag nemen. Maar dat kon Arepo natuurlijk nog niet vermoeden. Hij bevond zich op de richel tussen waken en slapen, wakker zijn en dromen. Zijn oogleden trilden wat. Droomde hij weer dat hij kon vliegen?

‘Ahum-ahum,’ deed de conducteur.

‘O, o, ja,’ zei Arepo, nu volledig terug uit soesland. Toen zijn ticket geknipt was, bleef hij dan maar wakker. De trein naderde Brugge.

Het zou waarschijnlijk wel een mooie dag worden voor de 57 scholieren van de Sint-Willibrordusschool. Ze gingen namelijk naar zee. Op 30 november was de zon uitdrukkelijk aanwezig. Ze dobberde als een vrolijk spiegelei aan de blauwe hemel en perste hier en daar nog wat nevel uit het landschap, na een grijze regenzone van vijftien dagen lang. Net zomer.

Arepo Herfst stapte uit. Op het perron hoorde hij de scholieren kwetteren als blijde vogels in de takken van de bomen. Ze zouden naar zee sporen, naar de Koningin der Badsteden. Hijzelf zou een dagje ontspannen kuieren in Brugge, het Venetië van het Noorden.

‘Gelukkig maar dat ik niet verder met die bende te maken krijg,’ dacht Arepo. ‘Scholieren in een trein bijeengedreven kunnen vreselijk veel kabaal maken en het geloof in mensheid en toekomst ernstig beschadigen. En hebben ze zich vanochtend wel gewassen achter hun oren?’

Arepo vatte zijn tweede wandeling van die dag diep in de herfst aan.

05

Van: uhb@hotmail.com

Aan: arepoherfst@telenet.be

Verzonden: 01 dec 20XX, 16:48

Onderwerp: rodekool

Dag, ik bezocht uw webstek. In de trein naar Oostende (schooluitstap, 'wereld'le-rares) vond ik het adres. Niet onaardig. Ben hevig geïnteresseerd. Wat meer is: ik heb dezelfde vreemde hobby. Kan ik u eens ontmoeten? Zonder tegenbericht via mijn e-mail, graag op 8 december rond 15 uur ergens in uw omgeving. Ik bezoek die namiddag iemand in het Algemeen Ziekenhuis te Kortrijk. Indien onmogelijk, dan kunt u misschien zelf een andere dag voorstellen. Mailt u me ook nog even waar? Hopen dat het stevig waait! Dank u.

UHB

Van: arepoherfst@telenet.be

Aan: uhb@hotmail.com

Verzonden: 01 dec 20XX, 20:59

Onderwerp: storm

Goedenavond UHB, wie bent u? U maakt me erg nieuwsgierig. Waarom rodekool? Ikzelf heb maar geen spruiten gebruikt als onderwerp. Misschien worden deze raadsels opgelost op 8 december om 15 uur in taverne Darlingen, Handelskaai 7, Kortrijk (langsheen de Yserleie). U herkent me via de foto op mijn website. Duimen voor wind inderdaad! Benieuwd & beste groeten:

Arepo Herfst.

Het regende haaiantanden op 8 december. De wereld leek een grote carwash. De late herfstzon was al herinnering. Boven het kanaal en het sluiswachtershuis was een loodgrijs zeil gespannen. In de stad was het gezellig duister, nat en koud. Om elke hoek lag de wind op loer. De stervelingen liepen rond met een bedrukt gezicht, waarop zich nog meer slecht weer afspeelde. Men was ontgoocheld in de weergoden. Auto's voerden bijna de hele dag groot licht. Al heel vroeg werd het donker. Binnen was overal de verlichting aan. Op de grote weg reden twee auto's op elkaar in. Namen de mensen wraak op elkaar voor dat barslechte weer? Je zou het haast gaan denken.

Terwijl de wind het hemelwater over de spookachtige stad waaierte, verliet Arepo Herfst het sluishuis nr. 11 aan het kanaal. Hij liep, vrolijk omwille van het prachtige slechte weer, langsheen het open zwembad, over pleintjes en door parkjes naar taverne Darlingen aan de Handelskaai langs de Yserleiekant. Het was 14:34. De levende zielen die hij op zijn weg ontmoette, haastten zich ijlings voort, verscholen onder paraplu's waar de wind hard aan rukte, zich dicht tegen de gevels aan drukkend. Hier en daar flakkerden tv-schermen in etalages en huizen. Vele mensen zaten in de sofa aan topsport te doen. In de hoofdstad was een belangrijke voetbalmatch bezig, voortdurend onderbroken door regenpauzes.

Arepo zwierde met een ruk van zijn hoofd een klis badnat haar uit zijn ogen. Hij duwde de deur van taverne Darlingen open. Op de Yserleie speelde zich intussen een prachtige blaasjessymfonie af.

'Unidentified Human Being', antwoordde Elise. 'Of UHB. Dat is mijn computernaam. Een variant van de UFO's. En rodekool gebruik ik gemakshalve altijd als onderwerp van mijn mails. Ik haat die groente grondig. Is het wel een groente? Eerder een blauwte, of zo'.

Ze haalde diep adem na haar uiteenzetting. Arepo knikte en lachte.

'Bij mij is het altijd storm.'

'Aha. Een stormgenoot. Is dat echt je naam: Arepo Herfst?'

'Ja ja'.

'Ik dacht dat het je webnaam was. Gelukzak, zeg!'
'Het komt onder andere ook door mijn naam dat ik stormhobbyist ben geworden. Net zo goed heette ik bijvoorbeeld ook Februari.'
'Ja,' knikte Elise, 'dat is inderdaad ook een schitterende stormmaand.'
'Je bent de ongeveer vijfduizendste bezoeker op mijn webstek.'
'Heel origineel: een website waar het waait en regent. Prachtig werk. Ik ben blij dat ik die ken. Door zo'n stomme schooluitstap dan nog wel...'
'Ken je nog stormliefhebbers?' vroeg Arepo.
Ze schudde van nee.
'Of toch...' zei ze dan, 'een paar jaar geleden ben ik in de Verenigde Staten geweest bij tornadojagers. Ik had die op National Geographic Channel gezien.'
'Ja, ook gezien. Indrukwekkend, hé? Daar kunnen we hier alleen maar van dromen.'
Tornadojager Elise lachte.
'Moet je vandaag nu nog naar het ziekenhuis?' vroeg hij.
'Nee, er is niemand ziek', bekende ze. 'Ik wou met alle geweld de man zien die voor en van de wind leeft.'
'Ha ha'.
'Sluiswachten: moeilijk? Lastig? Veel tijd om storm en regen te observeren?'
'Een droomjob', beaamde Arepo. 'Ik woon en werk vlak bij de Consciencebrug aan het kanaal Kortrijk-Bossuit. Ik heb ook een zijzicht op de Yserleie. Momenteel zijn er wel werken bezig; die gaan jaren in beslag nemen. En ik kan mijn sluiskantoor verlaten zo veel ik daar zin in heb. Niemand controleert me.'
'Veel groen in de omgeving?'
'Valt wel mee'.
'Aan bomen en struiken kun je de wind aflezen. Die heb je echt nodig.'
'Inderdaad. Anders moet je je behelpen met rondfladderende stukken krant, paraplu's en de haren op de koppen van de mensheid'.

Zo voerden op die regendag in december 20XX de 'wereld'lerares Elise uit Brugge en de sluiswachter Arepo Herfst uit Kortrijk in taverne Darlingen een winderig gesprek. Wie dit toevallig zou horen, kon beiden verdenken van knettergekte. Maar de tapheer in Darlingen, de enige andere aanwezige, leek in een diepe namiddagcoma verzonken, leunend op zijn tapkranen. Zat het weer hier voor iets tussen? Zelfs zijn televisie, hoog in een hoek opgehangen, was niet aan.

Oud-volleybalspeler en ex-internationaal Arepo Herfst bleef langer in de lucht haperen dan iemand anders. Dat kwam niet alleen door zijn uitzonderlijke detente bij het opspringen, maar ook door zijn droom te kunnen vliegen. De supermacht zwaartekracht hield hem minder lang in zijn greep dan een andere sterveling: Arepo beschikte over een zeer intense afsprong en de gave om even te zweven. Naargelang van het aantal doorgevoerde trainingssessies werd dat alsmaar meer, langer, hoger. Bovendien 'dreef' hij op een sterke fantasie: alsmaar verder, gedurfder. Het duurde dan ook niet lang of Arepo Herfst kon vliegen als een vogel: eerst in zijn dromen, daarna in deze elementaire wereld. Het opstijgen bij stormweer was een van de hoogtepunten uit zijn bestaan op de aarde, deze blauwe plek in het heelal. Het was ook zijn geheim. Uiteraard.

Dat alles vormde ook het onderwerp van de bekentenis die sluiswachter Arepo Herfst in de late namiddag van 24 december aflegde aan windfanaat Elise Rubens in de stille badplaats Adinkerke. Sedert het begin van de maand was het al die tijd – gelukkig – prachtig slecht weer gebleven. Er stond een gezellige bolle wind en het regende gezwind. De kuststadjes waren spookachtig leeg. De schaarse wintertoeristen waren misnoegd weer naar hun binnenlanden vertrokken, met uitzondering van enkele ramptoeristen. Arepo Herfst en Elise Rubens hadden die dag afgesproken op de meest westelijke plek aan de Belgische kust.

'Kan ik dat ook leren?' was de voor de hand liggende allereerste vraag van Elise. Ze leek niet eens in hoge mate verwonderd. Dat zinde hem wel. Arepo glimlachte en gesticuleerde even als in een Italo-Americano maffiafilm.

'It takes time', articuleerde hij breedvoerig.

'Pas in januari moet ik weer voor de klas. Tijd zat dus,' zei Elise.

'And talent', vervolgde Arepo plagerig.

'Ik heb nog waterpolo gespeeld', antwoordde ze. 'En badminton.'

'And fantasy', voegde hij eraan toe.

'Zoals de zwarte monnik die in een droom van Tsjechov over de velden vloog!' riep ze.

'Oké, it's a deal', besloot Arepo daarop. 'Ik leer je wieken!'

Opgesteld 25 december 20XX bij zuidwestenwind en 4° Celsius tussen Arepo Herfst (Kortrijk) en Elise Rubens (Brugge).

Hierboven genoemden A & E verbinden zich ertoe de gave van het ontsnappen aan de zwaartekracht nooit ofte nimmer aan derden mede te delen, noch in een toestand van nuchterheid, noch in die van euforie of dronkenschap, noch in het kader van een weddenschap, noch in dat van vertrouwelijkheid of onvoorziene intimiteit, noch via de middelen der fictie, noch ten behoeve van de wetenschap. Bij een dergelijk verraad neemt de zuivere helft van ALLADIN het recht in eigen handen ten opzichte van de loslippige helft.

Getekend (te Adinkerke):

A & E

Het was een streng contract waar beiden zich in konden vinden.

10

Storm! Regen! Tempeest! Het werden prachtige winterweken. Arepo Herfst nam al zijn vakantiedagen op; Elise onderging de hare gewoon beroepshalve. Dat gebeurde in het uiterste westen van een verlaten Belgische kust, waar de kans op wind het grootst was, met af en toe een oversteek (bij wijze van oefening) naar het zuiden van Engeland. Dag na dag, nacht na nacht maakte ALLADIN vorderingen. Op het stille, uitgewaaide strand van Adinkerke trainden Arepo en Elise intens. Botsingen met meeuwen vormden een frequenter probleem dan het ontwijken van de schaarse ramptoeristen en het warweerwerk in verband met een vliegerend kind. Als al eens iemand Arepo en Els zeilend en wiekend in de lucht opmerkte, vormde dat geen probleem, want heden ten dage werd overal van gesprongen en boven gevlogen: zeeën, bergen, dalen, sneeuw, ijsschotsen, gebouwen. En dat met steeds minder middelen, totdat uiteindelijk alleen nog het menselijk lichaam overschoot. Niemand verwonderde zich dus over een voorbij wiekend of overvliegend lijf zonder hulpstukken. Aan kusten is men ook over veel minder vlug onthutst dan in claustrofobische binnenlanden.

11

Voldongen feit. Toeval. Enkele jaren later zetten Elise en Arepo een kind op deze wereld. Hij had kruidnagelbruine haren en een ondiepe navel. Toen hij zes jaar werd, gebeurde er iets vreemds tijdens het ontbijt. Hij kreeg een fikse schok in zijn linkerschouder. Daardoor zwiepten zijn linkerarm en -hand onverwacht naar voren. Zijn vork (hij at graag eieren met spek) prikte hem gemeen in de keel. Een glas spatte op de keukenvloer uiteen. Zijn bord zeilde gek over de tafel. De dokter zei dat het niet erg was. Hij schreef een plastic vorkje voor. Maar na die eerste schok kwam er een tweede. En een derde. Vele andere volgden, dag na dag. Telkens stonden Elise en Arepo als aan de grond genageld, met hun beide voeten op aarde, deze blauwe plek in het heelal. Van vliegen en wieken was geen sprake meer. Soms viel de jongen van de trap. Of van zijn fiets. Ook zwemmen en gymen werden een probleem. Soms verwondde hij zich. Door het vele vallen moest hij telkens opnieuw ergens gehecht worden. Elise en Arepo kochten een grote voorraad plastic vorken en messen. De jongen bleef ook al eens van school weg. Of hij verborg zich. Of hij las stilletjes boeken op zijn jongenskamer in het sluiswachtershuis. Want wat hij had, was helemaal niet leuk. De andere kinderen begrepen het niet zo goed. Sommigen aapten hem na of lachten hem uit. Enkelen probeerden hem een beetje te helpen. Echt ravotten kon hij echter wel vergeten. Ook de knapste dokters stonden voor een raadsel. Elise en Arepo lieten de jongen in vele steden grondig onderzoeken. Niets werd ontdekt. De schokken bleven komen: tien, vijftien keer per dag. Zeergeleerde vrouwen en heren staken via het internet hun licht op overal ter wereld. Het bleef een raadsel. Zelfs het bezwerende Arepo kruiswoordraadsel hielp niet, ook niet in de palindroomjaren 1991 of 2002.

12

Toen hij elf werd, veranderde hij van school. Ook daar was hij de jongen met de meeste littekens. Het was een school met vriendelijke meesters en juffrouwen, een prachtige blinde muur en gezellige vergaderingen voor de ouders. In het begin had de jongen het erg moeilijk om zich aan te passen. Er zaten bijvoorbeeld nog kinderen met problemen. Ondertussen was hij ook al een flink stuk gegroeid. (Het gebeurt zelden dat kinderen kleiner worden). Hij had al zoveel boeken gelezen dat hij een hoop wist over dieren, schilders, Harley Davidsons en graffiti. Dat laatste was een moeilijk woord, maar niet voor hem. De linkerhand van de jongen, die hem al zo lang en zo lelijk parten had gespeeld, en altijd ergens anders heen wou dan de rest van zijn lichaam, zou hem beroemd maken. Hoe dat kwam? Het begon allemaal met de blinde muur in zijn nieuwe school. Die muur was zo

*blind dat de jongen een spuitbus kocht. Kleur: irisblauw. Op een mooie lente-avond spoot hij **EDEN** op die blinde muur. Het was een mooie naam voor een hond, en een schitterend kunstwerk. Bij de derde letter kreeg hij weer zo'n gemene onverwachte laffe schok. Misschien kwam het daardoor dat het graffito er heel speciaal opstond. Net alsof het woord weende. De jongen keurde tevreden zijn werk, enkele passen achteruitzettend. Hij gooide de spuitbus weg en nam een aanloop. Hups! Een flinke sprong en hij hees zich op de muur. Daar had hij al langer dan vandaag trucjes voor geleerd. Schrijlings op de muur gezeten speurde hij de omgeving af. Niemand te zien. De school was ondertussen verlaten. Iedereen was naar huis. Toen viel zijn blik op de villa.*

13

Er was eens een spiegel. Hij had de vorm van een grote traan. Hij stond rechtop tegen de slaapkamerwand in een villa. In de villa woonden een dure heer en zijn dame. Telkens er zware vrachtwagens over de nabijgelegen weg dreunden, trilde de spiegel een beetje mee. Maar daar gaat het nu niet over. Er was niet veel verkeer in de omgeving van de school en de villa. Alleen om acht en twaalf en één en vier uur klonken er wat nerveuze claxons en hoorde je nijdig geronk. Er was wel iets aan de hand met die spiegel. Nog nooit waren de dame en de heer erin geslaagd hun gezicht en hun buik in de spiegel te zien. Altijd weerspiegelde die hun nek, hun rug, hun achterwerk en een deel van het weidelandschap daarbuiten, hoe ze zich ook in allerlei bochten draaiden, wrongen of wentelden. Dat gebeurde ook met iedereen die zich wou spiegelen. De villabewoners nodigden namelijk iedere bezoeker in hun slaapkamer uit om het ook eens proberen. De spiegel weigerde echter koppig hun voorkant te weerspiegelen. Zo was er ooit een bezoeker geweest die bijzonder veel van Shetlandpulls hield. Tijdens een stormwinter was voor de kusten van Shetland een olietanker gekapseisd. Robben, vogels en schapen hadden onder de ramp te lijden. De man had ijlings dertien Shetlandpulls gekocht. Hij vreesde dat er na de ramp geen meer geproduceerd zouden worden: het gras was bezoedeld en de schapen hadden geen voedsel meer. Toen hij als goede vriend des villa's zijn verzameling pulls in de spiegel wou monstereën, lukte ook dat niet. De spiegel kende geen genade. Voor niemand. Ook niet voor een kerel met dertien Shetlandpulls ineens. Vergeet ook niet dat de spiegel de vorm van een traan had.

14

Op een lenteavond stond de vrouw zich weer wanhopig te draaien en te keren, tot ze haar bovenlijf zowat uit haar bekken had geschroefd. Geen vierkante millimeter gelaat of voorkant gaf de spiegel echter prijs. Plotseling bleef ze stokstijf staan. In het weidelandschap dat door de spiegel werd weerkaatst, verscheen een hoofd op een muur. Dan een lichaam. Daarna een jongen die even paardreed op de muur. Toen hupte hij eraf en naderde langzaam door de weide. Hij stapte als het ware vanuit de spiegel in haar richting. Ondertussen keerde de villaman terug van zijn avondlijk ommetje voor de gezondheid. Zoals gewoonlijk gluurde hij even het hoekje om, naar de speelplaats van de school. 'Wel verhippeltjes!' zei hij dan, toen hij het wenende woord op de blinde muur las. Hij raapte de spuitbus op; die was bijna leeg. Weer bekeek hij het irisblauwe graffiti op de muur.

'Wonderbaarlijk', mompelde hij dan. Hij spiedde de omgeving af en begaf zich omzichtig naar de muur. Hij onderzocht het vierletterwoord nauwkeurig, van onderen tot boven, van kop over buik tot staart, plus de achtergrond. Want ook die was speciaal. Het was een prachtig kunstwerk van iemand met puur talent. Zoveel was zeker.

'Hier is Kunst in het spel', besloot de man. Als bekend landschapsarchitect kon hij het weten. In een uiterste hoekje van de blinde muur spoot hij stiekem nog een piepklein graffitiotje erbij, met het restje uit de spuitbus. Wat hij er precies op lapte, heeft nu niet het minste belang. Toen ging hij weer over de straatweg en een stuk van de weide naar de villa. De spuitbus hield hij bij zich als souvenir.

15

De jongen had de weide nu verlaten. Hij stond op straat, bij de villa. Die vond hij heel mooi. Bij de brievenbus aan het hekken bukte hij zich nieuwsgierig. Er hing een klever op. Hoe heetten de bewoners? Hij bukte zich nog dieper.

'Weer of geen weer: altijd... '

Toen kreeg hij weer zo'n onverwachte gemene laffe optater. Zijn linkerarm zwierde met karatesnelheid naar voren. De jongen verloor zijn evenwicht. Hij knalde met zijn hoofd pardoes tegen de brievenbus aan.

'Au! Au! Au!'

De vrouw in de villa hoorde gestommel en gegil. Ze sloeg een gordijn opzij en zag de jongen van daarstraks. Hij stond te huilen, met zijn hand als een pleister op zijn hoofd. Ze holde naar beneden, naar buiten. Op hetzelfde ogenblik daagde ook haar man op.

‘Wat is hier aan de hand?’ riep hij.

‘De jongen... ’ riep de vrouw terug.

‘Ik... ik... ’ snikte die.

‘Kom vlug mee naar binnen!’

Op de brievenbus en op het tuinpad waren tientallen druppels helderrood bloed gevallen.

16

In de keuken ontfermden de man en de vrouw zich over het gewonde hoofd van de jongen. Hoewel ze zelf geen kinderen hadden, slaagden ze er in een pracht van een pleister op het hoofd van de jongen aan te brengen. Hij vergat zowaar de pijn.

‘Maar hoe is dat toch gebeurd?’ vroeg de vrouw vriendelijk.

‘Gevallen,’ antwoordde de jongen bedeesd.

‘Zag ik jou daarnet niet in de wei... ’

De vrouw zweeg; plotseling kreeg ze een ingeving.

‘Dat is mijn spuitbus die u daar... ’

De jongen maakte zijn zin niet af. Hij zag dat de man zijn irisblauwe spuitbus in de hand hield.

‘Is dat blauwe verf hier op je... ’

Ook de man zweeg plotseling.

Toen vroegen ze allebei gelijktijdig: ‘Hoe heet je, jongen?’

De jongen antwoordde: ‘Alladin Donckerwolcke’.

Toen knikten de man en de vrouw naar elkaar.

‘Kom, Alladin’.

17

Boven in de slaapkamer was de ban gebroken. De man en de vrouw keken verbaasd toe. De wandspiegel weerkaatste Alladin Donckerwolcke perfect zoals hij was: zijn kruidnagelbruine krullen, zijn pleister, zijn gezicht, zijn benen, zijn buik.

‘Is er iets misschien? Bloed ik nog ergens?’ vroeg hij, toen hij de verbouwereerde gezichten zag.

‘Eh... nee hoor.’

Maar ook Alladin zelf keek nu zijn ogen uit. Tot driemaal toe kreeg zijn spiegelbeeld zo’n onverwachte gemene laffe schok vanuit zijn linkerschouder. Maar hijzelf bleef gespaard. Hij bewoog geen vin! Dat kon hij natuurlijk moeilijk aan de villabewoners uitleggen.

‘Is er wat?’ informeerden die nieuwsgierig. Ze merkten zijn beduusde gezicht.

‘Eh... nee hoor.’

En dat was nu precies het probleem: er was geen probleem. Alladin werd door de spiegel perfect weerkaatst. Zijn spiegelbeeld kreeg de schokken te verduren. De vrouw en de man zagen alleen de perfecte weerkaatsing.

18

Van dan af kreeg Alladin Donckerwolcke nooit meer van die akelige schokken. Het was gedaan met vallen en bloeden, met dokters, klinieken, pleisters. Alleen zijn littekens bleven. Arepo en Elise waren heel gelukkig. Ze vergeleken hun littekens van hun vliegavonturen met zijn littekens van zijn valavonturen. Vaak zocht hij de villa weer op. Hij geloofde in het begin zijn eigen ogen niet en wou telkens opnieuw zijn spiegelbeeld bekijken. Ook de man en de vrouw wilden telkens opnieuw dat hij zich boven ging spiegelen, want hun of iemand anders was het nog nooit gelukt hun voorkant te zien. Die man was ook een bekend landschapsarchitect. Hij maakte grondiger kennis met Alladin. Ze hadden het vaak over dieren, schilders, Harley Davidsons en graffiti. Nadat Alladin met de kruidnagelbruine haren en de ondiepe navel enkele jaren in de school met de blinde muur had doorgebracht, ging hij samenwerken met de landschapsarchitect. Ze verfraaiden het landschap, de steden, de dorpen en de horizon, zodat het menselijk oog er meer deugd aan beleefde. Op muren en bouwwerken allerhande bijvoorbeeld verschenen schitterende graffiti, linkshandig en irisblauw. Het was allemaal

begonnen met een lelijk woord op een blinde schoolmuur. Overal op aarde, deze blauwe planeet, spoot de jongen met de kruidnagelbruine haren en het helrode bloed met zijn linkerhand de fraaiste irisblauwe tekens en woorden op muren en wanden. En zelden viel hij nog.

Omdat ze al wat ouder werden, gingen zijn verwekkers ook minder en minder vliegen. De zwaartekracht begon ook hen soms parten te spelen. Ze bleven wel van slecht weer houden. Dat vonden ze dus goed. Zo werd alles weer gewoon, doodgewoon. En dat was soms al gek genoeg.

Tot zover de cascade van gebeurtenissen die veroorzaakt werd door een treinmededeling betreffende een schooluitstapje annex bijgekrabbel. Alles is van belang. Alles is waar. Echt waar.

R.I.

06

De ironie van 'the bigger picture': je kandidatuur voor vrijwilligerswerk in een dierenasiel werd afgewimpeld, maar je mocht er wel een kat adopteren. Nikita keek nog altijd verschrikt op als je haar vorige naam gebruikte. Daarom gebeurde dat niet meer. Ze was namelijk door haar vorige baas mishandeld. Zo was ze overigens in het asiel beland. Met begeleider Bart trok Mats er op een dag heen, vastbesloten met iets aaibaars thuis te komen. Het werd Nikita. Een pleister op de wonde. En het was ook weer dubbel uitkijken, om niet te struikelen of te vallen met zo'n beweeglijk beestje in huis, annex een rotklap. Misschien was het niet zo'n goed idee geweest van Mats om een huisdier te nemen. Maar hij moest al zoveel missen. Eden, onder andere.

De schrale troost van nog een 'bigger picture': Julius Caesar, Vincent van Gogh, Aristoteles, Hannibal, Leonardo Da Vinci, Michelangelo, Napoleon Bonaparte... Grote heren, geleerden, schilders en veldheren. Ze hadden het ook. En Mats? Hier zat hij verborgen naast het Domein der Beperkingen, in het wuivende groen van een lage streek, onttrokken aan het zicht van de buitenwereld. In Uruguay wisten sommigen wel wie hij was. Maar daar was eerst een gigantische rotklap in een bar gebergte voor nodig geweest, die de hele wereld had geschokt. En dat nu nog deed, decennia later. Mats kreeg al eens een kaart of een bericht via de sociale media van mensen die Roberto Canessa, Nando Parrado of Alejandra Campeos kenden. De laatste jaren vaarde Uruguay ook een progressieve koers. Daar waren bijvoorbeeld geen problemen met de verkoop van cannabis. Ja: het

grote plaatje oogde soms wel leuk, en het klonk aardig in het Engels, en Mats speelde er een heel bescheiden rol in, maar de teller van de aanvallen tikte ook aan. Hevig en stevig, bijwijlen.

Stanislas van het drukkerijtje in de werkplaatsen op het domein maakte een vriendenprijsje voor Robbe Imbo en diens benefietverhaal. Er zouden vijfhonderd exemplaren van gedrukt worden. 'Gedrukt' was hier eigenlijk een eufemisme voor 'proper gekopieerd, alsof het echt gedrukt was'. Rikkert Imbo ging ermee akkoord om met zijn folkgroep Candlelight een optreden te verzorgen. Ze zouden geen honorarium vragen, de toegangsprijs zou gematigd zijn en het optreden zou niet op het domein, maar ergens in een fuifzaal plaatsvinden, ten einde meer volk te lokken. Het mocht desnoods een ontwijde kerk zijn, zei broer Robbe. Als er maar veel mensen op afkwamen. Beide partijen zouden er wel bij varen. De kwestie van de crowdfunding was een ander paar mouwen. Robbe Imbo ondervond dat je niet op verschillende geldmakende fronten tegelijk kon strijden. De hebberigheid van de aangesproken banken in dat verband was ook een streep door de rekening. Dan maar uitsluitend terugvallen op het boekje en het optreden, *so seventies*. Het goede doel heiligde echter de ouderwetse middelen. Misschien zouden Mats, dokter Mieke, directeur Matthijs en Robbe Imbo binnenkort naar Zuid-Amerika wieken, naar het progressiefste land van dit vurige continent, dat ook zo 'ijselijk' kon zijn. Omdat Mats zo vaak viel, moest hij ook eens vliegen. Robbe Imbo hersenhoosde voortdurend in verband met zo'n veelzeggende slogan, maar verder dan de woorden 'vallen' en 'vliegen' kwam hij niet. Mats zou het wellicht niet appreciëren. Die had wel al de titel van zijn verhaal goedgekeurd: Arepo, ofte Zwaartekracht. Een vijftiental bladzijden letterkunde. Het zag er altijd beter uit in boeken. Papier was gewillig. Maar hij, Mats, het hoofdpersonage in een waar verhaal, geloofde niet dat hij ooit naar Uruguay zou vliegen. Er waren al zoveel dromen in zijn leven uiteen geklapt, gestrand of geschrapt. Hij vergeleek zichzelf soms wel eens met dat kereltje van de Romanovs uit Rusland, in zijn matrozenpakje. Die leed ook aan een zeldzame aandoening, die zelfs tovenaars met felle ogen en lange baarden maar half konden oplossen. Big picture, schrale troost. Ze schoten hem met zijn hele familie in één keer zomaar dood. Een genadeklap.

Was zo'n groot plaatje dan niet voldoende voor de onderzoekers en de speurneuzen om te detecteren wie de directeuren van het domein om zeep had geholpen? Op dit middelpunt van de provincie? Blijkbaar niet. De zaak (of zaken – *we sluiten niets uit*) sleepte aan zoals bekende raadsels van in het verleden de tand des tijds trotseerden en vergeelde voorpagina's weer konden doen glanzen: de moorden van Beernem, de verdwijning van de sasmeester van Kachtem, de kasteelmoord van Wingene. De Molenmoorden pasten in dit rijtje. Een bos, een

sas, een kasteel, een molen: de perfecte decors voor gruwelsprookjes. In de polders, het hinterland van de kust, ook alweer in deze bloeddorstige provincie, waren onlangs ook enkele moderne moorden gebeurd, maar de Moorden van Moere spraken minder tot de verbeelding, want daar waren alle raadsels opgelost.

De verpleging, de persoonlijke assistenten, de familiale helpsters en Robbe Imbotroffen Mats vaak in een diepe slaap aan, op eender welk tijdstip van de dag. De complexe medicatie om de hersenstormen te bestrijden, was bijzonder zwaar. De tegenaanvallen van de ontspannende cannabisolie waren niet opgewassen tegen dat medicinaal geweld, want er zaten geen stimulantia of bewustzijnsverruimende ingrediënten in, zoals in de klassieke pretsigaret of de olie met tetrahydrocannabinol. Voor epilepsiepatiënten waren die laatste middelen niet aan te raden, gezien de aard van de aandoening. Elke dag hield worstelingen in met Morpheus. 's Ochtends tijdig ontwaken om de klassieke pillen in te nemen (en de olie toegediend te krijgen), vergde het tumult van een helse wekker, opgedreven tot zijn schelste volume, soms nog versterkt door een extra signaal op de smartphone. Ook de inname zelf van de talrijke pillen kon onverhoeds voor problemen zorgen. Er was een periode geweest dat Mats liggend zijn 'little helpers' slikte. Zijn kleine, verborgen en ondersteunde leven was eigenlijk een grote, gebarsten puzzel. De beste omschrijving van zijn 'big picture': een mijnenveld. Midden in een moordstreek.

Het landschap in deze lage streek kwam geleidelijk in een lentemodus van wisselvalligheid, want het landje was te klein om een betrouwbaar weerbericht te hebben. Nu eens was het bloedheet, dan weer bitterkoud. De witte boetekruisen waren verdwenen. Bleven over de wegen met de hoog afgerasterde gazons met de tweedehandse auto's, de terreinen langs de autostrades met de bijna lachwekkende gelederen kranen en andere hoogtewerkers die als giraffen in hun kooi naar de industriële hemel reikhalsden, de boerenkuilen langs de weggetjes met de honderden vreselijke autobanden en de straten en pleinen met de plastic of betonnen verkeersblokken die om de haverklap stadsinfarcten, woonwijken, slibbing en plattelandsberoertes probeerden in te dijken. Voorwaar: dit was een land van hoogtes en laagtes en pleisters en hechtingen. En bovenal van Koning Auto, onder wiens terreurbewind Nikita vermoord was.

Op de plek waar het laatste puin van de afgebrande molen op het Domein der Beperkingen geruimd was, begon al wat onduidelijk groen te woekeren. De konijnen hadden er extra huppelruimte gekregen. Mats leerde de poes Nikita vooral binnen te blijven, want hij was bang dat haar eenzelfde lot als die andere Nikita beschoren zou zijn. Ook al leefden ze op een woonerf dat als een fuik 'doodliep', zonder echt doorgaand verkeer. Het werd een huispoes met de

nodige bakjes om uit te eten, te drinken en in te plassen en te poepen. Ook voor speeltjes en een krabpaal was gezorgd. Een uitje op het woonerf duurde nooit lang; van zohaast een hulpverlenende auto op zwenkte, ijld Nikita naar de achterdeur (die uitgaf op de publieke ruimte) en krabde aan het glas om binnengelaten te worden. Slapen deed ze gewoonlijk op de vrije helft van het grote veilige bed van Mats.

‘Wat vind je van mijn verhaal, Mats?’

Robbe Imbo nipte van zijn koffie.

‘Ja... Goed hoor. Wat kan ik zeggen... ‘

‘Ben je blij met Eden erin?’

‘Het is een herinnering.’

‘Alles is wel symbolisch hé. Fictie... ‘

‘Ja: mensen die kunnen vliegen... ‘

‘Ha ha. Tevreden ook met je naam? Alladin Donckerwolcke?’

‘Te mooi om waar te zijn, Robbe. Zeg, dat vliegen: wieken, noem je het hier en daar hé?’

‘Eh?’

‘Wieken. Ook een soort vliegen.’

‘Ja, ja... Dat kan zijn. Ik... Even bladeren.’

‘Zoals de... de vleugels van een molen. Wieken, bedoel ik. Molens kunnen niet vliegen hé. Of misschien alleen in de gedachten van Don Quichot.’

‘Ha ha.’

Robbe nam een grotere slok en bladerde daarna het dunne boekje door. Op de lichtbruine cover prijkte een vage gestalte die op een verlaten strand aan het vliegeren was. Onder de titel prijkten de initialen R. I.

‘Je bent wel bescheiden gebleven, Robbe: je hebt je naam niet voluit op de cover laten zetten.’

‘Nee... eh... Het gaat om een benefietactie hé... Jouw benefiet... ‘

‘Zo lijkt het nu wel wat op R.I.P.’

Robbe keek op uit het boekje.

‘Maar... ‘

‘Grapje.’

Terwijl Robbe verder bladerde, zapte Mats even naar de sportzender. Het nieuwe Formule 1-seizoen was al bezig. Vandaag, zaterdag, werd er eerst weer geknokt voor de beste startplaatsen morgen.

‘O, autoliefhebber? Snelheidsduivel?’

Robbe keek op en legde nu het boekje weg.

‘Ik volg de prestaties van Stoffel Vandoorne.’

‘Aha.’

‘Ik zal zelf nooit ook maar een eenvoudig rijbewijs halen, ik zal zelfs nooit

mogen autorijden, en mijn laatste fiets is verkocht toen ik tien jaar was, maar ik volg de meeste races wel.'

'Wauw, wist ik niet.'

'Die vliegen er ook in hé.'

'Ha ha.'

Mats reikte naar zijn kopje koffie, half naar het scherm kijkend, maar dat liep plotseling verkeerd af. Een arm zwiepte ergens heen waar hij het niet wilde. Robbe greep in, ijlings het eerste exemplaar van zijn boekje reddend van koffiebevlekking, tegelijkertijd Mats ondersteunend en belettend in zijn poging naar de grond te duiken. Het turbulente leven van een F1-piloot op tv versus het turbulente bestaan in een sofa op een doodlopend woonerf. Terwijl Mats langzaam weer bij zijn positieven kwam, twee minuten na de aanval, moeizaam slikkend, bladerde Robbe nog even vluchtig door het boekje.

'Heb ik... Was ik... Heb ik lang... ?'

'Niet zo lang, nee. Enkele minuten.'

'Eh... Wat zoek je?'

'O, niets bijzonders. Hopelijk staan er geen fouten meer in hé.'

'Minu... Minuten?'

'Ja. Blijf ik nog wat?'

Mats knikte, scharrelde naar de afstandsbediening en zakte andermaal opzij.

Zowel in de omgeving van Home Vrijzicht als in die van het Domein der Beperkingen wemelde het van de zogenaamde beleidsmedewerkers. Klachten in verband met een gebrek aan omkadering en ondersteuning hadden niets en alles met ze te maken. Eén: beleidsmedewerkers voegden niets concreets en positiefs toe aan de werkdruk. Integendeel: zij waren vaak verantwoordelijk voor de extra papierwinkel waar iedereen steen en been over klaagde. Zij bestookten de uitgedunde rangen van de echte werkers om de haverklap met enquêtes over arbeidssatisfactie en welbevinden. Twee: er waren meer veldwerkers nodig, geen kantoorhelden gewapend met papier, computer, koffie en kopieerapparaat. Centen en subsidies werden te vaak door die laatste categorie opgesoupeerd. Bovendien waren die beleidsmedewerkers vaak mislukte of door omstandigheden omhooggevalen veldwerkers. Tweede klasse.

Van dat ongenoegen maakte nachtverpleger/diaken Robbe Imbo gebruik om zijn benefietactie te rechtvaardigen, want hij was ook een goede verkoper, en hij had de laatste tijd wat meer moed verzameld. De witte woede had immers ook weer de kop opgestoken. Verplegers en ondersteunend personeel begonnen zich nationaal weer te roeren. *In your face, heren directeuren.* Dat was zijn

onuitgesproken slogan. De schrijver die ooit een dichtbundeltje in eigen beheer had gepubliceerd, hoopte stiekem natuurlijk ook op succes voor zijn verhaal. *De Bekende Mensen die gillend op de tv-podia de totaalsom van de opgehaalde gelden uitschreeuwen, profiteren ook mee van dat succes*, dacht Robbe aan de achterkant van zijn hart.

Het folkgroupje Candlelight van zijn broer Rikkert trad eind mei op in zaal Sparrenhove, op zo'n tien kilometer van het domein verwijderd. Affiches aan boomstammen genageld en een klassieke 'flyer' moesten daarop wijzen, aangevuld met de bekende troep op sociale media: *aanvang te 20 u, entree 15 €, allen daarheen, goede doel, afwezigen hebben ongelijk, wees erbij*, etc... Tegelijkertijd zette Robbe iedereen die hij kende in om het boekje aan de man te brengen: 10 €. De officiële slogan van de actie luidde uiteindelijk: *Mats naar Montevideo!* Dat vergde her en der natuurlijk de nodige uitleg, maar Robbe Imbo kweet zich met graagte van deze taak. Ook de diverse helpers en begeleiders van Mats deden op diverse manieren hun duit in het zakje. Mats zelf opperde wat bezwaren tegen de slogan, maar Robbe, de dichter, wees hem op de kracht van het stafrijm.

'Ah ja, ook nog waar,' zei Mats, nog altijd wat tegen zijn zin. 'Doe maar.'
'Ken je toch hé? De kale kapper, Het brommende brons, Beminde Barabas, eh... Coca-Cola, bezige bij...'

'Natuurlijk. Hou maar op. En ik ken er nog een goeie.'

'Ja? Zeg eens?'

'Drie dode directeuren. En dat is driemaal. Nog beter dan Suske en Wiske, dus.' Even viel er een stilte. Toen barstte Robbe in een hevige lachbui uit. Nikita schrok zich een bult, hupte met een gekke schreeuw van de leuning van de sofa en vluchtte weg achter de overgordijnen. Toen Robbe eindelijk uit gelachen was, en nog vrolijk ja knikkend zijn colablikje aan zijn mond zette, merkte hij dat Mats' hoofd op zijn borst steunde, terwijl zich een kwijlvlek op diens T-shirt vormde. Hij zat ineengezakt in een hoek van de sofa. Het vrolijke ja knikken werd een bekommerd nee schudden. *De Molenmoorden*, flitste het nog door zijn hoofd, *Suske en Wiske*. Hij boog zich voorover en probeerde Mats' blik te peilen.

'Mats! Mats! Ben je er nog? Ben je al terug?'

Een licht gegrom was het antwoord.

'Mats! Wakker worden! We zouden nog afspreken voor de trip naar Vrijzicht. Mats!'

Robbe zuchtte diep en wachtte af. Op sluipschutters had je weinig verhaal, tenzij een veilige omgeving.

Drie dagen later reden ze ernaartoe, op een zondagnamiddag, zoals ze het

hadden afgesproken.

‘Alles voor de goede zaak!’ had Robbe gezegd. ‘Weer of geen weer, zon- of geen zondag!’.

‘Mats naar Montevideo, maar eerst op naar Vrijzicht!’ gekscheerde Mats.

Robbe had gedacht dat bij een bezoek aan Home Vrijzicht het benefietmanna uit de lucht zou komen te vallen, vooral met zo’n verhaal van Bijbelse afmetingen, maar hier had hij zich lelijk in misrekend. Het businessplan eindigde in mineur in kamer 114 met de verkoop van één exemplaar van het verhaal ‘Arepo’ ofte ‘Zwaartekracht’. Een rondgang door het pand annex een bevattelijke uitleg (met voorafgaande toestemming van iemand die er niet als een beleidsmedewerker, maar effectief als een concreet leidinggevende uitzag) over het wie en wat en waar en waarom en wanneer leverden niks anders op dan lachende oogjes en zacht geknik in de gemeenschappelijke ontspanningsruimte. Nog anderen verwarden Montevideo met Monte Carlo en een gratis bingospel waarbij je centen kon winnen. Bij de term ‘epilepsie’, die Robbe maar eenmaal liet vallen, mompelde iemand ‘ah, de vallende ziekte’. De beurzen bleven gesloten. Het verhaal was te ingewikkeld voor de oude oortjes. En het was zondag.

Ook Simonne (ooit de aanstookster van dit fantastische verhaal) en Michel konden de zondagse overkomst van diaken/nachtverpleger/schrijver Robbe Imbo niet goed duiden. Gewoonlijk was er een andere begeleider mee, of begeleidster. Dat snapten ze wel. Mats, hun enige parel, was nooit een gewone jongen geweest. Die meneer Rimboe hadden ze echter nog nooit gezien. In kamer 114, na de financieel teleurstellende rondgang, moest Robbe inderdaad constateren dat de verwittiging van Mats betreffende hardhorigheid op haar plaats was geweest. Michel en Simonne bekeken en betastten het dunne boekje met de vage contouren van een vliegerende gedaante op alsof het een moeilijke handleiding voor zweefvliegen betrof. ‘Nee, dat ben ik niet op het prentje,’ glimlachte Mats, toen hij zijn pa van nog dichterbij de figuur zag bekijken. *Die vlieger gaat niet op*, dacht hij erbij, terwijl hij met Robbe blikken onder gefronste wenkbrauwen wisselde. Uiteindelijk telden zijn ouders het gevraagde bedrag neer, in vijf stukken van twee euro. Er werden verder geen vragen gesteld of mededelingen gedaan. Uruguay was een ver wazig land geworden. Een dappere brief in het Spaans bevond zich al in het archief van de vergetelheid. De grijze cellen hadden de herinnering te diep weggestopt. Het verhaal werd boven op een reeds licht hellende stapel kranten gelegd. Nog daarboven zou morgen een vers exemplaar van Het Volksblad gedeponeerd worden. Een torentje van Babel was aan het groeien.

‘Verpleger,’ antwoordde Robbe nogmaals, toen moeder Simonne voor de tweede keer naar zijn beroep informeerde. ‘Eigenlijk nachtverpleger, om precies te zijn. En ook diaken. Kent u dat, mevrouw: diaken?’

'Dat zouden we hier goed kunnen gebruiken,' zei ze.
 'Een diaken?'
 'Nietwaar, Michel?'
 'Een mevrouw diaken?'
 'Een di-a-ken, Michel!'
 'Ja ja: roep het maar van de daken!'
 'Verplegers! Verpleegsters! Er zijn hier verpleegsters te kort! En het is schreeuwen, niet roepen!'
 'Meneer Rimboe hier is verpleger.'
 'Ja, dat zei hij. Maar hij blijft hier niet.'
 'Maar hebben ze nu al de dader?'
 Vader Michel klopte op de stapel kranten, inmiddels bekroond met een literair prozawerkje. Een doornenkroontje.
 'Van die... die moorden bij ons? Nee, hé Mats?'
 'Er is nog niemand opgepakt. Het duurt nu ook al z'n tijd.'
 'Dat was toch wel een raar geval, met die zatte kerels van de Groendienst.'
 'Bij die kerstboomverbranding?'
 'Nee nee, dat was een geval van voedselvergiftiging.'
 'Maar werd er dan ook geen directeur in de fik gestoken?'
 'Nee: die at iets verkeeds.'
 'Aha, ik dacht... Tja, met glühwein moet je oppassen.'
 'Die molen werd wel in brand gestoken. De tweede keer. Ik bedoel: bij de tweede directeurenmoord. Er was een directeur vastgebonden aan een van zijn wieken. Sporen uitwissen, zeker? Verdorie, ik ben dat woord 'directeur' nu echt wel beu aan het worden.'
 'Directeur van de Lege Dozen,' mompelde vader Michel. 'Zo heb ik er ook een paar gekend.'
 'Wat doet een diaken eigenlijk?' vroeg moeder Simonne plotseling glashelder. Ze had blijkbaar toch goed geluisterd naar dat gedeelte van de mededelingen.
 'O,' zei Robbe. 'Laten we zeggen dat ik in veel gevallen een priester mag vervangen.'
 'Ook de biecht afnemen?'
 'Ha ha.'
 'Er zijn niet veel priesters meer hé?'
 'Nee. En de directeuren verminderen ook zienderogen.'
 'Ha ha ha!!'
 'En je combineert dat met... '
 '... nachtverpleging. Stand-by zijn. Daardoor heb ik wel recuperatiedagen. En meestal vrij overdag.'
 'Maar je moet toch ook slapen?'

‘Soms, ja.’

‘Ze zullen weer betogen in Brussel.’

‘Voor meer slaap?’

‘Ha ha.’

Humor kon niet ontkend worden in kamer 114 van Home Vrijzicht.

‘Die meneer Imboe mag er best zijn,’ zei Simonne tegen Michel, nadat Mats en Robbe na gedane zaken weer vertrokken waren naar het middelpunt van de provincie.

‘Is het meneer Imboe of meneer Rimboe?’ vroeg Michel zich korzelig en hardop af. Hij was boos op zowel zijn eigen oorschelpen als op andermans onduidelijkheden. En op batterijen.

‘Bob. Hij heet Bob,’ antwoordde Simonne.

‘Het was toch iets met een r,’ zei Michel. ‘Of twee r’en.’

‘Wat zeg je? Spreek toch eens wat luider. Ik hoor alleen maar wat gebrabbel. Je moet je mond verder opendoen.’

‘Je wíl het niet horen.’

‘Dat zeg jij altijd.’

‘De ene keer moet ik mond dicht houden, de andere keer moet ik hem open doen. Wat is het nu eigenlijk?’

‘Nog zestien minuten, nee: vijftien minuten voor het avondeten.’

‘Die van 126 zullen er alweer eerst zijn.’

‘Dan zouden we ons beter haasten.’

‘Heb je er al op gelet dat de drie directeuren aan hun einde kwamen op eh... op hoge posities?’ zei juf Yoni.

‘U bedoelt... als directeur?’ vroeg Mats, terwijl ze net de lege plek voorbijreden waar de molen had gestaan.

‘Nee: letterlijk hoog. Tweemaal molenwieken, eenmaal een... nou: een soort toren, toch.’

‘Nu u het zegt... En de tijdstippen? Is daar iets mee?’

‘Alle drie ’s avonds. In de donkerste periode van het jaar.’

‘Op het ogenblik van de kerstboomverbranding was er heel weinig volk in de administratieve toren hé. Iedereen was beneden voor het spektakel.’

‘Zou Cools al bij dat Driekoningenfeestje ’s namiddags iets toegediend gekregen hebben?’

‘Ik was erbij, maar ik heb hem niks gegeven, hoor.’

In een flits zag hij bakkersvrouw Nikita weer even passeren.

‘Ha ha. We lijken wel detectives hé, Mats.’

‘Miss Marple en Watson, de assistent van Sherlock Holmes.’

‘Matson.’

‘Ha ha. Zo, tot volgende week, juf Yoni. De laatste keer van dit schooljaar.’

‘Tot volgende week, Mats. Breng nog wat boekjes mee. Ik weet nog van drie collega’s die er eentje zullen kopen. Je wordt beroemd. We zijn ook naar het optreden geweest. We hebben gesteund.’

‘Ik was die dag weer niet echt... Ik heb wel het filmpje van Robbe gekregen.’

‘Ja, dat hoorden we die avond zelf nog. Jammer. Pech hé.’

Juf Yoni stapte uit en opende het portier voor Mats.

‘De molenmoordenaar zal zich toch niet op zo’n woonerf wagen,’ lachte ze. ‘Zo druk hier.’

‘Ik beschik over voldoende alarmknoppen binnen,’ zei Mats. ‘Zoals iedereen hier. En ik heb een valdetectiesysteem. De hele streek staat op stelten als iemand me aanraakt.’

‘Wees voorzichtig.’

‘U ook. Kijk uit voor buurman David hier met zijn rolwagen. Een echte snelheidsduivel. En hij rookt. Dubbel gevaarlijk.’

‘Ha ha. Tot ziens!’

‘See you, juf.’

Yoni keek hem na tot hij veilig en wel binnen was: de kerel die door een zoveelste schermutseling in zijn hersenen niet eens op zijn eigen benefietfeest aanwezig kon zijn.

Vrijdagavond is een man omgekomen toen zijn elektrische rolstoel vuur vatte. De brand werd waarschijnlijk veroorzaakt door een brandende sigaret. 'Er is geen vermoeden van kwaad opzet,' meldt de heer Fransen van de betreffende afdeling van het parket.

De 40-jarige D. B. deed vrijdagavond na een bezoek aan een van de leefgroepen op het domein DCP (Diensten Centrum Middelpunt) in GH, waar hij vroeger verbleven had, nog een ommetje in zijn elektrische rolstoel. Ter hoogte van de kapel op het domein, op weg naar het woonerf waar hij momenteel verbleef, vatte de wagen vuur. De man kon niet tijdig uit zijn rolstoel geraken. Het parket is vrijdagavond ter plaatse gegaan, samen met een branddeskundige en een wetsgeneesheer. Er zijn nog een aantal onduidelijkheden, maar vermoedelijk (en vrijwel zeker) ligt een brandende sigaret aan de basis van het ongeval. Het gaat dus niet om een technisch defect, hoewel kortsluiting ook niet helemaal uitgesloten wordt. Alle pistes blijven open. Het domein Diensten Centrum Middelpunt is immers niet zo lang geleden het schouwtoneel geweest van enkele macabere moorden en een verdachte molenbrand. De lijkschouwing vindt zaterdagochtend plaats. (R.L.)

‘Roken is dodelijk.’

Een wrange waarschuwing die hier nog letterlijker en dodelijker klonk dan op de pakjes sigaretten en tabak. Mats’ buurman, stevig roker, fysiek beperkt, die van zichzelf zei ‘dat hij een zittend beroep uitoefende’, ooit een kampioen in boccia, was in vele kranten en journaals beland.

David was dood. *Een wrang stafrijm.*

Mats had in zijn turbulente bestaan al diverse lotgenoten verloren. In ziekenhuizen. In het revalidatie- en epilepsiecentrum. Op scholen. Hij leefde nu eenmaal op de pechstrook van de maatschappij, waar de risico’s groter dan gewoonlijk waren, ook al was men dan in die pechzone beland. Tegen afscheid nemen en sterven was Mats daardoor in de loop van de jaren ietwat beter gewapend dan vele anderen. Huid en hart hielden rekening met gebeurtenissen die er diep inhakten. Met de wrede dood van buurman David had hij het natuurlijk bijzonder moeilijk. Hoewel die fatale sigaret uiteindelijk als de ‘aanstoker’ van het drama werd aangewezen (zoals Het Volksblad het zo ongelukkig verwoordde), bleven de vraagtekens in verband met de directeurenmoorden en de molenbrand op het domein rondzweven als koppige spoken. Na gedane zaken en vaststellingen kreeg oud-kampioen David zijn laatste rustplaats in het keienperkje in het kleine bos achter Het Kasteeltje. Op elke kei prijkte een naam en een datum. Diaken Robbe Imbo leidde het afscheid van David. Die dag lispelde een warme wind door de boomkruinen, een vriendelijke verre verwant van Nikita, maar toch leek er een doem over het domein te hangen, dat nu een tweede schroeiplek vertoonde.

07

Het bescheiden terrasje bij dorpscafé De Sportwereld. Vlak naast de spoorlijn die het Domein der Beperkingen (vreemd genoeg) van de grote wereld scheidde. Een avond aan het begin van de zomer.

‘Je kunt een kersenpit best doorslikken, maar je moet er niet op kauwen. Achter de harde schil zitten cyanohydrinen in de pit, die in het lichaam omgezet worden in het levensgevaarlijke vergif cyanide, ook bekend als blauwzuur.’

‘Tinzaparine dodelijk? Zoals in de film Angels and Demons wordt gesuggereerd? Blauwe tong? Zwarte mond? Hm... Het is een bekend middel in verband met bloedstolling hé. Er valt eigenlijk moeilijk mee te knoeien.’

‘Zeventig koppen koffie? Niet erg gezond. Welk hart kan dat nou hebben!’

‘Natriumthiopental is de eerste substantie die bij de gevangene wordt geïnjecteerd. Het moet de gevangene in slaap doen. Vervolgens moet pancuronium bromide de adem stoppen en stopt kaliumchloride ten slotte het hart. Kaliumchloride in de bloedstroom zou te vergelijken zijn met het gevoel levend verbrand te worden. Zelfs de doodstraf met injecties is bijzonder pijnlijk en duurt soms lang. Men schakelt weer meer en meer op de elektrische stoel over. Overigens willen de meeste firma’s de benodigde farmaceutica voor het uitvoeren van zo’n doodstraf niet meer leveren. Ik heb ooit twee jaar scheikunde gedaan.’

‘Een diepgevroren schapenbout die vervolgens door de dader(s) wordt klaargeemaakt en opgepeuzeld?’

‘Ha! Dat ware eens een gastronomische variant op het klassieke stompe voorwerp. Jij hebt zeker koksschool gedaan?’

‘Iedereen kan met behulp van de dingen om hem heen en met het internet als bron iemand anders om zeep helpen.’

‘Hem?’

‘Haar.’

Vroeger hadden de klanten van De Sportwereld een gratis panorama op de molen, zowel van binnen in het café als van buiten op het zijterrasje. Het was nu nog altijd wennen aan iets dat er niet meer was. De grote X van stilstaande wieken, of, bij gelegenheid, het complete alfabet van malende wieken. Dat deed zich wel vaker voor. Mensen werden het hevigst gemist wanneer ze gestorven waren. Kruisbeelden aan muren vielen alleen op wanneer ze er niet meer hingen, door hun vage contouren. Een voorwerp dat door de Afgod van Verlorenheid zoekgemaakt was, werd op dat ogenblik hoogstnoodzakelijk en onvervangbaar. Het lege huis van David, naast dat van Mats, was plotseling bijzonder leeg. Soms echter maakte de mensheid een uitzondering. De drie directeuren die er niet meer waren, hoefden voor bijna niemand te verrijzen. Er greep zelfs galgenhumor om zich heen, een variant van molenmoppen.

‘Ik heb een hypothese,’ zei Axel, begeleider van Leefgroep Piccadilly. Hij nam een hink-stap-slok van zijn pint, compatibel met de omvang van zijn indrukwekkende lijf.

‘Een hypothese is als een prothese: het helpt.’

Yasmine van Leefgroep Montmartre zat nooit om een grapje verlegen. Ze maakte vaak gebruik van de zacht zwarte humor die zo typisch was voor werkplekken waar de ene helft van de mensen de andere helft verzorgde.

‘Zeg een keer, Alex,’ zei Lara. ‘Je hypothese.’

‘Axel. Het is Axel. Ken je mij nu nog niet? Ik werk hier al negen maanden.’

‘Maar het is een anagram, Axel, Alex. Snappie?’

Verpleegster Lara liet haar handen quasi wanhopig op haar dijen vallen en sloeg wanhopig haar ogen ten hemel.

‘Heb je misschien zelf weer van Mats’ cannabisolie gesnoept?’ sneerde Axel.

‘Hela, rustig hé! Kom op met je hypothese.’

‘Oké,’ zei Axel, terwijl hij de rest van zijn pint achterover kapte. Het glas leek een vingerhoedje in zijn grote knuist. Zijn stoel knarste vervaarlijk toen hij weer achteruit helde. ‘Luister.’

‘Doen we,’ knikte begeleider Bart.

‘Mag ik nu beginnen?’

Verdomme, dat grote ego van Axel. (Yasmine, Lara).

‘Ja ja, doe maar. We zijn een en al oor.’

‘Oké, hier gaan we. Op de afscheidsdienst van David sprak ik met Mats, diens buurman op het woonerf. Hij haalde toen wat herinneringen aan David op. Het leek me dat ze niet zoveel contact hadden, ze hadden ieder hun eigen problemen, maar toch... Een van hun laatste gesprekken, vertelde Mats, ging natuurlijk over de molenmoorden. En over Cools, onze derde... eh... koninklijke pechvogel.’

‘Allicht.’

‘Wel. Die David zat ook nooit verlegen om een grapje. Op een bepaald moment had hij het over spuitgasten. Vertelde Mats mij dus.’

‘Spuitgasten?’ herhaalde Bart.

‘Ja. En dat hij spuitgasten altijd verdacht vond.’

‘Wie... Wat bedoelde hij?’

‘Mats legde het me uit. Gasten met een spuit. Verplegers. Verpleegsters. Het was een grapje, Bart. Een grapje.’

‘Aha, hebbes.’

‘Jij dus, Lara!’ wees Bart.

‘Ja, maar...’

‘Er zijn er nog hé!’

‘Wie loopt er hier allemaal met spuiten rond op het domein? En ernaast? Wie spuit zelf? Hé?’

Axel reikte na zijn uiteenzetting naar zijn pint, merkte dat die leeg was en wenkte met twee armen tegelijk naar Mine, die door de openstaande zijdeur van De Sportwereld ontvangst van het sein bevestigde.

‘Maar hoe luidt je hypothese nu, Al... Axel?’

‘Mijn hypothese is: de eerwaarde heer Dezeure en de heer Vanrijssel moeten al vermoord geweest zijn vooraleer ze op zo’n molenwiek vastgesjord werden.

Welke beroepen komen hierbij in aanmerking? En zeg nu niet: de brandweer,

grapjassen onder jullie.'

'Hm... '

'En wat voegt jouw hypothese toe aan de oplossing van de moorden?' interpeleerde Yasmine.

'Dat... '

'Hetzelfde, dames, heren?' onderbrak Mine. Ze zwiepte een keukenhanddoek over haar schouder en reikte naar de lege glazen.

'Ja, Mine. Ze zijn weer verdampt,' zei Axel.

'De dames ook?' vroeg Mine, voor alle zekerheid.

Lara en Yasmine knikten.

'Zo... ' zei Bart, nadat Mine weer verdwenen was. 'Opper even verder, Axel.

Verdoofd. Oké. En dan? Dat weegt toch, zo'n directeurenlijf? *Dead or alive*, dat weegt. Tegenspartelend of bewegingloos, dat weegt.'

'Ja... maar mijn hypothese betreft ook de molen,' zette Axel verder uiteen. 'De dader is iemand die de molen kan bedienen. Die de wieken kan doen draaien. Wat is anders de zin van een slachtoffer op zo'n wiek vast te binden? Je wilt toch spektakel? Anders dump je het lichaam maar ergens. Hier, in dit geval, staat het te kijk. Als een kermisattractie.'

'Maar de tweede keer was de attractie nog groter: de molen werd in de as gelegd. Vuurwerk.'

'Ja, dat is ook waar. Misschien heb je gelijk met die attractiegedachte: het was telkens avond, en donker. Maar het moest gezien worden. Dus de tweede keer stak de dader de molen in brand.'

'Twee verschillende daders?'

'Een copycat?'

'Hier in deze lage brave streek?'

'Dit is Chicago niet hé.'

'Je zou nog raar opkijken.'

'Stel: de eerste keer is het een grap. Die slecht afloopt. De tweede keer... '

'Tiens: Mats vertelde me toen ook zoiets, bij Davids afscheidsdienst,' zei Axel.

'En Cools?' opperde Lara. 'Hoe past die in het plaatje?'

'Ook een spuitgast?' giechelde Yasmine.

'Wie heeft dat benefietverhaal van Robbe gelezen?' bracht Bart plotseling in het midden.

'Eh? Dat boekje? Voor Mats? Ik bedoel... '

'Ja, de actie *Mats naar Montevideo*. Hebben jullie... '

'Ja ja.'

'Iedereen hier toch, hé?'

'Ja. Apart verhaal. Ik bedoel dat van Mats.'

'Dat van Robbe toch ook.'

‘Dat hij dit doet, ja.’

‘En het verhaal zelf,’ zei Bart. ‘Met dat rare woordvierkant voorop. Je kunt het van alle kanten gelezen krijgen. Als de wieken van een molen.’

‘Ja... Ik ken daar niet veel van.’

‘Zijn naam staat er niet eens op. Alleen zijn initialen.’

‘Mooi van hem, toch?’

‘Maar... ’ zei Bart. ‘Sorry... maar... Ik zoek het misschien te ver... ’

‘Ja?’

‘Ik heb ook met Mats gesproken, de laatste tijd af en toe. Die wieken, zei hij op een bepaald ogenblik.’

‘Eh?’

‘Die wieken. Of dat wieken. In het verhaal van Robbe... ’

‘Robbe is ook zo’n spuitgast hé,’ riep Yasmine plotseling.

‘En ’s nachts dan nog! Hij doet nachtshifts.’

‘Wat is er van die... van dat... ’

‘Wieken?’

‘Ja.’

‘Wel: een molen heeft wieken, zoals we hier allemaal niet meer kunnen zien. En we zijn nog niet dronken. Maar het woord komt enkele keren opvallend voor in dat boekje van Robbe Imbo.’

‘Wauw!’

‘Ik vind het vergezocht.’

‘Wat? Dat verhaal?’

‘Nee: jouw eh... jouw ... Ach, ik kom op het woord niet.’

‘En het gaat net over woorden.’

‘Nee: over moorden.’

‘Misschien... ’

Mine arriveerde met een verse voorraad.

‘Voila, alstu, jullie vergif.’

‘Dank je.’

‘Mis je de molen niet, Mine?’

‘Alleen mijn oude koffiemolen.’

‘Ha ha!’

‘Moet ik misschien voorproeven?’

‘Nee nee Mine, we vertrouwen je.’

‘Goed.’

‘Ik heb ook nog een hypothese,’ zei Lara, nadat ze hun glazen tegen elkaar getikt hadden.

‘O?’

‘Vertel eens. Gooi het in de groep. Sorry, sympa-directeuren-praat. Ik zit vaak in

boeiende vergaderingen.'

'Ja: vrouwen zijn beter met moorden.'

'Vooruit, Lara.'

'Spuitsgaste... '

'Rustig maar met dat spuiten.'

'Wel,' zei Lara. 'Drie directeuren.'

'Ja.'

'Driekoningen. Eh... drie... pauze... koningen.'

'Ja. '

'D1, D2, D3, laten we zeggen.'

'We zijn mee tot hiertoe.'

'Het lijkt wel schaken.'

'Dezeure, Vanrijssel, Cools.'

'Goud, wierook, mirre.'

'Gebruik maar liever de codes.'

'Hebben zij de ster gezien?'

'Zij hebben er één tegen hun ster gehad, ha ha!'

'Laat Lara nu eens uitpraten.'

Lara zette zich wat schrapper en stak van wal.

'Er is nog een onbekende in het spel. De onbekende X. Denk aan de molenwieken hé. Hier is mijn formule: $D2 + X = D1 - / X + D3 = D2 - / X = D3 -$ Alle D's down; X schiet over. De plus staat voor 'met de hulp van'. De min staat voor... nou: dat kunnen jullie zelf wel raden hé.'

'Eh... Kun je dat wat verduidelijken, Einstein?'

'Is dat de negenproef niet? Zoals de wieken van een molen?'

'Nee: vierkantswortelsoep. Had jij geen koksschool gevolgd?'

'De onbekende X is een spuitsgast,' zei Lara. 'Zij of hij heeft echter hulp nodig gehad.'

'Leg eens uit.'

'De directeuren zijn... waren... eh... zijn eigenlijk nog altijd afgunstig van elkaar. Ze gunnen elkaar het licht in hun ogen niet. De ene vindt zich al belangrijker dan de andere. En allemaal willen ze de AIDi zijn. Ambitie hé. Macht. Jaloersheid. Het oude kwaad. De moeder van vele rampen. De onbekende X – laten we even zijn motief buiten beschouwing laten; misschien is hij gewoon omgekocht door zo'n directeur – maakt daar gebruik van. Met de hulp van directeur 2 schakelt hij eerst de AIDi uit. Daarna doet hij met de steun van directeur 3 de voorgaande directeur 2 verdwijnen, want X heeft bij directeur 3 uit de biecht geklapt over directeur 2.'

'Wauw, Lara! Moordvrouw!'

'En verder?'

‘Nu is directeur 3 ook schuldig aan moord. X profiteert daarvan. Misschien wil hij hem chanteren. Misschien lukt dat niet. Want de spuitgast is natuurlijk ook schuldig. X nodigt via via directeur 3 uit op een Driekoningenfeestje, een paar uur voor de kerstboomverbranding. Daar gebeurt iets. Ik weet nog niet wat. Iets wat de man misselijk doet worden. Daarna zoekt X simpelweg directeur 3 in diens kantoor op, hoog in de eenzame toren. Daar haalt hij zijn spuit boven... want... hij is geroepen... hij heeft de nachtshift.’

‘En X is... ’

‘Verpleger.’

‘Wauw!’

‘Noemt er nu iemand een naam?’

Axel kruiste pathetisch zijn armen voor zijn borst.

‘De volgende hypothese graag!’

‘Hier worden spijkers met koppen geslagen.’

‘Proficiat, Lara,’ zei Yasmine.

‘Er is nog een formule mogelijk,’ opperde Bart.

‘O ja? Doe je ook mee?’

‘Ik kan niet achterblijven. Goud, wierook, mirre... Wie zei dat daarnet?’

‘Ik. Ja?’

‘Wat is mirre eigenlijk?’

‘Eh... olie... balsem... ’

‘Goud is voor koningen. Koninklijk.’

‘Bedoel je dat directeuren koningen zijn?’

‘Onze drie/pauze/koningen hé!’

‘Ha ha!’

‘Mirre?’

‘Hm... ’

‘En wierook?’

‘O! Bij de tweede moord werd de molen in brand gestoken! Rook! Wierook!’

‘Inderdaad.’

‘Hier geraken we niet ver mee, denk ik,’ zei Axel.

‘En toch zijn we vier genieën!’

Yasmine pootte haar lege glas stevig op de tafel neer.

‘De Yas is er al. Waar is Mine?’

Vlakbij rinkelde de bel van de overweg andermaal. Even later raasde de zoveelste trein voorbij. Treinen brachten in de zomer de geuren van teer en hout en verre reizen met zich mee. In de winter verbonden ze de warmte en de drukte van stations met elkaar. Hier symboliseerden ze bij elke passage een gemis, namelijk dat van een halte. Het was allang wennen aan iets dat er niet meer was. De

bewoners van het Domein der Beperkingen en de omwonenden werden er jarenlang al om het halfuur oorverdovend aan herinnerd.

08

Met het aanbreken van de lange zomervakantie werd het minder druk in de omgeving van het woonerf. De schoolbussen, die ook leerlingen vanuit de hele provincie naar hier en weer terug naar huis brachten, bleven weg. Het waren er minstens vijftien, schatte Mats. Elke dag passeerden die op het smalle weggetje tussen het domein en het woonerf. Zijn wekelijkse assistentie op de middelbare school viel twee maanden lang uiteraard weg. Ook de bibliotheek ging met die schoolvakantie mee, zodat Mats 'technisch werkloos' werd tijdens de hoogzomer. Dankzij het persoonlijke assistentie budget kon hij zich af en toe een bescheiden uitje met een begeleider permitteren: een ijsje aan zee, een namiddagfilm, een terrasje. Ingewikkelde schema's betreffende inname van medicatie, toediening van de cannabisolie, verdeling van het budget, beschikbare begeleiding, tijdstippen waarop de verpleging langs kon komen, vakantieregelingen en nog andere bekommernissen waren er de oorzaak van dat hij elke avond en meestal elke middag thuis was. Computer en televisie, ooit twee verdachte woorden in verband met vrijetijdsbesteding, boden hem een venster op de wereld. Hij klaagde allang niet meer. Uruguay was binnen handbereik.

Xavier keek, zoals afgesproken, eerst even de kat uit de boom. Hij zou zich overigens in dat gezelschap minder op z'n gemak gevoeld hebben, had Axel gezegd. Dat klopte wel. Liever met de kerels van de Groendienst. Hij wachtte dus, sigaretten draaiend op een bank bij de looppiste en het voetbalveld, tot Yasmine, Lara en Bart opstapten. Met enige inspanning kon hij, door het struikgewas en over de spoorlijn heen, de bewegingen ter hoogte van De Sportwereld in de gaten houden. Het terrasje was dunbevolkt. Aldus geschiedde. Drie stonden er op. Dat waren ze. Hij zag handen schudden en wuiven. Het was zijn beurt. Hij wachtte nog tien minuten, trouw aan de bevelen van Axel.

In het café zelf zaten twee buurtbewoners te kaarten. Axel bleef op het terrasje zitten. Er waren ondertussen geen andere klanten meer. Het was halftien, maar het bleef warm. Een kwartier nadat de anderen vertrokken waren, kwam Xavier eraan.

'Hoi.'

'Hoi. Pint?'

'Wat anders?'

Mine naderde: 'Nog een halfuurtje, mijne heren. Dan sluiten we.'

'Dat vormt geen probleem, Mine. Het is jouw zaak.'

‘Wat je zegt. Ben je onder de olie, Axel?’

‘Nee hoor.’

‘Zo’n groot lijf kan wel wat hebben hé. Die vrouwtjes kennen er ook wat van. En hier hebben we onze Groene Jongen nog eens. Wanneer komen jullie die berm hier aan de overkant eens doen? Wat mag het zijn? Bier?’

‘Twee bier, Mine. In zo’n geribbeld glas. Daar heb je er nog een paar van hé.’

‘Komt eraan, maar het zullen de laatste zijn.’

‘Doe er dan maar vier, wil je?’

‘Slim hoor.’

Nadat Mine weer naar haar toog verdwenen was, boog Xavier zich voorover en fluisterde: ‘De twee grote onbekende X’en samen hé.’

Axel knikte, zij het met een ietwat zorgelijke blik.

‘Ik heb mijn best gedaan, Xavier. Maar jij moet vooral zwijgen hé. Je lippen stijf opeen houden als het erom gaat. Alles wijst nu in de richting van... ‘

‘... Imbo?’

‘Ja. R.I.’

‘Hé?’

‘Robbe Imbo. R.I. De man van de wieken. Je weet wel: het boekje... ‘

‘Ah, ja.’

‘Ik heb niet overdreven. Bart, die andere begeleider, deed ook z’n duit in het zakje. Enfin: ik stimuleerde hem om z’n zegje toe doen... in het vaarwater van het mijne, snap je?’

Xavier knikte.

‘Ik denk dat de vrouwen het ook wel snapten,’ vervolgde Axel. ‘Zij... ‘

Hij zweeg even totdat Mine de vier glazen voor ze gezet had.

‘Alstu. Vier exemplaren.’

‘Ik betaal straks aan de toog, Mine.’

‘Goed. Scheelt me weer een kilometer. Nog twintig minuten hé.’

‘Ja.’

Axel en Xavier tikten hun glas tegen elkaar.

‘Gezondheid.’

‘Op de X’en.’

‘Hm.’

‘X-as,’ dacht Axel, terwijl hij naar de lege plek aan de overkant van de spoorlijn keek, waar de molen had gestaan.

‘De vrouwen... ?’ interpeleerde Xavier. ‘Je zei daarnet iets over de vrouwen.’

‘O, ja. Eh... Lara en Yasmine wezen met hun neus ook in dezelfde richting.’

‘Dat is goed.’

‘We waren vooral over spuiten bezig.’

‘Ah.’

‘Maar wij hier zitten dus wel degelijk verveeld met die tweede... eh... met dat tweede feit hé.’

‘En eigenlijk vooral met dat eerste ook. Denk je dat... ‘

‘Ik durf niets meer te denken. En ik haal nooit van mijn leven nog zo’n grap uit.

We zijn verdomme gekopieerd!’

‘Zijn hart had het begeven hé... ‘

‘Ja, maar nadat... ‘

‘... ik de molen op gang had gebracht... ‘

‘Ja.’

‘Dus?’

Axel haalde zijn schouders op en schudde van nee. In de verte tikte Mine op haar pols: ‘Xavier! Axel!’

‘Ja, Mine!’

Rechtopstaand dronken ze de rest van hun laatste pint op.

‘Onze zaak is gesloten hé,’ zei Axel gedempt.

Xavier knikte.

Een zoveelste trein naderde. Ongenadig stoof hij het Domein der Beperkingen voorbij. De rinkelbel aan de overweg klonk als een alarmsignaal.

Aan een andere kant van de wereld stoof ook F1-coureur Stoffel Vandoorne met een hoge snelheid op de eindmeet af. In zijn tweede seizoen was hij al naarstig punten aan het sprokkelen. De Japanners juichten. In deze lage streken alhier barstte Robbe Imbo die zomer van de energie, terwijl het aan nog een andere kant van de wereld een milde winter was in Uruguay, zoals gewoonlijk. Hij koesterde nog een plan. Kort nadat hij Mats zo’n Formule 1-race op tv had zien bekijken, nam hij contact op met een oude bekende: Patrick Vandoorne, interieurarchitect en pa van de bekende autocoureur. Dat lukte: Facebook, het meest ouderwetse nieuwe sociale medium, had de wereld van de smoelen helemaal opengegoid. Zelfs de senioren maakten er druk gebruik van. Robbe had ooit op de vernissage van een expositie van de beeldend kunstenaar Pat. Vandoorne een rol gespeeld: ‘Circulus Vitae’, een totaalproject in een circustent met videoapparatuur, computers, mailart, landkaarten, keramiek, gips, hout en doodskisten. Plus een boek. Er waren toen vijf gedichten van de dichter Robbe Imbo in de bijhorende catalogus verschenen. En hij had die op het podium in de circustent voorgelezen. Hernieuwd contact met Pat. Vandoorne zou dus, na anderhalf decennium, niet zo vreemd overkomen. Ondertussen was het tweede seizoen van zoon Stoffel in volle gang. Het eerste werd geteisterd door veel technische problemen annex strafposities. Dit kon echter niet beletten dat Stoffel toen al

enkele punten scoorde en een leger fans achter zich verzamelde. Op korte tijd had hij al meer dan honderdduizend volgers op bijvoorbeeld Facebook. Robbe vatte de koe bij de horens en interpelleerde vader Patrick betreffende een mogelijke geste ten opzichte van Mats (die hier niets over wist; het moest een extra verrassing blijven). Hij schetste in korte bewoordingen waar het allemaal over ging. Vader Vandoorne, die een groot hart verborg in een stevige ribbenkooi overtrokken met een harde pel, inmiddels ook een oudgediende van een tweetal serviceclubs, beloofde dat er iets uit de bus zou komen. Beloftes werden door Pat(.)rick Vandoorne, als kunstenaar zowel als ondernemer, altijd nagekomen. En zie: weldra popte het nieuws up. Aan het eind van de zomer zou in Worldkarts Flanders Indoor Karting in het zuiden van de provincie (waar Stoffel Vandoorne ooit leerde racen) een veiling plaatsvinden van diverse merchandising artikels die inmiddels door de huidige evolutie minder ter zake deden, maar door het huidige succes van Stoffel zeer gegeerd waren. Een cheque zou volgen. Dit betekende een streep minder door de rekeningen van Robbe: crowdfunding was niet van de grond gekomen, de opbrengst van het optreden van Candlelight was niet om over naar huis te schrijven en het boekje bracht eigenlijk niet op naar de verwachtingen. Rode Neuzen en Warmste Weken hadden de gulle mensheid blijkbaar al uitgeput. Dit was dus een onverwachte meevaller. Het werd nu duimen voor een poleposition richting Montevideo. Met dank aan de snelle motoren. En een artiest.

Xavier behoorde bijlange niet tot de begenadigden der aarde, maar dat kon je niet aan hem zien. Hij leefde met de seizoenen mee en maakte zich weinig zorgen om het woeden van de wereld. Hij bewoonde een bijna identiek huis als dat van Mats, maar dan wel in de eerste van de twee rijen die het woonerf vormden. Hij keek uit op de straat die het domein doormidden sneed en voorbij de frontale huizenrij van het erf verder liep, de velden en nieuwbouwwijken in. Voor en achter zijn bescheiden woning getuigden diverse voorwerpen, potten, emmers, planten en handwerktuigen op zijn gazonnetje en op zijn terras van een bestaan als groene jongen. Voorheen werd hij ook soms opgeroepen als gelegenhedsmolenaar, door wijlen ALDi Dezeure. Dat gebeurde op feestdagen, of wanneer scholen, verenigingen of toeristen in aantocht waren, die een bezoek aan het Domein der Beperkingen hadden aangevraagd. Maar zowel de molen als eervoorde heer Dezeure waren niet meer. Dezeure was inmiddels opgevolgd door meneer Matthijs, de nieuwe Algemeen Directeur. Een vervangende molen zou er uiteraard nooit meer komen. Wie zou dat betalen. De gelegheidsfunctie 'molenaar' verviel dus.

Aan weerszijden van de grote spiegel in Xaviers badkamer had vroeger een identiek goedkoop konijnenmasker gehangen. Hij had het duo-met-de-grote-snijtanden samen met Axel gekozen en gekocht in Mephisto, een kleurrijke zaak in een overdekt winkelcentrum vlakbij, gespecialiseerd in Halloween, carnaval en goochelbenodigdheden. De grijze onesie die erbij hoorde, ook uit Mephisto, een compleet idem dito konijnenplunje met een hoog aaibaarheidsgehalte, maar helaas ook goedkoop en dus van generlei kwaliteit, had hij op aanraden van Axel al onmiddellijk na de feiten doen verdwijnen, inbegrepen die van Axel (enkele maten groter). Groene jongens beschikten over veel mogelijkheden om dingen te doen verdwijnen, zowel boven- als ondergronds. Ook vachten. Het masker van Axel had hij ook mogen houden. Herinnering aan een gigantische frats. De beide mombakkesen konden zonder verder kwaad te berokkenen toekijken op het dagelijkse tandenpoetsen. Vooralsnog.

Die donderdag eind oktober, de dag voor het mountainbike evenement, lagen de verkleedspullen in dubbel exemplaar gereed boven in de molen. Alsook een voorraad touwen. Daar had Xavier diezelfde week al voor gezorgd, trouw de bevelen van Axel, ook met een X, opvolgend. Op het Domein der Beperkingen heerste alom voorbereidende drukte. Xavier en zijn twee groene maten bivakkeerden opzettelijk in de omgeving van zo'n cateringtent, waar ze al menig plastic bekertje achteroversloegen, terwijl ze voor de vorm wat takken en bladeren verhuisden. Toen het donkerder werd, liet Xavier zoals afgesproken zijn kornuiten in de steek, omdat hij even naar huis wou in verband met zijn medicatie en een vlugge noodzakelijke boterham daarbij. De twee anderen zouden bij die tent op hem blijven wachten, om dan samen naar De Sportwereld te trekken, voor verdere preluderende feestvreugde op de vrije vrijdag. Xavier sloop echter via een omwegje naar de molen, waar hij een snode afspraak had met Axel, oud-keukenhulpje van het 'restaurant' op het domein, met zeer slechte herinneringen daaraan, en thans, na drie jaren omscholing, herrezen als een van de vele begeleiders. Axel had de heer eerwaarde directeur Dezeure omstreeks dat tijdstip met vervormde zakdoekstem (hoewel dat niet echt nodig was als 'oude nieuweling' op de loonlijst van het domein; de ALDi was wis en zeker zijn stem en tongval vergeten) bij hoogdringendheid naar de molen gelokt, zich voordoend als een reporter van de streekzender. Hij raakte de achillespees van E.H. Dezeure. *Interview daar bij die molen bij avond – morgen tot in de namiddag om de drie kwartier in het streekjournaal.* Aan de achterkant van de molen, onttrokken aan het zicht van passerend verkeer, maakten twee reuzengrote konijnen zich vervolgens meester van de herderlijke ALDi, die de honderd vijftig meter van Het Kasteeltje naar de molen in een recordtempo afgelegd had. Hem wachtte echter geen roem, maar doem. Ze smoorden zijn verschrikt geroep met een stevige prop, bedwongen zijn gespartel, knevelde hem, sleepten hem naar de onderste

wiek en sjorden hem er met vele touwen strak en strik aan vast. De man met het kruis was gekruisigd. De beide konijnen bestegen daarna de trap weer, waar ze een metamorfose ondergingen. Xavier bundelde en verpakte de vermommelingen, waar hij zich verder ten eigen huize op gepaste wijze over zou ontfermen, en ieder daalde weer af, buiten het zicht van het slachtoffer, en ging zijns weegs in het donker, de gekruisigde onder gesmoord protest en met gesperde ogen achterlatend. De beide onbekende X'en hadden wellicht een copycat inspiratie bezorgd. Iemand met een kleinere aaibaarheidsfactor. En o ja: de ALDi haalde het journaal. Maar niet zoals de X'en het gepland hadden. Xavier en Axel hadden er immers op gerekend dat Dezeure al na korte tijd ontdekt zou worden. Xavier was daar zelfs simpelweg van uit gegaan toen hij op weg naar De Sportwereld op aanstoken van zijn groene kompanen zonder verder nadenken de wieken in beweging had gebracht. Hij had eerst na gedane zaken zijn maten weer opgezocht, want de cateringtent was ondertussen in volle glorie verrezen. Het debiet aan drank nam toe. De parcoursbouwers en de Groendienst waren aan verder proefdrinken toe, half tarief gedurende een lang happy hour. En toen viel de avond. En het was feest morgen. De wieken mochten dus draaien.

Xavier boog zich voorover en spuugde het mondwater uit. Er kwamen enkele minuscule paarse velletjes mee. Hij draaide de kraan helemaal open. Ze kolkten mee met het water, weg in de afvoer. 'Konijn met pruimen,' mompelde hij.

Mats naderde het paaltje dat het geografische middelpunt van de provincie markeerde. Hij had het er eens op gewaagd, alleen, want de laatste tijd voelde hij zich oké. Zijn linkerbeen volgde iets vlotter zijn bevelen op en wou niet langer ergens anders heen na honderd meter stappen. Het weer zat ook mee. Toch bleef het uitkijken. Even verderop waren bij de kapel nog sporen te zien van Davids drama. Niets had de inmiddels vervagende schroeiplek alsnog definitief uit kunnen wissen. Het leek erop alsof David nog niet helemaal van deze wereld wou verdwijnen. Er had ook nog altijd niemand zijn intrek genomen in het leegstaande huis op het woonerf. Het was er wat stiller geworden, en minder druk. Ronald, de andere buur, ook een dertiger, kwam vrijwel nooit naar buiten. Hij praatte ook zelden. Alleen in de zomer zat hij soms op zijn terrasje, stilzwijgend voor zich uit te kijken, zijdelings half aan het zicht onttrokken door drie struiken bloemen op hoge stengels en met veel grote bladeren omheen. Alleen Ronalds hoofd piepte erbovenuit, van op Mats' terrasje gezien.

In het hoofd van Mats wiekte de molen nog af en toe. Maar meestal stonden de wieken stil. Het was een vreemde winter geweest. En lente. Heel af en toe werden de wieken in zijn hoofd vervangen door de vleugels van een vliegtuig. Zou het er nog van komen? Wanneer? Robbe Imbo updatete hem weliswaar elke

week omtrent de stand van zaken, maar het ging traag vooruit. Na de veiling in die Indoor Karting zou er meer duidelijkheid zijn, had Robbe verzekerd. Mats had onlangs nog zomerse groeten gemaïld aan Alejandra Campeas in Montevideo. Het was een tweede bericht aan haar nadat hij een tijd geleden op haar verzoek een foto van zichzelf doorgezonden had, zonder over de benefietactie te reppen, zoals hij met Robbe had afgesproken. Het antwoord had niet lang op zich laten wachten. Alejandra zond hem een afbeelding van drie mannen die de hedendaagse Driekoningen voorstelden, met erboven de volgende tekst: *Acá estoy esperándolos... Hier wacht ik op...* Mats snapte er niets van. Het was wel winter in Uruguay, maar helemaal geen 6 januari. Bedoelde ze misschien iets met vluchtelingen? Hadden ze er daar ook mee te maken? Haar Driekoningen zagen er meer ontheemd dan heersend uit. Hoewel ze toch met vrolijk stralende ogen in de lens gekeken hadden, hun eeuwigheid op het Grote Smoelenboek tegemoet. Een halve dag later was zijn probleem opgelost. Alejandra had de verkeerde foto doorgezonden, met de verkeerde tekst. Eigenlijk moest het een andere bestemming geworden zijn. Dit keer volgde de correcte zending: een foto van The Beatles, met veel hartelijke groeten en een excuus voor de koningen, begeleid door de uitspraak van John Lennon: *'Without Elvis there would be no Beatles.'* Ze was altijd een Beatlesfan geweest, wist Mats, door vroegere brieven en later mailverkeer met haar. Tussen de vier zangers en de drie wijzen was er echter een groot verschil.

Mats gluurde even naar binnen in de kapel. Hier was hij nog nooit in geweest. Er stonden tweemaal twee rijen van vier stoelen. Op de tweede rij rechts ontwaarde hij een hoofd en een rug. Op de stoel ernaast lag een pet. Een traliehekken met een overmaats hangslot. Een paar kleinere beelden in nissen. Enkele ex voto's waaronder een stel krukken, een drietal tegeltjes en een wassen arm. Een Gekruisigde, het gekroonde hoofd op de borst gezonken. *Had deze Koning der Joden op het Laatste Avondmaal misschien de olijfpit getroffen in het te breken brood?* Kaarsenstompen vastgepind op ijzeren staanders. Een blikken bus met een gleuf in en *Dank U* op. Altijd weer die tentoonspreiding van sadisme, masochisme en gebedel. Spinrag. Een serpentine met een Latijnse toverspreuk op ontstierde het voorgeveltje. Allemaal Robbe Imbo's verantwoordelijkheid. Zijn temfeltje. Soms organiseerde die hier een bescheiden dienst, bijgewoond door drie of vier mensen. Soms dwaalde er een priester rond, in al zijn grijsheid toch herkenbaar, ondanks een hedendaags plunje, maar wie was hij of waar behoorde hij toe? *Misschien bij de Leefgroep Hemel. Of de Leefgroep Hiernamaals.* Elk jaar medio december werd de kapel een kerststal. Een belachelijk grote pasgeborene met weldoorvoede gespreide armen op stro. Op dit Domein der Beperkingen had niemand er ooit zo uitgezien. Waar haalden ze het. Mats voelde zich niet

aangesproken. Het was zo'n god die hem strafte, beweerden ze vroeger. Misschien was hij een martelaar. De Heilige Mats, bewoner van een mijnenveld, constant belaagd door sluipschutters. Voor zo'n heilige kon niet één kalenderdag voorzien worden. Het ging over 365 dagen.

Het hoofd en de rug bewogen even. Toen Mats aanstalten maakte om weer door te stappen, draaide het hoofd zich even om en knikte. Mats knikte terug. Het was Jules, chef van de Groendienst. *Bid voor mij, Jules.* Mats vervolgde zijn weg.

Debels, groene chef van het domein, moest Vanrijssel, schoolvos, niet. Helemaal niet. Hij haatte hem hartgrondig. Het conflict, dat bij elk nieuw veldslagje aandikte, betrof het groen in de omgeving van de middelbare school, en soms zelfs daarbuiten. Scholieren, lopers zowel als zitters, werden op bevel van Vanrijssel perken, tuinen en plantsoenen in gejaagd om op educatief verantwoorde manier de natuur te leren kennen en beheersen, maar ondertussen ook onderhoudswerken uit te voeren. Zelfs de boerderij bleef niet veilig voor zijn gedelegeerde ondernemingslust. Dat kon Jules Debels helemaal niet hebben. Hij was de baas, niemand anders. Zo pakten ze zijn werk en zijn autoriteit af en bovendien maakten ze er een puinzooi van. Die Vanrijssel had in zijn hoedanigheid van hoofd van de 'grote' school natuurlijk de wijsheid in pacht. Er waren volgens Jules Debels twee beroepen die je al van op honderd meter afstand kon raden: apotheker en schoolmeester. Zot en betweter. Pillen en papier. Poeders en punten. De schoolmeesters, die hem als lid van Natuurpunt en als Groene Baas nooit eens voor een voordracht op school uitnodigden, waren de ergste. Dat snoeide en knipte maar raak en kende nog niet eens het verschil tussen klaver en haver. Directeur Vanrijssel zelf had ook al eens zijn beklag gedaan over die kaduke verstandhouding bij de AlDi in Het Kasteeltje. 'Ik ga hogerop!' had hij tegen die botterik van een chef Debels geroepen, hoewel hij vond dat 'hogerop' te veel eer was voor de Algemeen Directeur, want zijns inziens stonden ze op gelijke hoogte. De bom barstte toen directeur Vanrijssel zich via de klassen van juffrouw Darline en meester Toni ook nog eens ging moeien met het perk rond de molen. Dat lag nota bene een flink eind van de middelbare school vandaan. Toch liet die moeial er zijn legertje van rolwagens op los. Die trokken voren in de grond en beschadigden het gras en de bloemenperkjies. Er sneuvelden ook houten hekjes. Voorwaar: op deze plek des onheils zou ook schoolmeester Vanrijssel sneuvelen.

Kort na de eerste 'Molenmoord' had chef Jules Debels ondergeschikte Xavier bij zich geroepen. Onder vier ogen. Hij viel met de deur in huis. Het was de beste tactiek bij een simpele ziel als Xavier.

‘Ik ga je niet verklikken, Xavier.’

‘Eh?’ deed die verschrikt, nog in de ongemakkelijke naweeën van de molenfrats met de ALDi, die zo vreselijk verkeerd was afgelopen.

‘Je weet toch wel?’

Jules verkleinde zijn ogen tot dreigende spleetjes.

‘Eh... Nee... Wat... ‘

‘Gebaar je niet van den domme, Xavier. Ik weet alles.’

‘Maar hoe... ‘

‘Mine. Ze heeft ogen op haar gat en oren op rug, als dat al bestaat. Ik kan het weten. Jullie waren zat hé die avond? Stevig onder de olie hé? Beetje loslippig ook?’

‘Eh... ‘

‘Zeg maar ja. Ontken het niet. Maar die vent is dood hé. De grote directeur dan nog wel. Eh... hartinfarctje... ? Ja? Houden we het daarop?’

‘... ‘

‘Je zegt niks? Zwijgen is bekennen. Hartinfarct of moord? Hé?’

‘Maar chef... Ik ... ‘

‘Geen woord hierover tegen Mine. Of iemand anders. Vooral die Axel niet. Ik heb je hulp nodig, Xavier.’

‘Eh?’ deed die verbaasd. Hij tuimelde van de ene emotie in de andere. Bijna plaste hij in zijn broek. Ook zijn darmen kolkten plotseling wild.

‘Ja. Ik heb een ei te pellen. Luister goed. Ik heb niet veel tijd.’

Toen creëerde chef Jules een kopie van de eerste ‘Molenmoord’, met de fysieke hulp van Xavier, die andermaal medeplichtig werd, nu door chantage. Eerst moest hij wel opbiechten hoe alles in zijn werk was gegaan. Kort daarna werd de theorie andermaal in praktijk omgezet, op een avond nadat het schoolhoofd nog een personeelsvergadering voorgezeten had. De smoes met de vervormde stem. *Iemand heeft hier het perk rond de molen in de vernieling geholpen. De leerlingen hebben er zo hard aan gewerkt. U moet dat met uw eigen ogen komen zien, directeur. Breng indien mogelijk iets mee om foto’s te maken.* ‘Weer met die maskers?’ had Xavier gevraagd. Chef Jules schudde eerst van nee en knikte dan van ja. Vermommingsen waren niet nodig: de heer directeur Vanrijssel zou het niet navertellen. Maar dat wist Xavier nog niet. En Jules verklapte het hem niet. ‘Nee, ja. Breng die maar weer mee, maar let op dat niemand ze ziet,’ had Jules gezegd. ‘Maar de rest is niet nodig. Geen eh... geen konijnenvellen. Ik heb een ander plan.’ Hij had na gedane zaken de konijnensmoelen in de staakmolen achtergelaten, ten prooi aan het vuur dat nog moest komen. Xavier had er geen vragen bij gesteld. Jules Debels was hier over alles de baas. Hij had hem volledig in zijn macht. Dat vormde bijna zelfs een soort van opluchting.

Copycat. Een stafrijm. Het was echter niet bij die kopie gebleven. Nadat Jules van de diensten van Xavier gebruik had gemaakt, en directeur nummer twee verslagen en monddood in de touwen aan een wiek hing, zond hij die weg. Xavier had zich vlug uit de voeten gemaakt, via de duistere sluipweggetjes die hij zo goed kende. Daarna was de brand uitgebroken. De houten standaard en de wieken waren een vlugge prooi voor de vlammen, aangewakkerd door een boze stiefzuster van Nikita. En ja: de wieken hadden gedraaid. Spektakel. Het duurde niet lang of er waren vele toeschouwers op deze attractie afgekomen, hoewel café De Sportwereld aan de overkant van de spoorlijn die avond gesloten was. Toen was het al te laat voor de staakmolen en voor het schoolhoofd. Ook de spuitgasten, zich moeizaam een weg banend van de dichtst bijgelegen stad tot aan het in het groen verborgen Domein der Beperkingen, waar op het ogenblik van aankomst ook nog eens de overweg aan de spoorlijn gesloten was voor de passage van een hopeloos lange goederentrein, gevolgd door een gewone trein uit de andere richting, konden niet veel meer betekenen. *Ashes to ashes; dust to dust*. Bellen rinkelden; rode lichten gloeiden op; blauwe zwaailichten kleurden de omgeving; gensters bespikkelden het zwerk; een rookzuil probeerde naar de hemel op te stijgen, uiteengereten door de wind. De vier gloeiende armen van de reus vielen uiteindelijk sissend en knappend stil, als de vier ruiters van de Apocalyps. De staakmolen gaf de geest en stuikte met veel gedruis ineen.

Toen ook een derde directeur op het domein er moest aan geloven, had Xavier de ochtend na de kerstboomverbranding bij de nog smeulende as met een wanhopig vragende blik even de ogen van chef Jules gepeild, maar die had langzaam van nee geschud. Daarna hadden ze zwijgend de restanten van de brandstapel opgeruimd. Begeleider Axel had hem na de molenbrand ook ijlings opgezocht en hoogst ongerust aangesproken, maar hij hield de lippen stijf op elkaar wat die verdomde molen betrof, gebruikmakend van zijn enige talent: de automatische piloot die zijn clichés en herhalingen aanstuurde. Dat er dus een *copycat* in het spel was, stelde Axel vreemd genoeg wat meer gerust. Het maakte zijn eigen molenfrats minder erg. Iedereen kon overal en altijd een hartinfarct krijgen.

Pok – pok – pok – pok.

Twee jaar geleden had wijlen de eerwaarde heer Dezeure plotseling de roeping gekregen om op een overgebleven schort grond naast de vijver achter het voetbalveld met de looppiste omheen een tennisveld te laten aanleggen. Dat was ondertussen het panorama geworden dat het Domein der Beperkingen bood wanneer je in de trein zat die er voorbijraasde: tennis, voetbal, atletiek, vissen. Hoera voor het volle leven. De rest van het verhaal zat achter gezond groen

verborgen. Mats ging op een bankje bij de piste zitten en volgde even de looprondjes van twee vrouwen met hoofdbanden om en zwiepende staarten. Daarna richtte hij zijn aandacht op de tennissers verderop achter de hoge afrasteringen. Er plonsde net een balletje in de vijver, gevolgd door kort tweevoudig gebrul. Hij herkende Robbe Imbo en Axel, die balletjes naar elkaar aan het slaan waren. Diaken Robbe was duidelijk bedrevenener dan leefgroepbegeleider Axel, die een indrukwekkender lichaam te verplaatsen had. Hoe zou de stand van zaken zijn in verband met de benefietactie? Robbe was deze week nog niet bij hem thuis opgedaagd. De veiling in de Indoor Karting zat er ook aan te komen. Mats droomde even weg en merkte niet dat de twee loopsters plotseling naast zijn bank stonden.

‘Hoi. Jij bent Mats hé?’ zei een van de vrouwen.

Mats kwam met een schokje terug tot de werkelijkheid en knikte.

‘Ja?’

‘De man van die benefietactie?’

De vrouw met de rode hoofdband knikte naar het tennisveld.

‘Dat klopt. Eh... ‘

‘Van die daar? Die kale knikker ginder?’

Ze knikte weer naar het tennisveld, dit keer heel duidelijk minachtend.

‘Eh... ja. Robbe. Robbe Imbo.’

‘Imbo, hé... ‘ herhaalde ze spottend, als was het een scheldwoord. De andere vrouw snoof nu ook minachtend en rolde met haar ogen.

‘Is er... Is er iets verkeerd mee?’ vroeg Mats verontrust.

‘Alles,’ zei de tweede vrouw beslist.

‘Alles?’

‘Zie maar dat je aan je centen geraakt om naar Uruguay te vliegen. Die kerel daar (ze knikte weer met een nijdige ruk naar Robbe) zou je wel eens te grazen kunnen nemen.’

‘Maar... ‘

‘Het zou de eerste keer niet zijn, nietwaar Tania?’

‘Nee,’ schudde Tania.

‘Is er dan iets aan de hand?’

‘Imbo ging jaren geleden aan de haal met de opbrengst van een liefdadigheidsactie voor een weeshuis in Malawi. Nooit van die affaire gehoord?’

Mats schudde van nee en volgde weer even de kale schedel van Robbe op het veld.

‘Maar hij wist het wel geregeld te krijgen. Beschermd door de hoge heren natuurlijk.’

‘Hij speelt hier de nachtverpleger hé?’

‘Ja.’

‘Zijn er al dood?’

‘Eh? Wie...’

‘Van zijn patiënten. Zijn er al dood?’

‘Niet dat ik weet.’

‘Brandt hij dan een kaars voor ze in die kapel daar?’

‘Of steekt hij ze gewoon zelf in brand? Hé?’

‘Ha ha!’

‘Maar...’ deed Robbe. Hij speurde hun gezichten onder de hoofdbanden af en merkte dat hun spot gemeend was. Het waren niet echt grapjes.

‘Die Cools... Die baas van de Leefgroepen hier... Dat was de derde dode hé?’

‘Ja...’

‘Is daar al meer over geweten?’

Mats haalde zijn schouders op.

‘Dat ze maar eens grondig die engel des doods daar aan de tand voelen!’ zei de vrouw met de rode hoofdband. ‘Tot kijk, Mats. Kom, Sylvie.’

Verbaasd keek Mats de dansende paardenstaarten na. Daarna richtte hij zijn blikken weer naar het pok – pok – pok – pok – pok, dat al een trager ritme vertoonde. Hij niesde driemaal. Toen hij naar zijn voorraadje papieren zakdoeken grabbelde en er een wilde uiteenvouwen, veerde zijn linkerbeen op. Zijn linkerarm begon te schokken en hij viel opzij, onzacht met zijn hoofd op de zijleuning van de bank, maar dat voelde hij nu nog niet.

‘Mats! Mats! Ben je er al? Ben je al terug?’

‘Mats! Mats! Hallo! Aarde aan Mats!’

Twee verschillende stemmen brachten hem langzaam terug in de werkelijke wereld. Met bezwete gezichten bogen Robbe en Axel zich over hem. Axel trok aan zijn arm om hem rechtop te krijgen, maar het was de verkeerde arm. Mats schudde van nee, want hij kon nog niet onmiddellijk praten.

‘Mmmm... mm...’

‘Wat is er? Niet goed?’

‘Dat wordt weer een bluts.’

‘Of een buil.’

‘Nee...’ kon Mats eindelijk zeggen. ‘Nee.’

‘Niet goed? Wat?’

‘A... an... andere arm.’

‘Andere arm,’ herhaalde Robbe. Samen hesen ze hem rechtop. Er waren nog wat naschokken.

‘Gaat het al een beetje?’

‘Ja ja.’

‘Wat was je aan het doen?’

‘Gewoon... Zitten... ‘

Mats tastte naar zijn hoofd.

‘Bloedt het?’ vroeg hij.

Robbe inspecteerde zijn schedel.

‘Nee. Overal haar. Ha ha. Geen bloed. Dat wordt waarschijnlijk wel een buil hé.

Ben je hard gevallen?’

‘Dat weet ik niet hé.’

‘Op die zijleuning hier hé,’ wees Axel.

‘Bekom nu maar even. Ik blijf nog wat.’

‘Ik heb straks dienst,’ zei Axel.

‘Ja, ga maar. Ik blijf.’

‘Oké. Tot ziens, Mats.’

Mats knikte. Hij depte wat speeksel weg met die verdomde papieren zakdoek.

‘Ik stap straks met je mee tot bij het woonerf,’ zei Robbe.

Mats knikte weer en sloot zijn ogen.

‘Moe?’

‘Ja.’

‘Doe maar rustig aan.’

Een kwartier later begeleidde Robbe hem naar het woonerf, maar Mats wou hem geen arm geven. Toen ze de kapel en de schroeiplek passeerden, keek hij weer even naar binnen. Er was niemand meer te zien.

‘Wil je misschien naar binnen om even te gaan zitten?’ stelde Robbe voor.

‘Nee nee. Het gaat wel.’

‘Oké dan. Ik dacht... ‘

‘Daarnet zat de baas van de Groendienst er. Eh... ‘

‘Chef Jules?’

‘Ja, die.’

‘Tiens, die komt anders nooit... ‘ mompelde Robbe. Hij keerde twee stappen terug en gluurde ook even naar binnen.

‘Niemand,’ zei hij. ‘Vooruit met de geit.’

Zwijgend legden ze de afstand naar het woonerf af, Mats houtherig en oplettend, met gebogen hoofd de grond scannend op zoek naar hindernissen, Robbe op halve snelheid, beducht voor een nieuwe aanval. Voor een buitenstaander kon het lijken alsof Mats dronken was, maar hij had nog nooit van zijn leven ook maar één druppel alcohol gedronken. Dat werd hem volstrekt afgeraden.

‘Zo,’ zei Robbe. ‘Bestemming bereikt.’

‘Ja.’

‘En nu? Even horizontaal?’

‘Ja. Even bekomen toch.’

‘Hou je taai. Tot binnenkort, Mats.’

‘Tot binnenkort.’

‘Ik doe de deur wel dicht.’

‘Ja. Kom je nog langs deze week?’

‘Wellicht.’

Mats strekte zich uit op de sofa. Robbe gluurde voor alle zekerheid nog even door de glazen deur naar binnen. Mats veerde nog een keer op. Waar was Nikita? Hij zag Robbe met een hand boven zijn ogen naar binnen kijken. In zijn tennisplunje geleet die inderdaad op een engel des doods. Mats wuifde nog even geruststellend. Robbe knikte en verdween. Er bleef een wasemafdruk op het glas achter, die vlug in het niets oploste.

‘Nikita! Kom! Pst... pst... ‘

Nikita verliet haar schuilplaats onder het overgordijn, rekte zich omstandig uit en hupte op de sofa.

09

Vluchtmisdrijven met dronken jonge daders waren de laatste jaren schering en inslag in België. Bijwijken leek het op een epidemie. De doodrijder van Nikita – een van de begeleidsters van de bewoners van het woonerf, o.a. van Mats – was ook dronken op het ogenblik van het ongeval. Hij had nog een honderdtal meter doorgereden, maar zijn verbrijzelde voorruit had hem belet verder te vluchten. Hij was teruggekeerd, eerst nog zigzaggend een stuk achteruit rijdend, waarbij hij drie paaltjes ramde. Men trof hem gehurkt naast zijn auto aan, wenend, met zijn hoofd in de kom van zijn handen. Een moment van inkeer. Hij kon elk ogenblik zelf het slachtoffer worden van een tweede aanrijding. Dertig meter terug was Nikita ondertussen al gestorven. Haar fiets was tot een vreselijke assemblage herleid.

Jeroen Cools werd veel te mild gestraft. De justitie van dit land stond bekend voor haar traagheid, laksheid en onbegrijpelijkheid. Het had wereldwijd zelfs een uitdrukking opgeleverd, die her en der in films of feuilletons opdook: *It's as bad as Belgian justice*. Cools' dronkenschap op het moment van de feiten belandde in de doofpot – ook al een bekend rekwisiet uit de keuken van hogere heren die aan de vetpotten zaten. ‘Meneer’ Cools, zoals zijn advocate op de streekzender met praatgrage preutse lippen naar hem verwees, betoonde evenmin veel spijt. De connecties van de Directeur Leefgroepen op het Domein der Beperkingen (een rechter, enkele advocaten, de broer van een bekend politicus, een intimus van de provinciegouverneur) deden de draden van hun netwerk trillen, tot de orde weer hersteld was en de gemoederen bedaard waren. Jeroen Cools kwam

er met het schijt en de schrik vanaf; zijn spijt betrof vooral het rijverbod, de straf en de boete, die dankzij zijn vader helemaal niet in verhouding tot zijn dodelijke daad waren. Op aanraden van zijn pa bleef Jeroen een tijdlang buiten beeld in de streek. De familie van Nikita keek verbijsterd toe hoe alles in zijn werk ging. Ze dachten er zelfs aan te emigreren uit dit lachwekkende koninkrijkje, waar charlatans, dilettanten en oplichters de plak zwaaiden.

Dat alles betrof dus het recente dieptepunt van de kranige vijftiger directeur Cools, Baas der Leefgroepen. Hij was daardoor tot vele wederdiensten veroordeeld. Het web van de connecties had immers getrild. De spin had honger. Was daar in sommige gevallen geen mouw te passen aan die ellenlange wachtlijsten in verband met onderdak voor mensen met een beperking? Hm. Maar zover zou het niet komen. In het schijnsel van een kerstboomverbranding vlak bij De Kersentuin, Alhambra, Piccadilly, Broadway en Montmartre zou de heer Cools het tijdelijke met het eeuwige verwisselen. Hij zou niet meer aangesproken worden om zijn invloed te laten gelden.

Mats droomde niet. Voor een keer tuimelde hij niet in een tomeloze slaap. Zijn ogen waren wijd open. Zijn rechterhand rustte op de zachte vacht van Nikita, die in een gezellige krul ter hoogte van zijn buik lag te spinnen. Mats staarde naar de film die zich vlak boven hem op het scherm van zijn witte plafond afspeelde.

Marc Vanden Bossche, directeur van zowel de domeinboerderij als tearoom Zetjebie (*kaffaat!*, zou hij geroepen hebben, *kaffaat Zetjebie! In 't Vlaams!*), en ook het gerantenkoppel Gery en Kelly, knepen een oogje dicht wanneer Robbe Imbo weer eens likkebaardend in de keuken verscheen. Ze wisten dan hoe laat het was. Restjestijd. Een nachtverpleger/diaken, tevens vrijgezel, kon je dat niet ontzeggen. Robbe had hier in de loop der tijden een bijnaam gekregen. Ze verwezen soms naar hem als 'de keukenmol'. Op slechte dagen: 'de profiteur'. De man die de kapel van kaarsen voorzag, toespraakjes hield bij afscheidsdiensten en gedichten op gedenkkaarten liet drukken, werd hier als veelvraat gedoogd. Bovendien kon hij soms aan pillen geraken. En hij deed aan goede werken, soms in verre landen.

Verpleger Robbe was beslagen in poeders en preparaten. Hij had zelfs ooit nog studies aangevat aan een katholieke universiteit, die hem het statuut van apotheker zouden opleveren, maar omstandigheden deden hem die studies noodgedwongen voortijdig afbreken. Hij koos iets wat eenvoudiger was, en dat minder lang duurde. Zijn kale omkranste knikker verleende hem een ander soort heilig statuut. Zo waren ze hier in deze lage streek.

Op Driekoningendag was hij andermaal in de keuken van Zetjebie verschenen. Terwijl alle aandacht op de fameuze geluksboon gericht was, en wie die zou krijgen, slaagde hij erin van op een afstand een extra verzorgd cakeje naar de heer Cools toe te dirigeren, met de onbewuste hulp van bakkerin Nikita, hierbij al net zo onwetend bijgestaan door gerant Gery. De Directeur der Leefgroepen werd even later wat ziekjes. Nog later, terwijl 's avonds de afgedankte kerstbomen al flakkerden, diende hij een beroep te doen op de avond- en nachtverpleging. Aldus geschiedde. Er werd aan zijn deur geklopt. Zijn lot was bezegeld. Een engel verscheen hem. Robbe Imbo had wraak genomen. Nikita was immers zijn laatste hoop als vrijgezel geweest. Er waren in dat verband al diverse hoopgevende signalen, gebaren en ontmoetingen geweest. Nikita had zelfs op een stormachtige avond in november de kapel bezocht. Een heilig moment in de donkerste der dagen. Ze hadden wodka gedronken. Een beker des verbonds. Robbe had zich een Apostel van de Liefde gevoeld. Hier zat meer in. De afgod van het verkeer besliste er anders over.

Mats had noodgedwongen het optreden van Candlelight, het folkgroepje van Robbes broer Rikkert, niet kunnen bijwonen. De kerel waar het om draaide kon niet aanwezig zijn op zijn eigen benefietfeestje. Het mijnenveld had hem in bedwang gehouden en voor de zoveelste keer aan zijn sofa gekluisterd. Ook de veiling van Vandoorniana in Worldkarts Flanders Indoor Karting ging aan zijn neus voorbij. Het was niet anders. Hij had die week een rotklap op zijn hoofd gekregen toen hij in de aangepaste zitdouche in de badkamer een aanval onderging. Het bloedde hevig; hij was geruime tijd buiten bewustzijn geweest. Daarna slaagde hij er in een van zijn alarmknoppen te bereiken, ondertussen de wonde met een handdoek afdekkend. Verpleging daagde op: Myrtille, ook een trouwe bezoeker van het woonerf, was gelukkig net aan haar ronde begonnen. Ze riep er onmiddellijk de dokter bij, de vaste huisarts van Mats, die een halfuur later arriveerde. Acht draadjes. Mats kon zo stilaan het woord 'draadjes' niet meer horen. Zijn schedel en zijn kin waren na al die ingrepen al zo zacht als boter geworden. Toen hij nog als minderjarige in het epilepsiecentrum Zevenbossen verbleef, was hij er de recordhouder van de 'witte sikken'. Keer op keer knalde hij op zijn kin, tot men een extra beschermend kinstuk aan zijn helm voorzag, wat het ding nog enger maakte. Oude wonden knapten later telkens weer open. Maar zo'n vreselijke valhelm wou Mats nu niet meer dragen. Soms behielp hij zich met een verstevigde sportpet. Begeleider Jeroen van Leefgroep De Kersentuin had die speciale pet op het internet ontdekt. Het oogde een stuk cooler dan zo'n monsterhelm. Maar die pet kon je natuurlijk niet onder de douche op houden.

Die veiling bracht Mats dus thuis in de sofa door, andermaal genaaid en

bepresterd. Op dat ogenblik was Stoffel Vandoorne zelf in Maleisië, voor zijn zoveelste race van het seizoen. Met een beschermende helm. De zaterdagritten waren bezig. Het geknok voor de beste startplaatsen. Vorig jaar werd Stoffel daar zevende met zijn McLaren. De Lage Landen hadden er goed gescoord. Max Verstappen won er met zijn Red Bull. Ondertussen leidde zijn pa Patrick Vandoorne in het zuiden van de provincie de veiling in goede banen. Een deel van de opbrengst was aan Robbe Imbo beloofd, die op de eerste rij stond: de weldoener die ervoor zou zorgen dat Mats naar Uruguay kon vliegen. Een goede daad. Snelheid. Tijd was geld.

Toen Mats al bijna in soesland vertoefde, en hij in een onduidelijke context aangesproken werd als Donkere Wolk, met dank aan zijn straffe cocktail van pillen, zoemde plotseling zijn smartphone, een halve cirkel draaiend op zijn tafeltje. Hij hoorde het niet. Het ding bleef rondjes draaien en lawaai produceren. ‘Mieke’ verscheen er telkens op het scherm. Mieke werkte in Home Vrijzicht. *Mieke. Zzzz. Mieke. Zzzz. Mieke. Zzzz.*

Mats’ vader werd een week later ter aarde besteld. De diensten van Home Vrijzicht regelden alles, want zijn ma leek elke dag wat meer afwezig te zijn op deze wereld. Weldra zou ze lid worden van de *laughing academy*. Zoon Mats zelf werd met rust gelaten, gezien zijn aandoening. Begeleidster Maud vergezelde hem naar de Augustinuskerk, dertig kilometer verder naar het noorden. Er daagden toch nog een kleine honderd mensen op, vaak gezichten die Mats zich plotseling weer even herinnerde, in een bepaalde situatie lang geleden. Sommige van die gezichten namen hem in het passeren (de stoet naar de offerande, de kortere stoet naar de communie, handen gevouwen voor het kruis – het was een ouderwetse katholieke dienst) even nieuwsgierig op. Het waren vooral oude mensen, want zelf was hij een zoon van ouders die altijd oud waren geweest. Na de teraardebestelling volgde een broodjesmaaltijd in een zijgebouw van Home Vrijzicht, met een panorama op het stadspark. Even was er wat verwarring in verband met Maud, die niet meegerekend was, maar ze mocht uiteindelijk toch mee aanschuiven. Tweeëntwintig mensen waren op de doodsbrief verzocht ‘de familie te volgen’. Maar Maud was geen familie. Mats zat tussen haar en zijn ma. Hij at vrijwel niets, uit vrees voor een aanval, die zich wel vaker onder het eten voerde. Niemand van die oudere mensen hier zou dat kunnen begrijpen. Ook Maud zat de broodjesmaaltijd met gekrulde tenen uit.

‘De laatste tijd zei hij niet veel meer, Mi... Je pa.’

‘Ja?’

‘Er was altijd wat.’

‘Las hij nog?’

‘De krant hebben we opgezegd. In de ontspanningsruimte ligt er genoeg.’

‘Waarom?’

‘De letters zijn te klein.’

‘Ook in de ontspanningsruimte?’

‘Nee.’

Maud glimlachte.

‘Hoe vult u uw tijd, mevrouw? Is er voldoende eh... te doen hiernaast?’

‘Elke dag hangt er iets uit, eh... Haast elke dag... eh...’

‘Maud.’

‘Ja. Elke dag hangen ze uit wat er te doen is, Maureen.’

‘En doet u daar dan aan mee? De geest en het lichaam moeten beide actief blijven hé.’

‘Ik heb gisteren, of was het eergisteren, al die kranten weggedaan. Mieke heeft geholpen. Zeker vijf kilo. Hij eh... Michel was zeer verstrooid de laatste tijd. Hij las ze ondersteboven, denk ik. Waar is die man, Mats?’

‘Welke man, ma?’

‘Die eens mee was met je.’

‘Robbe? Robbe Imbo?’

‘Al die rare namen de laatste tijd.’

‘Was het Robbe? Die verpleger?’

‘Ah, ja. Die kale. En hij was nog iets.’

‘Diaken.’

‘Wie vindt toch al die rare beroepen uit.’

‘Wat zou je er van zeggen mocht ik F1-piloot zijn, ma?’ vroeg Mats.

‘Op een zeeboot?’ riep ze uit.

Maud schoot in een luide lach en verslikte zich in haar rouwsoepje. Niemand keek daar verstoord van op. Hier en daar werden immers ook grapjes verteld. Dat had je op begrafenissen. En in omgevingen waar de ene mensen voor de andere mensen zorgden. Er werd opvallend veel geglimlacht.

‘Hoe komt het dat jij Mats heet, Mats?’ vroeg Maud bij de terugreis in de auto.

‘Ha ha, dat rijmt.’

‘Ha ha.’

‘Mats Wilander was ooit een bekend Zweeds tenniskampioen. Mijn pa was er fan van. Hij volgde veel tenniswedstrijden op tv.’

‘Ah zo.’

‘Je bent te jong om die te kennen hé?’

‘Die Zweed? Ja. Ken ik niet.’

Mats dacht even terug aan Axel en Robbe, die onlangs balletjes naar elkaar stonden te slaan op het domein. Pok – pok – pok. De felle loopsters met de

hoofdbanden om.

‘Wat vind jij van die Robbe?’ vroeg hij.

‘Robbe? Robbe Imbo? De verpleger?’

‘Ja. De kale diaken.’

‘Waarom? Is er iets mee? Ik ken die niet zo goed.’

‘Ik weet het niet... Heeft hij iets met een weeshuis te maken gehad? In Afrika?’

‘Dat weet ik niet. Maar hij organiseert toch jouw benefiet voor Montevideo?’

‘Ja. Hij komt elke week verslag uitbrengen.’

‘Is er iets gebeurd? Heb je twijfels?’

‘Het zal inbeelding zijn. Nee.’

‘Lukt de actie?’

‘Ik weet het niet. Het optreden en de veiling kon ik zelf niet bijwonen. Het boekje verkoopt niet zo goed.’

‘Hoeveel hebben jullie eigenlijk nodig? Wie gaan er allemaal mee?’

‘Dat is ook niet zo duidelijk.’

‘Je bent vrij bekend in Uruguay, schijnt het.’

‘Tja. Die Alejandra beweert dat toch. Er zijn weer voordrachten over de crash. Een verjaardag of zo. Gedenkdag, eigenlijk. Er zijn verschillende kennissen van Alejandra Campeas die nu ook vriend geworden zijn met mij op Facebook. Vriendelijk volk ginder. Misschien ben ik beroemd aan de andere kant van de wereld, ja.’

‘Spreek je Spaans?’

‘Nee. Mijn moeder leerde het ooit, op korte tijd.’

‘Hoe communiceer je dan met eh... met Uruguay?’

‘In het Engels. Wederzijds. Soms met een woordje Spaans tussen.’

‘Zendt of zond die dokter je ook berichten? Of die ander? Die ondernemer?’

‘Roberto Canessa? Nee, niet rechtstreeks. Alles gebeurde via zijn secretaresse, Alejandra. Soms deed Nando, die zakenman, ook de groeten via haar. Nog altijd, maar ondertussen is ze geen secretaresse meer van de dokter. Ik geloof dat ze nu een kattenbegraafplaats leidt. En ze is fan van The Beatles.’

‘Echt?’

‘Echt.’

‘Aha. En wil je eigenlijk wel naar ginder vliegen?’

‘Mm...’

‘Wisselende gevoelens daarover?’

‘Ja, precies.’

‘Wie gaat er dan voor Nikita zorgen?’

‘Jij, Maud?’

‘Ik ben allergisch.’

‘Ik ook.’

‘Voor katten??’

‘Nee, voor ... Oei, uitkijken waar je rijdt, Maud. Ik zag daar een poes!’

‘Gelukkig heb je valdetectie hé Mats!’

‘Ja.’

‘En waarvoor ben je nu allergisch?’

‘Zwaartekracht.’

Maud durfde niet te lachen. Ze gluurde even vlug opzij, om te zien of Mats het meende. Blijkbaar wel. Hij gaf geen krimp en staarde neutraal voor zich uit. Ze hadden daarnet ook zijn pa begraven. Het luidde vijf minuten stilte in. Een kwartier later doemden de gezonde bosschages van het Domein der Beperkingen op.

‘Ik heb heimwee naar een zomeronweer,’ zei Mats.

De beide Nikita’s hielden zich koest. Het einde van de hoogzomer was bijzonder warm en windstil. Poezen verscholen zich in de schaduw van de struiken voor het geweld van de koperen ploert. Nikita hield zich op in de koelte van het gelijkvloerse huis. Ze bewoog zich amper. Alleen ’s avonds kreeg ze het soms op de heupen. Dan grabbelde en graaide ze driftig naar haar eigen staart, telkens opnieuw in dolle cirkels rondtollend. Voor Mats betekende dat dan: extra uitkijken. Onverhoedse bewegingen, van welke kant ook, konden soms een aanval uitlokken. Dat was een van de problemen geweest met Eden, de geleidehond, hoe goed die ook getraind was.

Sommige namiddagen, wanneer de begeleidster of de helper weer vertrokken was na het middagmaal, en Mats soezend in zijn sofa lag, probeerde hij zich voor te stellen hoe de winter in Uruguay er uitzag of aanvoelde. Alejandra had wel eens geklaagd over de hoge temperaturen in de zomer. Dertig graden Celsius en meer. Hoe was de winter daar dan? De helft, wellicht? Zoals de lente hier, in deze lage streek? Hij had op toeristische internetsites gelezen over milde winters in de *Republiek ten Oosten van de Uruguay (Rivier van de geschilderde vogels)*, de officiële naam van het land. Temperaturen onder het vriespunt waren er vrijwel onbekend. Soms deden er zich snelle weersveranderingen voor, met de bekende *pampero*, een windvlaag vanuit de *pampa's* in Argentinië. Een belangrijke factor voor het klimaat van Uruguay was wind. In de zomermaanden waaide die vooral vanaf de oceaan, waardoor het toch niet al te extreem heet werd. In de winter konden polaire winden uit zuidelijke richting zorgen voor relatief koele periodes. In het voor- en najaar veroorzaakten de windstromingen op hoge hoogtes vaak voor een plotselinge omslag in het weer. Het was meestal onvoorspelbaar. Een van hun bekendste schrijvers, Juan Carlos Onetti, had een boek gepubliceerd

met als titel 'Laat de wind maar spreken'. Dat vond Mats alvast boeiend klinken, veel boeiender dan 'Arepo', en makkelijker ook. Onlangs, op de begrafenis van zijn pa, had zijn ma nog gezegd dat ze geprobeerd had om 'Apero' te lezen, omdat ze dacht dat er recepten voor aperitieven in stonden. Heden ten dage wist Mats echter nooit echt goed of ze het meende, want ze zei zowel de gekste als de slimste als de grappigste dingen.

Alzo soezend en wakker schietend en weer induttend surfte Mats op de golven van zijn hersenen en zocht hij verkoeling in de *windmills of his mind*. Het waren wat hem betrof de leukste ogenblikken van een doodgewone dag. Hij lag in de veilige cocon van zijn sofa. Hij kon de wereld aanklikken met zijn knoppenbakjes. De huistijgerin Nikita waakte als een sfinx naast hem. Misschien woei er aan de andere kant van de wereld een milde wind.

10

Twee vleugels; twee armen. Wieken; vlerken. Motoren sputteren; hersenen vonken. Onweer of brute pech? Bliksemschichten; flitsen. Woedende wolken; woeste wind. Loeien, gieren, fluiten, snerpen. Trillen, schokken, brullen. Vliegen, vallen, stijgen, dalen. Ijzige kou en vlammeende hitte. 'Vliegen is veiliger dan autorijden', beweren ze. O ja, tot het je treft. Makkelijk praten allemaal. Het zal je maar overkomen. Scherven. Splinters. Malende molens. Met de brokstukken een nieuw luchtkasteel proberen te bouwen. Als kleine jongen had hij ooit een collectie olifantjes, kleine en grotere, stevige en breekbare. Na een poos was het een olifantenkerkhof geworden. Slachtoffers van zwaartekracht. Piloot Arepo houdt met moeite de wieken. Piloot Arepo houdt de wieken malende. Ook bij donkere wolken. Vooral bij...

Alarm. Alarm? Mats werd met een schok wakker. Er werd aan de voordeur gebeld. Dat gebeurde niet veel. Hij herkende zelfs het geluid amper. Bijna iedereen die hier kwam, klopte even op het glas van de achterdeur, die uitgaf op de gemeenschappelijke ruimte tussen de twee huizenrijen. Hij wachtte even, niet alleen om weer bij zijn positieven te komen, maar ook om er zeker van te zijn dat hij die bel werkelijk gehoord had. Hij spitste zijn oren als een kat. Het duurde wat, maar toch klonk de bel een tweede keer. Ja dus.

'Vooruit, Nikita. Volk.'

Nikita hupte van de sofa. Mats ging naar de voordeur, raapte nog wat drukwerk van de grond op en opende nieuwsgierig.

'Mats Dendoncker?'

‘Ja.’

‘Hallo. Skuus voor het storen. Ik ben Jeroen. Eh... Heb je even tijd?’

‘Eh... ja... Is er iets ge...’

‘Ik eh... Ik wil je wat vragen... in verband met dat benefiet...’

‘Ah, o. Kom er even in.’

‘Dank je.’

Nikita vluchtte achter het overgordijn toen de bezoeker binnenkwam. Mats schoof twee stoelen die om de tafel stonden achteruit.

‘Ik stoor toch niet?’

‘Nee, nee. De... de siësta is voorbij,’ glimlachte Mats. ‘Hier goed zo? De kat ligt in de so... O, ze is al... Eh... Kom je van het domein hiernaast misschien?’

‘Nee.’

‘O, ik dacht... Dat benefiet... Omdat je...’

‘Ja. Ik ben op de hoogte. Mijn pa was... Mijn pa werkte... Ik ben... Eh... Ken je mij?’

‘Nee...’

‘Nee?’

‘Nee.’

‘Nooit eh... gezien?’

‘Nee... Ken jij mij misschien? Je pa, zeg je?’

‘O, van minder belang eigenlijk. Mijn pa werkte vroeger op het domein hiernaast. In Dienstencentrum Middelpunt. Een tijd geleden. Maar... Ik was op die veiling onlangs en...’

‘Ah, de veiling,’ knikte Mats. ‘Ik kon er zelf niet bij zijn. Er was iets...’

‘Ja. Nee.’

‘Heb je daar iets gekocht?’

‘Een poster, ja. Stoffel in zijn oranje racecar. Hoe loopt de benefietactie?’

‘Dank voor de steun. Dat eh... Dat gaat wel. Ik krijg elke week een update. Een... een verpleger zorgt daarvoor. Hij komt langs op zaterdagen. Robbe Imbo.’

Jeroen knikte: ‘Ik zag hem op de veiling. Hij had ook zijn boekjes mee toen.

Kaal? Rond de veertig – vijfenveertig?’

‘Dat klopt. Er was veel volk, hoorde ik?’

‘Ja, viel wel mee.’

‘Iets drinken?’

‘Nee, dank je. Heb net... Weinig tijd. Moet nog ergens zijn. Eh... Die man van het benefiet komt elke week, zeg je?’

‘Ja.’

‘Werkt hij hiernaast? Ja, zeker?’

‘Hij is nachtverpleger op het domein.’

‘Elke nacht?’

‘Dat weet ik niet. Ik ken zijn werkrooster niet. Eh... Hij is ook diaken. Een soort priester. Geen echte.’

‘Imbo, hé? Robbe?’

‘Ja.’

‘Ik... Mijn pa had hem graag eens iets gevraagd in verband met dat benefiet. Waar zou hij hem kunnen vinden?’

‘Er is meest kans in de verpleegeenheid op het domein hiernaast, als hij niet op ronde is of opgeroepen wordt. Soms is hij in de kapel. Er staat een kapel, naar de mo... naar de spoorweg en de sportvelden toe.’

‘Verpleegeenheid?’

‘Ja, naast Het Kasteeltje, het centrale deel waar de directie zit. Een zijgebouwtje van de paviljoenen waar de Leefgroepen wonen. Er staat een kleine toren tussen. Je herkent het wel.’

‘Ja... Oké... Dank je.’

‘Kan ik misschien zelf helpen?’

‘Eh?’

‘Met wat je vader wil weten... Ik zie Robbe zelf... ’

‘Ah, o, nee. Ik ken hem. Hij wil het liever zelf doen. Hij stuurde me er alleen op uit om even hier te informeren; hij heeft het altijd bijzonder druk. Ik eh... Ik maak hem wel wegwijs. Hij wou per se die initiatiefnemer eens ontmoeten. Misschien heeft hij een verrassing in petto. Het zou me niet verwonderen. Ik zeg het: ik ken hem.’

‘Ja, hij is je vader,’ merkte Mats per ongeluk wat bot op. ‘Maar kent je vader mij dan? Omdat hij... Ik heb daar ooit in zo’n leefgroep gewoond. Maar dat is wel lang geleden. Ik was nog een stuk jonger.’

‘Ik denk van niet. Hij kent wel de actie. *Mats naar Montevideo*. Hij weet waar het over gaat. Het is ook al wel een tijd geleden dat hij hiernaast werkte. Hij steunt soms goede doelen, in een serviceclub. Ik heb de indruk... Ik heb het gevoel dat hij iets wil weer doen voor eh... voor het Diensten Centrum Middel-punt.’

‘O, was hij een directeur of zo?’

‘Iets op een bureau. Ik weet dat niet zo goed. Ik was ook nog jonger dan, hé. Nu... Nu werkt hij ergens anders. Hij zal nog wel mensen kennen op het domein hier.’

‘Dat zal wel. Ja, oké, goed dan. Er werken er daar zeker zo’n honderd tachtig. Als het niet meer is.’

‘Bedankt voor eh... de informatie.’

Bezoeker Jeroen stond op. Er bewoog iets achter het overgordijn.

‘O, een poes? Bang voor mij?’

‘Ze vlucht gewoonlijk bij bezoek,’ knikte Mats.

‘Ah. Hoe heet ze? Het is een ‘ze’, zeg je?’

‘Ja. Nikita.’

‘Ni... ‘

‘Nikita.’

‘Een... een ongewone naam.’

Jeroen trok de klep van zijn pet dieper over zijn voorhoofd.

‘Zo, nogmaals sorry voor het storen.’

‘Geen probleem.’

‘Dag Mats.’

‘Een bijzondere weldoener?’ flitste het door Mats’ hoofd, toen hij met een knikje de zoon van die vader uitliet.

Robbe kwam, twee dagen later dan afgesproken. Hij zag er onfris uit.

‘Ziek geweest,’ meldde hij bij het binnenkomen.

‘O, erg?’

‘Een plaagje, nee.’

‘En het benefiet?’

‘Ja... Dat gaat zijn gangetje hé. Het wordt tijd dat ik eens een round-up maak.’

‘De veiling?’

‘Viel wel mee. Jammer dat je er weer niet bij kon zijn. Ik wacht op nieuws van vader Vandoorne.’

‘Er was hier onlangs een Jeroen op bezoek,’ zei Mats. ‘Hij schijnt je gezien te hebben op die... ‘

‘Lange Jeroen? Van Leefgroep De Kersentuin?’ vroeg Robbe.

‘Nee, een andere.’

‘Ken ik hem? Moet ik hem kennen?’

‘Hij had je op die veiling gezien. Van die Vandoorniana, zoals je het noemde.’

‘Hé?’ deed Robbe verbaasd. Hij leek geschrokken.

‘Die Jeroen dus.’

‘Maar ik heb daar geen Jeroen gesproken. Eh... geen Jeroen gezien. Ik ken geen andere Jeroen dan Lange Jeroen, ja, van op het domein hier. Weet je zeker... ‘

‘Ja ja. Hij kocht er een poster, zei hij.’

‘Een andere Jeroen dus. En wat wou die andere Jeroen?’ vroeg Robbe kregelig. De benefietactie liep eigenlijk niet echt lekker. Als zoiets niet op die stomme tv kon komen, lukte het niet. Mensen geloofden alleen in die heilige koe. En de streekzender liet ook niks van zich horen, ondanks diverse persberichten.

Mats vertelde hem waar het over ging.

‘Hm,’ deed Robbe. Hij fronste nadenkend zijn wenkbrauwen.

‘Misschien heeft die man nog wat leuks in petto hé,’ opperde Mats.

‘Die vader dus?’

‘Ja.’

‘Hm. Misschien.’

‘Is er iets?’

‘Eh... nee... ja... Waarom zoekt die kerel... die Jeroen mij dan niet op? Ik organiseer toch de actie?’

‘Maar hij vroeg net aan mij waar hij jou kon vinden! Zijn vader had hem gezonden.’

‘Zijn vader dus? Shit. Zeker weten?’

‘Ja.’

‘Dat is toch... Ik snap het niet echt.’

Robbe schudde zijn hoofd.

‘Wat snap je niet?’

‘Eh... Ik snap niet wat ik niet snap, verdorie. Daar komt het op neer. Snap je?’

‘Ha ha!’

‘En heb je die Jeroen gezegd... ‘

‘... waar hij jou kon vinden? Ja. Hij vroeg het. Koffie? Je lijkt er aan toe te zijn.’

‘Ja, doe maar... ‘ mompelde Robbe verstrooid, terwijl hij bijna onmerkbaar van nee bleef schudden.

‘En wordt het niet eens tijd dat ik Alejandra in Montevideo op de hoogte breng? In Montevideo? Ze weten nog van niks ginder.’

‘Eh... Ik zou nog even wachten.’

‘Wanneer zouden we dan... ‘

‘Maar wil je dat eigenlijk nog wel, Mats?’

‘Het idee kwam toch van jou?’

‘Ja, maar wil je zelf nog wel?’

‘Maar... ‘

‘Het is een hele onderneming hé.’

‘Ja, maar... ‘

Plotseling klopte Jo aan, de familiehulp op maandagen. Nikita dook ijlings weer onder.

‘Hoi Jo.’

‘Dag Mats, Robbe. Warm hé vandaag?’

‘Zeg dat wel. Koffietje om te beginnen, Jo? Ik ben net bezig... ‘

‘Wel ja, warm me nog maar wat meer op. Zeg Robbe: je ziet precies wat bleekjes om je neus?’

‘O, valt het op, ja? Ziek geweest, Jo.’

‘Kan iedereen over... ‘

Jo zweeg abrupt en snelde op het aanrecht toe, net op tijd om Mats op te vangen. Een kopje viel aan scherven op de grond. Robbe draaide zich met een ruk

om en sprong op om te helpen.

Nikita kwam weer tot leven eind augustus, nadat loomheid alles en iedereen in haar greep had gehouden. Er begon roerigheid te heersen in de boomkruinen, die al vaker weer eens gingen schuimen, om te oefenen voor de donkere dagen die zouden komen. De kleuren kregen een andere diepgang. Bladerdeeg werd voorbereid. Heel in de verte hoorde je al het schrapen van de bezems van de heksen van de herfst. Overal ook werd die vreselijke warenhuisslogan andermaal bittere werkelijkheid: 'Terug naar school'. Het werd weer drukker op het Domein der Beperkingen.

Donderdagochtend vroeg omstreeks vier uur raakte op de Bosstraat om onverklaarbare redenen bestuurder R.I. van de weg. Zijn auto belandde hierbij in de brede gracht naast de weg. Hij ramde ter hoogte van de derde bocht een vangrail en daarna een verlichtingspaal. Hij overleed ter plaatse. Een vroege voorbijganger merkte rond halfzes in de ochtend de ravage op. De hulpdiensten kwamen te laat om te reanimeren. De veertiger diende door de brandweer uit het wrak bevrijd te worden. De Bosstraat staat bekend voor zijn gevaarlijk bochtenparcours, afgezoomd door een diepe gracht aan de ene kant. Er deden zich daar in het verleden al enkele nachtelijke straatraces voor, een keer met noodlottige gevolgen en veel materiële schade. Men probeert nog vast te stellen of er een andere weggebruiker bij betrokken was. Voor R.I. was dit zijn gewone weg naar huis. Een verkeersdeskundige werd aangesteld om de precieze oorzaak te onderzoeken. In het wrak werden immers enkele zaken aangetroffen die naar snelheid of racen verwijzen: een poster van een racecar en een pet van McLaren. De heer R.I. was een vrij gekend figuur in de streek. Hij was werkzaam als verpleger in het Dienstencentrum Middelpunt in GH. (P.W.)

Het was niet dankzij de actie *Mats naar Montevideo* dat Robbe Imbo weer in Het Volksblad kwam.

Peinzend bladerde Mats door het boekje van Robbe. Hij las het nogmaals, zonder de woorden of de zinnen in zich op te nemen. Daarna zette hij zich aan zijn computer en tokkelde met zijn ene goede hand een lang bericht naar Alejandra Campeas in Montevideo.

